

bubus suis ex Arabia istuc commigraverant, propriam sibi nuncupationem vindicant. Suntque *ديار بكر* *Diâr Becr* *ديار مصر* *Diâr Modzar* *ديار ربيعة* *Diâr Rabæa*; quarta *ديار الجزيرة* *Diâr Algiezîra*, insulæ nomine totius, sive absolute *Algiezîra* sc. proprie dicta. Pars *Diâr Becr* regio est à Tigris Occidentali latere protensa per montes Nisibis, terminos planicie non excedens; *Diâr Modzar* fere in planicie est posita circa occiduas partes Euphratis; *Diâr Rabæa*, quæ medio loco inter urbem *Mausil*, de qua hic agetur, *Chabour* & *Raso-lain*, de qua postea; *Diâr Algiezîra*, quicquid Mesopotamiæ reliquum est extra trium dictarum limites. Initio quidem Arabes illi, mere campestres fuere & scenitæ; sed paulatim oppidis quoque & pagis consuevere: ita ut *بادية* *حاضرة*, quasi *Campo-oppidani* appellentur apud *Abulfedam*. Fuit & provinciæ cujusque metropolis sua; sc. primæ *Amîd*, juxta alios, *Mia Farekin*, *Cedreno* & *Zonaræ* Martyropolis dicta; Secundæ *Rakka*, *Aracta* vulgo, post describenda; tertiæ *Nisibîn* i.e. *Nisibis*: denique Metropolis quartæ habetur ipsa hæc nostra *Mausil*; urbs magna & ampla, in occidentali ripa *Tigris* exstans; juxta meliores hac parte auctores sub latitudine 36. & 50. circiter minut. *Bagdado* Orientalior grad. 3. & minut. quasi 15. exstructa in plano, quo interruptitur montosus oræ *Tigritanæ* tractus; cui haud procul adjacet desertum *سنجار* *Singiar*, de qua pag. 72. Et quia ab aliis multis Mesopotamiæ, *Afsyriæ*, *Mediæ* partibus commodum habet aditum atque ad eas accessum, inde nomen hoc *Mausil* illi esse inditum quidam volunt, ut quod *aditus* sive *conjun-*

Etionis locum sonat; ideoque ob excellentiam Articulo insignitur. Muro quondam gemino cincta fuit, quem Damasceno majorem suo etiam tempore superstitem, at partim dirutum cum ipsa arce, memorat Abulfeda. Quando A. H. 659. صاحب الموصل *Mauseli Dominus* erat Almelic Affalich Ismaël, frater Alao-ddini Loulou domini ditionis Singiâr, Christianorum præcipuos & magnates بلان ديموي *oppidi Ninive*, novi scilicet, antiqui ruderibus superstructi, quod è regione Mausil in orientali Tigris ripa situm habet, eadem subjectum, interficere proposuisset, ut Abulpharagius narrat; anno sequenti Helacou, Tatarorum Rex, quasi Christianis favens, Mausilum vehementi facta obsidione expugnavit.

Principem Ismaëlem cum filio necari iussit, urbem diripi, incolas abduci captivos, præstantiora vastari ædificia, magnamque dejici partem murorum. Ita Chronicon Ibn Habil. Neque tantum ad Mausili ditionem Ninive Transstigitana pertinet, uti dictum est, sed quoque inter ejusdem tractus montes situm الشوش Castellum *Xousj*: unde الشوش *حب الرومان* denominata mala punica laudantur. Quin & regio tota هكار *Heccâr*, circa insulam Omar & montes Mausilum à Borea spectantes, quæ cognominem urbem & complures pagos comprehendit, habitata Curdis. Est & الحدثة *Haditza*, i. e. recens noviter structum nomine oppidum Iracæ, quod حدثة *Haditza Mausili* dicitur, ut ab altera distingatur Euphrate circumflua. Ideoque Haditza ad Euphratem, una parasanga distans ab Anbâr. Haud longe à priori Haditza, apud oppidum antiquum dirutum-

tumque *Atur* sive *Affur*, influit in Tigrim fluvius *Zabus*, & quidem *minor sive inferior*, qui è montibus Xahrozour procedit, inter *Irbil*, uti efferunt, id est, Arbela Assyriæ, oppidum vetus & collapsum, & aliud nomine *Dakouka*. Bidui inde itinere abest alter *Zabus* (qui *Lycus* veterum est, ut ex Strabone libr. xvi. sub initium constat) sc. major sive superior, qui ob præcipitem cursum *furens* nominatur, originem habens ex eo tractu, qui est inter idem oppidum *Irbil*, & ipsum *Mausilum*. Sunt autem fluvii *Zabi* alii duo, inferior atque superior, qui inter *Wafith* & *Bagdád* in Tigrim se effundunt teste Iac. de Aturia, *Arbelis* & *Zabo* multa egregie differit eruditissimus *Bochartus* in præclaro illo opere, quod *Phaleg* inscripsit. Quod de *Mausilo* testatur *Abulfeda*, partem ejus modo tertiam suo ævo habitaram fuisse, idem hodieque referatur, *Mausilum* quod nunc exstat, non majus esse tertia parte antiqui illius, quod olim & tempore *Alfergani* fuit; multo tamen *Assyriæ* & vicinarum regionum commercio frequentatum. Unde fit ut gallarum optimæ, quæ *Xahrozouricæ* sunt, *Mausilenses* vocentur.

Beleda, *Beledetiam* *Belath* Iac.] *Mesopotamiæ* quoque oppidulum parvum, ut apud *Abulfedam* describitur, in regione *Diâr Rabœa*, *Tigris* Occidentali etiam ripæ impositum, septem vel, secundum alios, sex *parasangis* supra *Mausil*, id est, septentrionem versus, in ea *Mausili* peculiari regione seu campo, qui *Bakáo* dicitur, *Nisibin* ducens, primario suo notus oppido *Berkaïd*; de cujus quatuor

portis una erat باب بلد *Porta Beledina*, ut ex qua Beledum iretur. Hoc ipsum autem Beledum multi celebrant Geographi, quod ibi fuerit propheta Jonas fil. Mattæ; & ob vicinam Niniven etiam addere quidam audent, eundem huc è piscis ventre fuisse ejectum, atque inde nomen بلط *Belath* urbi esse datum, teste Jacut: Verius hic vocatur مشهد *locus martyrii*, ut appellant, Omaris fil. Hosein, fil. Alis, fil. Abu-Thalib, & quæ hinc prodiit, virorum tradendis Muhammedis dictis factisque apud ipsos celebrium multitudo; quorum plures octodecim enumerat Jacutus. Porro hoc ipsum بلد *Beled*, proprium loci nomen (nam ut appellativum plurima notat) designat quoque oppidulum in tractu fluvii دجيل *Dugjeil*, ac si *Tigrilum* dicas, qui supra Bagdadum circa Samerram influit in Tigrim. At cum articulo البلد *Albeled* urbs Mavaranahræ est, eadem quæ نيسف *Nesef*, inter fluvium Oxum & Samarcandum: item i. ق. كرج *Keregj*, oppidum inter Isphahân & Hamedân: denique idem cum مرورود *Mervaruda*, de qua actum est pag. 182. Hæc nostra multis scriptoribus cum adjecta nominatur (discriminis ergo) بلد الخطب *Beledo-'lbatâb* pro quo الخطب *habet Abulfedæ codex alter.*

نيسبين *Nisibyn*, scribe cum Abulf. *Nesibîn*] Urbs Mesopotamiæ olim præstantissima, provinciæ Diâr Rabeæ caput; mansionibus tribus à Mausil distans in occasum, Græcis & Romanis Nisibis dicta: apud Stephanum quoque Nasibis & Nesibis; qui addit hoc nomen, auctore Philone Syris notare *columnas*, Uranio Phœnicibus *congestos acervos*. Utique نيسبين eodem modo ac Arabice scriptum, plurale est: quapropter, teste

teste Camoufio, etiam دصبيون dicitur. Et sicuti nomen illud singulare Hebr. Chald. Arab. *Stationis firma & fixa* significationem habet, ita Nisibin per se stationes & *praesidia*, vel *stationarios & praesides* notare manifestum est; ut *talium* potius, quam *columnarum* urbs designari videatur. Namque Nisibis civitas in confinio quondam fuit regni Romanorum & Persarum; Romanis paruit & vectigalis fuit. *Nisibis inde à Mithridatici regni temporibus*, inquit Marcellinus lib. 25, *ne Oriens à Persis caperetur, viribus restitit maximis*. Aliquando tamen & in Persarum devenit potestatem, utrisque valida pro se, modo hisce modo illis, ibi collocantibus praesidia. Ita forte & ante illa tempora apud alios factum fuit. Et quæ Ptol. describitur Mesopotamiæ provincia Acabene, quæ ad Tigris partes vergat, haud improbable est hanc eandem esse cum ܐܘܪܘܟܐ *Accad* (b enim & d facilis est permutatio) Gen. x. 10. ad quam pertinuerit Nisibis. Estque borealior quam urbs Singiâr, Singara Ptol. quæ in medio deserti Diâr Rabeæ posita prope fertilem montem, etiam tribus mansionibus à Mausilo in occidentem. Adjacet autem Nisibi ad septentrionem mons magnus & excelsus, Tauri pars, qui ulterius ad sept. exporrectus dicitur Niphates, ubi fontes sunt Tigris. Qua parte Nisibi propinquus Mafius vocatur Straboni lib. xvi. eodemque nomine, nempe Mafsîs, vicini Armenii vocant montem Ararat, in quo, decrecente diluvio constitit arca Noachi. Idem ille & Gordiæus mons appellatur, sive Gordiæorum, qui vicini & eidem sunt cum Curdis, uti pag. notatum; quod nomen cum كردى *Curdi* sive *Giurdi* sit, & Arabibus جوردي *Giurdi*

sonare debeat: inveterato tamen errore factum est, ut
 جودي *Gioudi* scribatur legaturque fere ubique. Ex eo-
 dem monte descendit fluvius هرماس *Hirmás* urbem
 præterfluens, Straboni & aliis Mygdonius: quemad-
 modum ipsa Nisibis Antiochia Mygdonia nuncupa-
 ta à Macedonibus, quod sita esset in ea regione, qua
 illis videretur similis Mygdoniæ suæ. Nilubin à Ro-
 manis structam narrat Jacutus (quod munitam inter-
 pretari malim) quippe antiquiorem fuisse Chaldaï-
 cum nomen ante explicatum arguere videtur, & Cla-
 riss. Pocockii Euty chius tradit conditam ab Habîb,
 conjuge sacerdotis Giebel, Synchroni Abrahamo Pa-
 triarchæ; auctam vero & ornatam ab Anuxirwano
 Perfarum Rege, postquam Romanis eripuisset. Ad-
 dit Jacutus suo etiam tempore cum circum urbem,
 tum in circumjacentibus pagis quadraginta horto-
 rum millia fuisse: & Hamdalla ambitum muri, quem
 tunc haberet, 6500. passibus definit. In describenda
 Nisibin urbe peculiaria duo & longe inter se dissi-
 dentia notant Scriptores plerique: quorum unum est,
 suavissimum albæ rosæ genus, nullum tota ایران *Irân*
 simile habens, quod inde Nisibinicum vocant. Sed
 ita, licet minus verisimile videatur, ut nulla ibi pro-
 veniat rubra: alterum est exosum scorpionum genus,
 quo vix aliud magis lethale. Eos primum ab Anuxir-
 wân, cum obsideret urbem, ex Xahrozuri vico
 طهران *Thairanxâh* petitos, cistisque inclusos ma-
 chinis in urbem injectos fuisse narrat Jacutus; Infe-
 stare quoque solitas culices & locustas telemate quo-
 dam velut fascinatas fuisse, ut nocere non possent, ad-
 dicit Hamdalla: sed cum Josephi Saladini tempore in-
 stau-

staurare murum vellent, repertas ibi serias quasdam, persuasi thesauros esse, recluderent, insectis illis plenas invenisse; atque exinde veterem noxam hactenus inhibitam, de novo invaluisse. Hoc nostro tempore totam pene collapsam esse Nisibin, ab iis, qui reliquias spectarunt, accepi. Nomen gentile à نصيبين non tantum est نصيبيني *Nesibinus*, sed etiam velut à نصيب *Nesib* sing. نصيب *Nesibus* teste Jacut. Cæterum est & aliud Nisibin oppidum satis magnum ad Euphratem, quod discriminis ergo نصيبين الروم *Nesibin Romanorum* vocatur, ut quod ab Harân ad Romæas ditiones transeunti post tertiam stationem occurrit.

أميد *Amida*. Ita & Marcellino & Procopio, ac aliis ex Latinorum vel Græcorum numero vetustioribus dicta Mesopotamiæ urbs; Arabibus autem Amid sive Amido; minus recte Curopalatae Emet, prout apud eorundem temporum scriptores etiam major occurrit priorum nominum detortio. Tribuitur illa quidem à Geographis plerisque omnibus provinciæ Diarbect; à Geographo tamen Nubiensi & Hamdalla refertur ad Rabæam. Sita est in Tigridis ripa, unde quoque أميد على نجلة *Amid ad Tigridem* vocatur Abulfedæ, qui cum aliis Geographis eandem collocat in occidentali ripa; mendose orientali Arabum habent quædam exemplaria. Tigris ex Tauri montis, qui à septentrione Mesopotamiam ab Armenia determinat, excelsa parte, Armeniis Hoquet swang i. e. *spirituum mansione* dicta; ubi ipsius quasi principium ponunt vicinæ gentes, quamvis fontes ultra montem superius ad boream siti primo juxta Abulfedam, in Fluminum descriptione, per montosos utrinque tractus ad Amidam deducitur,

citur, quam anfractu facto subluit; hinc fertur ad حصن كېڤا, vulgo *Hasn Keef* pronunciant, tum ad Insulam Ibn Omar, tum ad Beled supra dictum, & ad Tigris, deinde ad Surro menrà sive Samerram expositam quoque ante. Urbs ipsa à plerisque prope à trigésimo octavo posita latitudinis gradu, occidentem versus Mesopotamiæ plana aspicit, æquabili & ipsa solo frugifero fructiferoque gaudens, ita tamen ut vicinos habeat tumulos quosdam, & extructa sit elatiore ac petroso loco. Intra urbem fontes copiosi exstant, atque in meditullio ejus firmissimum Castellum. Cum descriptione hac ab Orientalibus tradita optime convenit illa, quam Marcellinus dedit libr. xviii. circa finem. Nam quod ibi innuitur prope Amidam erumpere Tigrim, non de ipsis hoc intelligendum fontibus, qui in Armenia existunt, sed de illa, quam dixi ex monte Taurum obumbrante, quasi ex conspicuo, ipsius emersione. Ita etiam, quod Nymphæo amni esse vicinam scribit, cum eundem Martyropoli proximum 300. stadiis distare ab Amida tradat Procopius primo Persic. id accipiendum de Nymphæi principio. Docet vero Abulfeda, citato ante loco, propè مېافارقين *Meyafarekin*, Tauro monti & Armeniæ viciniorem, quam Cedrenus aliique Martyropolin interpretantur, oriri fluvium باسلىنڤا *Basilinpha*; eumque in Tigrim labi duabus supra Tigris parasangis: quapropter, cum intermedio loco sita sit Amida, non potest ipsa à fluvii ipsius alveo adeo longe abesse. Quem vero fluvium Arabes vel Syri Basilinpham vocant, cum eo, qui Græcis & Latinis Nymphæus dicitur eundem esse, ex circumstantiis satis patet. Testatur quoque

Mar-

Marcellinus, *Amidam civitatem olim perquam brevem, ut accolæ suffugium habere possent firmissimum, à Casare Constantio turribus circumdatam fuisse amplis & mœnibus &c. Suoque nomine voluisse appellari.* Unde factum videtur, quod ante obscura, ab eo inde tempore celebrari cœperit Amida. Et quemadmodum olim præsidio valido contra Persas sive Parthos à Romanis instructa fuit; ita etiam deinceps præstitit adversus Transtigritanos hostes similem usum. Sic & ipso in Camusio legitur *امد بلدة بالشعور* Amida oppidum est in collimitaneis contra hostem præsidii. Et quidem anno Heraclii *xxix.* cum illam possiderent Romani, captam fuisse scribit Cedrenus à Jado, Saracenorum sive Arabum duce (qui est *غياض بن غنم* pro *ض elato d*) uti quoque memoratum Græcis & Romanis, celebre illud munitumque oppidum Daras, quod *دارا* est Abulfedæ. Porro referunt Geographi fere omnes, muros urbis lapide constare tantæ duritiei, ut nec ferro, nec igni cedat; colore eisdem esse nigricante. Atque hinc est quare *قرا آمد* *Karà Amid*, id est, Turcice *nigra Amida*, vocitata fuerit, postquam in regis Turcarum Selimi potestatem venit, Persarum regi Xâh-Ismaël erepta anno Higzræ 921. Et cum primariæ provinciæ Diarbecr nomine & ipsa & Mesopotamia universa celebrantur. Ibi, in ea, inquam, urbe, sedem habet Mesopotamiæ *پاشا* *Paxa*, *satrapa*, sive *بکلبک* *Begler beg*, dominorum dominus, seu præfectorum præfectus, provinciarum nempe prætor, ut cui subjecti sint duodecim *صنجاک* *Sangiâki*, suæ quisque *ditionis præses*, cum suis Timariotis, militibus nimirum, quibus *قدهما* *πυδεμα*, i. e. pro honorario stipendio agri

assignantur. Muri etiam hodie integri visuntur, firmi & magni, sex vel septem M. pass. circuitu: contentæ domus juxta Turcarum & populi illius morem massa terrea fabricatæ, seu crudo latere, quod opus tamen factis firmum est. Superfunt & lapideæ templorum structuræ, quæ dicata quondam religioni Christianæ, nunc Muhammedanæ serviunt: non tamen Christiani desunt, Armenii imprimis & Assyrii Jacobitæ. Falluntur vero, ut hoc quoque addam, qui existimant Amidam esse eandem cum Ammœa Ptolemæi, utpote quam ille mediterraneis accenset; comparari potius cum ipsius Doberta posset, quam urbium juxta Tigrim maxime borealem ponit, qualis etiam est Amidæ situs.

راس العين, *Ras-aina*, Et plerisque sine Articulo راس عين *Râsain* seu *Rasainum*. Ut celebris, & Geogr. Nub. aliisque etiam tanquam magna, civitas recensetur inter Mesopotamiæ alias; in plano sita, in regione Diâr Rabæa, & simul in primo tractu Diâr Modzar Jacuto & Abulfedæ, apud quem tamen Geographus Semâni dictus eandem ad Diâr Becr refert, & alius, nempe Ibn Atzîr ad Algiezîram proprie dictam. Ex quibus colligere licet, à quatuor earundem regionum confiniis locum hunc non procul abesse. Æquali trium mansionum juxta Abulfedam, seu ۱۵. parasangarum juxta Jacutum, intervallo & à Nisibi & ab Harrân sive Charris diffita, & tertia fere parte propinquior celebri etiam oppido ديسر *Duneisir*. Mediterranea urbs est, Euphratem inter & Tigrim, quam esse eandem existimo cum Risina Ptol. seu Refina Stephani. Nam præter nominis utriusque, Arabici Rasein, & Græci Refina, pro diverso eloquendi modo, nec adeo diffi-

milem, quæ utrique à suis tribuitur, longitudo & latitudo, ipsa Steph. verba hoc ipsum arguere videntur, asserentis, Resinam esse urbem circa fluvium Aborram; quæ Chabora Ptolemæo est, uti الحجابور Arabibus, & כבור Ezech. cap. 1. Hunc vero fluvium ex plurimorum fontium concursu prope Raseinum existere vicinarum gentium omnes testantur Geographi, Arabes, Syri, Persæ. Quapropter & hoc nomine urbs appellata videtur, quali *caput fontis*, aut *caput fluminis ex fontibus constans*: sive Græcorum Resina ab Arabibus ita fuerit ipsi accommodata rei, sive contra vox Rasein Arabica vel Syra à Græcis pro more suo in lenius inflexa. De Fontibus illis, quorum multitudinem vel ad tercentum extendi scribunt, quatuor sunt præ cæteris insignes & suis nominibus distincti: nempe عين الصرار *Fons Sarrâr*, عين الاس *Fons Alâs* عين الهاشمية *Fons Haximaus*, عين الزاهرية *Fons Zahiræus*, quasi floridus, qui esse præcipuus videtur, atque inde oppidum Raseinum quoque عين وردة dici, quo etiam nomine celebrari solet, teste Abulfeda & aliis. De eorundem fontium primo memorant Scriptores, tam claras ejus esse aquas, ut, quæ in fundo ejus, alto licet, posita sunt, cernantur distincta admodum & propinqua: & cum aliquando ibi versaretur Chalifa Mutawackil, animi recreandi ergo, in eundem fontem projicienda curasse decem millia dirhem, sive staterum, qui ad unum omnes ab incolis urbis urinando lecti fuerunt & exportati. Dubitavi alias an non hæc Rasein esset Callirhoe Mesopotamiæ, ut quam juxta Edeffam & Charras recenset Plin. lib. 5. cap. 24. & à fonte nominatam inquit: sed postea magis

placuit opinio præcedens ; & Plinii verba ad ipsam referri Edeſſam poſſunt , ut quæ ob pulcherrimum fontem intra ſua mœnia ſcaturientem meruerit Calirhoe dici : unde per aphæreſin factum الرها *Roha* nomen , Arabibus uſitatum , quo duntaxat Edeſſam deſignant, eſſe derivatum videatur. Nam quod à conditore الرها بن الروم بن البغدادي *Roha fil. Belenda, fil. Mâlic, fil. Džoar* , dictam ſcribit Jacutus , utique ſuſpecta eſſe debet tantæ antiquitatis traditio, ſicuti, quod alii volunt ab الرها بن الروم بن البغين *Roha fil. Ruom ben. Bagin* appellatam , merum eſt figmentum. Porro cum Râſeini neque mœnia , neque portas, aut compita plateæſve , non templa aut arces , neque alia ad urbis formam ſpectantia memorent Geographi, quod ſciam , ſed tantum ex fontibus illius rigari hortos, eorundemque fluxu molendinas converti, equidem per idem Râſeinum magnus quidam videtur intelligendus eſſe pagus ſive vicus , diſjuncta habens circa fontes habitacula. Neque vero magis inſolens eſt vicum ejuſmodi appellari مدينة *Civitatem* , quam è contrario urbem dici nomine قرية quod alias denotat pagum. Locum vero Râſ-ain dictum , ſive vici ſive urbis ditionem intelligere libeat , longe admodum protendi vel inde apparet, quod Raſitis, id eſt, incolis Râs eini (nam nomen gentile à راس عيني eſſe راڤي docet Jac.) ſua ad Chaboram fluvium eſſe oppida ſeu oppidula, quorum duo ſint عربان & طلبان *Arabân & Thalabân* dicta , Geographus Nub. tradit parte VI. clim. IV. Ex dictis ſupra fontibus, præſertim ex eo, quem الزاهرية vocari diximus , procedit fluvius Chaboras, & oppidum illud Arabân præterlapſus, 4. deinde

de stationum intervallo prope قرقسبة *Kirkisum*, mox dicendam urbem, influit in Euphratem, eodem Geogr. Nub. teste; intermedia via in se suscepto fluv. الهرماس *Hirmâs*, cujus ante memini in notis ad Nisibin: postquam hic ipse de se emisit fl. الثرثار *Tirtâr*, qui, per desertum سنجان *Singiâr* delatus in Tigrim labitur prope قلرجه *Ticrit*, prout in sua fluminum descriptione tradit Abulfeda. Sed de hisce satis.

Lin. ultima. قاليقال *Calicala*] Hæc quoque Mesopotamiæ civitas accensetur ab Abulfeda, at Armeniæ, & quidem majori, sive, ut Geographus Nubiensis vocat, interiori, ab Ibn Haukel & aliis. Qui eam tanquam Armeniæ, etiam Aderbigianæ, præsidium sive propugnaculum describunt, quod respiciat ditionem Romæorum: quin & eidem huic, prout variantes sunt temporum fortunæ, quidam adjungunt. Inter eos Ulugbegus est, qui Calicalæ huic longitudinem quidem tribuit quadrante minorem quam Amidæ, at latitudinem gradu integro majorem. Atque ita juxta ipsum sita est in ipso Climatis quarti fine; seu initio climatis quinti, ad quod prorsus eandem refert Geogr. Nubiensis. Et licet Abulfeda, capite de Mesopotamia, latitudinis mensuram secundum alios auctores exhibeat haud paulo minorem; in prima tamen operis sui parte, ubi inter alia flumina الررس *Arras*, id est, Armeniæ Araxem describit, ex propria sententia, uti videtur, accuratius agens, latitudinem Calicalæ tribuit graduum unius & quadraginta. Nominis originem hanc asserunt Jacutus & Abulfeda: Anuxirvân regis Persarum tempore, hoc est circa Muhammedici regni primordia, turbatis in Oriente rebus, Arme-

niam vicinasque regiones divisas fuisse inter plures regulos, velut *ملوك الطوائف*, quo etiam nomine dicti fuere post Alexandrum ipsius duces, cuique parti imperantes. Inter eos & quendam Erminacum, de Armenorum gente, regno potitum fuisse, cui successerit uxor *قالی* *καλή* dicta, (prout η consonat τῷ Jota, pro recepto illic more) eamque suo nomine urbem Calicalam struxisse, quasi *احسان قالی*, ut Arabes scribunt, id est, *καλῆς καλὰ* vcl *καλὸν* nempe *Calis pulchrum opus*, suamque super urbis porta effigiem collocasse. Addunt quoque in signe ab illa Christianæ religioni templum dicatum fuisse, atque ex ejus interiori crypta effodi candicantem bolum, sive terram quandam singulari pollentem virtute contra noxiorum animalium ictus ac morsus, quæ in festo palmarum à presbyteris populo gratis præberi soleat, in alias etiam gentes gratuito distribuenda. Hoc autem eo libentius adduco, ut si quidem id verum sit, observent Geographiæ studiosi, num idem illud etiam adscribatur illustri æque Christianorum templo, quod est urbis Armenicæ *ارز الروم* *Arzeroum* sive *Arzroum*: ut quæ eodem referente Jacuto & Abulfeda, à quibusdam haud parvæ auctoritatis scriptoribus eadem censeatur esse cum Calicala, de qua hic agimus. Equidem celebrium duorum fontes annium Araxis & Euphratis, non amplius quam VI. M. passuum intervallo distantes, existere in eodem monte scribit Plinius lib. VI. cap. IX. eundem ad boreales Tauri partes referunt Ptolemæus & Strabo, eumque aliis Abam, aliis Capotem dici allegato cap. Plinius tradit. At vero Araxem & Euphratem oriri ex montibus Calicalæ vicinis

cinis inter alios Arabum Geographos, diserte testatur Nubiensis parte v. Clim. IV. Idem de Araxe quidem docet Abulfeda, de Euphrate autem Mesoudis in libro cui مروج الذهب titulum fecit, ubi ita habet:

مبدأ الفرات من ثغور ارمينية من جبال هنا كى ددعى
افر دحس على نحو يوم من قبالقلا:

*Initium Euphrates capit ex confinibus Armenia, ex quibusdam illic montibus, qui Fredaches vocati à Calicala ab sunt diei circiter unius itinere. Eisdem montes in urbis Arzeroum, de qua ante dictum est, septentrionali parte collocat Abulfeda, Euphratem describens. Verum enimvero, cum peregrinantium, tum prope incolentium testimoniis constat, eodem illo diætæ spacio ab urbe Arzeroum, alias in planicie sita, existere amplum altumque montem, دېك كۆل Byng geeul, id est, mille lacuum Turcice dictum, propter quamplurimos, qui ibi sunt, lacus & fontes. Inde effusus occasum & austrum versus tendit Euphrates, ad ortum brumalem Araxes; & proximus ab Arzeroum illius quidem fluxus diætæ dimidia, hujus autem integra abest. Ex dictis facile verisimile fit, civitatem Calicalam, prout ante allatum est, haud aliam esse, atque Arzeroum; & Geogr. Nub. Calicalam memorans, haud meminerit, quod sciam, nominis Arzeroum, & contra nomen Calicala vulgo ignoretur hodie, quando Arzeroum notissima est. Quo minus tamen opinioni eidem assentiri possim causæ hæc sunt. Quod alii, & quidem plerique omnes Geographi, & in tabulis urbium Astronomi Calicalam & Arzeroum distinctis locis & mensuris designant, hanc præ altera ad boream collocantes vix minus integro gradu. Tum
etiam*

etiam nomen *Arzen* *ارزن* per quam Arzeroum intelligi solet, ab Alfragano recensetur climate demum sequenti, ubi hac ipsa de re amplius dicendum erit. Ego autem existimo, oppidum cum arce Hasencala dictum, quod ab Arzeroum ad ortum fere brumalem itinere dici declinat, ipsam esse, de qua quæritur, Calicalam. Quippe Hasen idem sonat quod *καλις*, & ibi magnam exstitisse urbem reliquæ ostendunt. Cæterum Euphratis & Araxis fontes, hoc est, montem Byng geel, ab Arzeroum non ad septentrionem, ut inquit Abulfeda, sed ad austrum esse, regionis illius indigenæ communi quodam consensu testantur. Quod attinet gentile nomen, sicuti à Ras-ain diximus esse *Rhasis* seu *Rhasens*, simili derivandi modo à Calicala fit *Kalis* seu *Kalens*.

Ibid. *شمشاط* *simxât*, Potius per geminum Xin, uti fere scribitur ubique. De *الغور الجزيرة* inquit Abulfeda, *presidiarius Mesopotamiae limitibus* oppidum est, (simulque *كورة* *خوا* regio, ut Albicri in suo Mogiam habet) pertinens ad Dijâr Modzar, inter Amidam & Dijâr Becri castellum *حصن زيان* *Hisn zyâd*, quod alias *خرت برت* *Charo birt*, & nunc *Char purt*, Charpote Cedreni, nomine notatur, altiori loco munitum. Tridui itinere remotum ab Amida, ut Abulfeda in additamentis Mesopotamiæ inquit, (at ubi codices quidam corrupti *شمشاط* pro *شمشاط* habent) bidui itinere à Malathia, de qua postea, distans in ortum, interlabente, ut Jacutus addit, Euphrate. De tribus partibus, in quas, ex sententia quorundam apud Abulfedam Armenia dividitur, prima complectitur dictam modo Calicalam, tum & urbem,

de qua nunc dicitur, Ximxâth, & de qua post dicitur, Chalâth, atque hisce intermedia loca. Sita autem est hæc Ximxâtha ad fluvium, qui ab ea شهر شمشاط Abulfedæ dicitur, & deinde Charpoten præter lapsus in Euphraten exonerat, supra Malathiam nempe Melitenem. Neque adeo ambiguum videtur quin eadem Alfragani Ximxâtha sit Σημιζ Ptolemæi, & Ximxâthæ fluvius idem, qui appellatur ipsi Melas. De Ximxâtha Iacutus narrat, suo tempore jam dirutam fuisse & paucis habitatam, quæ tamen flourerat seculo Alfragani, cum eam eruditionis fama scriptisque suis decoraret Abu-'lhasen Alis Ibn Muhammed Ximxatheus, synchronus Seifodaulæ Hamedâni filio, decantato carminibus Mutenabbis. Cavendum vero ne dicta شهر شمشاط Ximxâth urbs confundatur cum شهر سوميض Sumeisâth per duplex sin, quod Syriæ Comagenæ est oppidum, in ripa Euphratis, duobus gradibus cum triente, ut proditum à Iacuto, propius accedens ad austrum. Sed quod idem auctor subjungit nomen Ximxâth accersi à conditore Ximxâth fil. Iesen, fil. Sem, fil. Noah, utique referendum, quod & de Amida dictum, ad γενεαλογῶντων Φρουερίαν.

حاران Harrân, Cum Tefdid, ut etiam Græci Χαρρίαν & Χάρρια & Latini Charræ seu Carræ scribunt, ut ita litteræ Heth sonus exprimatur. Hæc quoque Dyâr Modzâr civitas & regio celebris, Charracena antiquis: nonnulli tamen de Dyâr Becr esse volunt, Ab Edessa, quæ الرها Roha nunc vocatur, distans bidui itinere, per planiciem à Bîr sive Birsiria, Mesopotamiæ castello, & in Syriam trajecto, una duntaxat ad-

austrum

austrum fere versus statione recedit, & æquali fere spacio, juxta Geogr. Nubiensem, à ponte Menbegi post exponendo, & tribus ab exposita modo Rasaina. Notissimum Romanis & Græcis scriptoribus oppidum: *Crassorum, M. Patris, & P. Filii clade, & Romani exercitus arumnis insigne. Vnde due in Persidem via regia ducunt, lœva per Adjabenam & Tigridem, dextra per Assyriam & Euphratem*, inquit Marcellinus lib. xxiii. Terram ejus colore rubram esse apud Abulfedam legitur, urbem in plano exstructam, nec arborum nec aquæ copia gaudere, sed hanc puteis, externisque per canales fontibus peti, duabus inde austrum inter & orientem parasangis extante monte. Attamen mirari subiit, quare non derivata potius aqua fuerit ex vicino fluvio, quem *جولاب* *Ginlâb* nomine, ab ita dicto adjacenti pago, indigitat Iacutus, ab alio pago, qui *دوببو* *dubbo* nominatur, & à priori xv. m. passuum remotus est. Eundem Charrham videtur appellare Stephanus, & statuere inde nomen esse impositum ipsi urbi. Quod tamen tum Orientales, tum alii Scriptores, Sacrarum non prorsus ignari litterarum, ab Abrahamæ fratre Haran deducunt. At eidem rei minus quadrare videntur verba Genes. xi. ubi Abrahamæ Frater vocatur *חראן* *Haran* per He, Græcis *Ἀράραν* urbs vero *חראן* per Heth, & Græcis *Χαράραν*: tum Haran dicitur mortuus fuisse in Ur Chaldæorum, antequam hinc Tarach cum Abraha filio in urbem Harrân habitatum concessit. Obstat etiam, quod ex Orientalium quorundam opinione Iacutus affert, Harran primam esse urbem, quæ post diluvium ædificata fuerit, sicuti non adeo procul distidet à monte Ararat, ubi

con-

constitit Arca. Responderi tamen potest antiquius urbis nomen cum fratris Abrahæ nomine *هاران* à patre Tarach vel ipso Abrahamo forte permutatum fuisse; quod postea, uti Iacutus tradit; Arabica seu Chaldaea forma sit expressum, ipsique aptatum regioni *torrida & aestuosa*, quod vox *حران* notat. Atque hoc ipsum nomen à Mose adhibitum, quod jam ipsius tempore obtineret. Omaris II. Chalifæ, circa A.H. 17, Ijâd Ibn Ganam cum aliis Mesopotamiæ locis deditione capta fuit: dicebatur autem *مدينة الصابية* *Vrbs sc̄ta Sabaiica*, sive *الصابية* *Sabarum*; qui nempe exercitum Coeli & sidera colebant, tanquam Numina seu divinis animata mentibus; religionis suæ antiquitatem inde à Noacho repetentes. Nimirum ab eo inde tempore initium illa cepit, mater omnis alterius Idololatriæ. Lege tamen Muhammedis in clientelam pendendi tributi pacto, recepti sunt, uti *الماجوس* & *Magusæ*, non minus quam Christiani & Judæi, quod *اهل الكتاب* essent, id est, *religionem sc̄tarentur libro comprehensam*. In urbe Harrân primarium ipsis erat tribunal & delubrum, in editiore colle; ita ut gentile nomen *حارانى* *Haranita* sæpe usurpari soleat pro *صابى* *Sabius* seu *Sabita*, qui est *stellarum cultor*. De eorum doctrina, sacrificiis, aliisque ritibus, festis, & ad Septentrionem ipsorum *قبلة* *Kibla* i. e. tractu, quem inter precandum respiciunt, pluribus tractat Ibn Nedim in postrema Bibliothecæ suæ parte; qui etiam, uti quoque Ibn Kasta complures recenset Harranitas, scientia imprimis Mathematica & Philosophica præstantes. Inter quos sunt, per scripta sua Europæ non incogniti *قورة بن قورة* *Thabit ben Kora*, & *محمد بن* *libi*

جابر بن محمد البتاني *Muhammed fil. Giabir fil. Si-
nân Albettanius*, hinc Albategnius appellari nobis soli-
tus. Est autem بتان *Bettân* sive *Bittân*, ut quidam
efferunt, ita dictus terræ tractus de ditione Harrân,
quemadmodum loco البتاني apud Abu-lferagium
الحرادي dicitur. Post expugnatum Bagdadum Hela-
cou Tatarum Rex, per Mesopotamiam tendens Ha-
lebum, occupavit Harrân, magnoque detrimento
affecit. A quo tempore magis magisque concidit
urbs, ut paucos nunc habere incolas dicatur, eosque
fere Turcas & Judæos latrociniis deditos.

Ibid. الرقة *Racca* sive *Arracca*, cum *Tesdid* [ق] No-
mine *Racca* quidem in genere appellatur terra, su-
pra quam ex propinquo alveo seu valle diffundi solet
aqua. At cum Articulo hic peculiariter notat Meso-
potamiæ urbem in Orientali latere Euphratis posi-
tam, in Diâr Modzar; cujus ditionis, ita uti antea di-
ctum, metropolis fuit, hæc *Arracca*, sicuti Nisibis
Diâr Rabeæ, & Miafarekîn regionis Diâr Becr; tum
sc. cum hæc flourerent urbes, tempore Alfragani. Re-
mota autem est *Arracca* à dictis modo urbibus, nempe
ab Harran stationes à Raf-aina quatuor, à Nisibi. Hæc
est, quæ Astronomis nostris corrupte *Aracta* dicitur,
ubi observationes cœlestes instituit circa A.H. 300, ta-
bulasque condidit, & ipse nuncupatus vitiose Albate-
gnius pro Albattanius; ab eodem definita quadraginta
minutis Orientalior, quam Alexandria, sub latitudine
graduum sex & triginta; & quibus minutum duntaxat
unum addit Ibn Xathir, & tria Ibn Junis, non impro-
bandi auctores. Insignem hic arcem sibi quondam
exstruxit Chalîfa Abbasides, Haron Raxîd, quam, ut
ab

ab Almanfore avo suo condita Bagdad مدينة السلام dicta fuerat, قصر السلام vocavit. Ubi quam lubenti animo commorari solitus esset Raxid, tam averso fere inde fuit filius Almamun, ipsius successor; propterea quod ab Astrologis prædictum esset futurum, ut in Arracca extremum obiret diem. Neque omni suus defuit eventus; nam cum Imperator ille ab expeditione Ægyptiaca contra rebellem ايدوس Aidous suscepta, redux in Romæorum ditiones exercitum duceret, & posito apud saluberrimi fontis rivum, nomine بددون *Bedendoun* tabernaculo subsisteret, morbo ibi correptus forte quæsit, quod esset loci nomen; ut accepit Arraccam dici, pro ea, ut videtur, significatione, quæ initio allata fuit, uti & alia sunt eodem nomine insignita loca, fati sui memor haud multo post fato functus fuit, & in propinqua urbe Tarso sepultus. Hæc Mirchondus refert operis historici volum. III. Simile quid de Cambyse, Cyri filio, Herodotus memorat Thalia. Dicta autem fuit hæc nostra, ut redeam unde sum digressus, الرقة البيضاء *Racca alba sive illustris*, quia etiam altera inferior erat, الرقة السوداء *Racca nigra seu obscura*, magnusque pagus, hortis admodum frequens, una distans parasanga: & in opposita Euphratis ora etiam oppidum erat, رقة واسط *Racca Vvasith vel medium*, collocatum ea parte, unde via ad Rusafam ducit, in quo duæ arces erant Haxami Ibn Abdo-Imalic. Sunt autem alia tria prope Raccam loca apud Geographos & Historicos celebria, nempe الرقة *Ráfika* الرصافة *Rusâfa* ambæ urbes, & صفيين *Siffin* campus: quæ paucis describi haud abs re fuerit. Ráfikan quidem quasi sociam & comitem Arracka (quidam روضها

suburbium ejus appellant) in eadem Euphratis ripa construxisse scribitur Almanfor, Bagdadi sui forma, vix triente milliaris sejunctam à Racca, ita ut una esse civitas videretur, licet suo quæque muro disclusa esset. Et Jacuti ævo, quum diruta Racca esset, in Ráfica, velut se altera, nomen servavit, quæ inde Racca dici coepit. Rusáfa, quasi *Lithostroton* dicas, urbs ad occasum Euphratis, à dicto Haxiâmo condita, vel juxta alios instaurata fuit in extremitate deserti, cum grassante per Syriam pestilentia loco perflabili & libero expeteret secessum, in quo etiam postea ætates exigere gaudebat. Inde & Rusáfa Haxiâmi vocitata fuit, ut à similibus Rusáfa Basræ, Rusáfa Cordubæ & aliis hæc distingueretur. Denique Siffin locus est in planiciem juxta occidentalem Euphratis ripam, ex adverso Rackæ, exporrectus longe lateque, ubi memorabilis illa inter Alim & Muaviam repetitis vicibus commissa fuit pugna, qua septuaginta millia utrinque occubuisse scribunt. Neque hoc de Racca subticendum puto, inter Raccam utramque albam & nigram, de qua dixi, fluvium البلخ *Baleech* nomine, unde & Racca posterior sibi potum haurit, ex tractus Harranici fontibus exortum, ejusdemque fluvio Giúlâbo auctum se effundere in Euphratem. Sed nec illud non notandum, quod Geographus Nubiensis part. v. Clim. iv. habet:

الرقعة واسطة ديار مصر كما قدمناه ويسمى بالرومية
بالادبيقوس:

Racca urbs est primaria seu metropolis (vox proprie mediam & præcipuam lineæ margaritam notat) *Diâr Modzar & Grace Balanicos* (scribendum cum Abulferagio

feragio est قالوديقوس *Calonicos*) vocatur: seu potius ex vero *Callinicos* cum Theophylacto Simocatte Histor. Byzant. lib. v. cap. vii. ubi inquit, καλλόνικον regionis Ofroënae esse oppidum, &c.

Ibid. قرقيسيا & sine priori *Ie*, atque etiam sine *Medda* in sine, ut *Iacutus* monet] Regio, definiēte Albicri, inter Hiram antiquam Assyriæ urbem, & Syriam, in Mesopotamiæ parte, quæ Rabæa dicitur; at consentientibus Geographis inter se cæteris fere omnibus, proprie pertinet, ad Diâr Modzar. Præcipue autem hic intelligenda est regionis ejusdem urbs ita dicta, & quidem, ut plerique scribunt, qui circa Alfragani tempora vixere جليلة *Egregia* & *Clara*, quam novissime dictæ Arrackæ propinquam facit *Abulfeda*: sed gradu uno hinc & quincunce in Orientem, unoque gradu & besse in austrum eam collocat *Nasîr Thusaüs*. Describit eam *Iacutus* hoc modo:

قرقيسيا بلد علي نهر الخابور قرب رحبة مالک
بن طوق علي ستا فرسخ وعندها مصب الخابور في
الفرات وهي في مثلک بين الخابور والفرات:

Kirkisiâ oppidum est ad amnem *Chaboram* sive *Aboram*, prope *Rohba* seu *Rahba Maliki fil. Tavvak*, *Talabitæ*, qui unus fuit de *Chalifæ Raxidi* ducibus, & oppidi hujus conditor sive restaurator habetur; nam & alia sunt eodem *Rohba* prænominē, ut quod in genere depressiorem inter circumstantes montes locum denotat aquis irriguum, sex inde (tribus est in *Abulfeda*) parasangis distans austrum versus. Apud hoc autem oppidum effunditur *Abora* seu *Aborra* in *Euphratem*; ita ut in triangulo situm sit inter fluvium utrumque. Cum quibus conferenda sunt *Ammiani* verba, quæ

quæ lib. XXIII. exstant; *Cercusium ingressus est Iulianus Imperator*, qui tunc fatalem sibi in Persas expeditionem agebat, *munimentum tutissimum & fabre politum, cujus mania Abora & Euphrates ambiunt flumina, velut spatium insulare fingentes*. Sic etiam à Procopio in Persicis aliifque collocatur ad utriusque confluentem. Ex quo descriptionum consensu manifestum est, Carkisia Arabum ac Syrorum, & Romanorum atque Græcorum Cercusium & Circesium, Castrumve Circesium, sive Circessum unum esse eundemque locum. Neque ita dissonantia sunt nomina ipsa. Hamfa Spahanensis vero apud Iacutum inquit: *قرقيسيا معرب كركيسيا والسكر كيس وهو رسال الخيل المسمى بالعربية الحلية* Karkisia nomen Arabice formatum est à Kirkisia & Kirkis, quo notatur equorum ad cursum emissio, dicta Arabibus *Albulba*: scil. circus, stadiumve. Quod vero similis videtur, quam quod alii tradunt à Carkisio, fil. *طهمورت Thamburetz* Regis Persarum, id nominis petitum esse. *Circesium hoc exiguum ante & suspectum muris turribusque celsis circumdedit Diocletianus*, prout allegato loco Ammianus scribit, *cum in ipsis Barbarorum consiniis interiores limites ordinaret, ne vagarentur in Syriam Persæ*. Sed postquam ex præsidiis hisce ad alia loca milites traducti fuere, lata Barbaris aperta est via ad invadendos imperii Romani fines. Et similis postea negligentia effecit, ut simul cum pluribus aliis circa Euphratem Syriæ munimentis, hoc quoque Carcesium, prima Arabum per illas partes expeditione tam facile captum fuerit. Cæterum Abu'lpharagius tradit Callinicum, quod præcessit, & Circesium condita fuisse tempore Ptolemæi Evergetæ. Denique derivativum

rivum gentile vel locale inde nomen est قرقيشپادى
adscito Nûn, vel etiam neglecto, ut Iac: docet.

Pag. 38. lin. 1. بالس Balis.] Hoc in Euphratis ora
occidentali oppidum Syriae parvum est, in ea regione,
quam de quinque اجناس, in quas divisa fuit Syria
pag. 125. جند قلسردين Giund Kirsarina seu potius
Kinnesin vocari diximus. Atque hoc ex Irâk sive
Assyria in Syriam tendenti primum occurrit, in O-
rientali Euphratis ripa oppositam sibi habens, quæ
modo descripta est Arracca. Balis quondam فرضة
Fordai. e. portum sive navale fuisse Syris, unde secundo
flumine descenderent versus Assyriae partes, legitur
apud Abulfedam. Attamen perhibet Jacutus Euphra-
tem ab eodem Balis oppido paulatim recessisse in or-
tum, ita ut suo tempore, vixit autem sextum circa Hi-
gjræ seculum, inde ad milliaria, Arabica nempe, quæ
æquantur Italicis quatuor abesset. Tum Arabiae tum
Syriae limites describens Abulfeda aperte ostendit
Balis, de quo agimus, gemino esse conterminum Sy-
riae & Arabiae, deserto, in boreali scilicet extremitate
utriusque, quæ australi sui parte attingunt Arabiam.
Porro Balis, uti tradit Abulfeda, medio quasi loco exi-
stit inter Arraccam & Halebum, hinc quindecim, il-
linc tredecim distitum parasangis. Inter Arraccam
vero & Balis celebre intercedit in margine Euphratis
Orientali قلعة دوشر Castellum Dauzar, à conditore ita
dictum, positum parasangis quinque infra Balis, quod
postea de Domini sui جعبر القيشري مبادق الدين
nomine قلعة جعبر Castellum Giabar nuncupatum fuit, uti
memorat Abulfeda. Estque illud, ubi Solimân Xâh,
avus Osmanis, qui domui Turcarum Osmanicæ no-

men dedit, cum suis Euphratem transire cupiens, submersus fuit. Ex adverso castelli ejusdem etiam pars exporrigitur campi illius Siffîn, quem & Araccæ opponi, paulo ante diximus.

Ibid. ^{منبج} *Menbigium*] Etiam hoc in eadem Syria regione Giund Kinnesrîn urbs est, à post memoranda Malathia ad ortum brumalem quadrudo, ab Halebo autem biduo, & ab Euphrate vix die uno distita: scrupulis decem Orientalior, & quasi undetriginta borealior quam Balis novissime dicta, ita uti ex Abulfeda & aliis patet. Nomen quidem ^{منبج} *Menbigz* Arabice designat *confessum in editiori loco*, sed oppido huic id minime quadrat, quippe quod in plano esse positum Geographi testantur: quapropter potior illorum est sententia, qui tradunt vocatum fuisse ^{منبة} *Menba*, à cognomini Persicæ religionis fano, quod ab ^{الكاسدرة} *Chosroibus*, Persarum regibus, qui Syriam subjugarunt, conditum, sive novo modo instauratum fuerit. Idem vero nomen Arabes pro more suo extulisse per ^{منبج} *Menbigz*, quorum primus ^{عبدالله بن الجراح} *Obeidolla Ibn Algierrah*, præmissò cum copiis duce ^{عباس} *Iádzo*, cujus ante memini, Romæis sive Græcis illud A. H. decimo sexto facta deditioe ademit, una cum propinquis munimentis ^{رابان} *Raabân* ^{دلوكى} *delouc* & ^{كورس} *Korus*, quod videtur esse Syriæ oppidum Cyrrhus. Quæ omnia simul cum capta Antiochia Raxîdus Chalifa validioribus operibus instructa nuncupavit, quod contra hostes *Præsidia* essent. ^{وجعل مدينة العواصم منبج واسكنها عبدالله بن صالح} *inquit Iacutus*, & ^{عبدالله بن عباس} *Menbigium* primariam *constituit præsidiorum istorum urbem*,

bem, eamque cognato suo Ibn Ali filio Abdo-lla Abbaside
 tanquam Tetrarchæ, *incolendam dedit*, qui & præclaris
 eandem ædificiis ornavit. Cæterum Menbigio ad
 Euphratem è directo aut propinquo opponitur oppi-
 dulum munitione & transitu fluminis haud obscurum,
 quod propterea *جسر منبج* Pons Menbigii dicitur,
 campum aquis ex Euphrate irriguum fertilemque ha-
 bens; & probabile videri queat, hoc veterum esse
Zeugma, id & Græcis pontem notat, LXXII. *pass. mill.*
à Samofatis, transitu Euphratis nobile, uti Plin. lib. v.
 cap. xxiv. habet. Notandum quod de maxima Syriæ
 inde ab Euphrate latitudine scribit Abulfeda, eam
 nempe procedere à Menbigii ponte supra dicto, per
 Menbigium ipsum per *قورس* Corus sive Cyrhum in
 limite Kinnesrin, per dicta Antiochiæ præsidia, transi-
 re deinde per montem *الكام* Allocam sc. Tauri partem,
 seu Amanum, quo Ciliciam à Syria dirimunt Geogra-
 phi veteres Græci & Romani, tum per Missinam seu
 Mophiestiam, per Adamam & Tarsum; prout tria illa
 oppida, de quibus postea, illo tempore Syriæ accense-
 bantur. Neque vero dubitare finit exposita jam situs
 ratio, quin Menbigium de quo hic sermo, sit Hiera-
 polis Syriæ, sunt quippe ejus nominis urbes quoque
 aliæ; ita dicta, quod multa contineret sacra; peculia-
 riter, ut Stephanus notat, etiam Hieropolis dicta,
 propter celeberrimum Deæ Syriæ templum, quod
 Lucianus à Samofatis haud procul inde natus suo de
 illa Dea libro luculenter describit. S. Abercii Episco-
 pi Hieropoleos memoriam Ecclesia Græca celebrat
 22 Oct. uti in ejusdem menologio Græco legitur: pro
 quo nempe *ιεραπέλειως* nomine; Menologium idem

Arabice versum Ecclesiæ Græcæ asseclis in Syriâ usitatum, *منبج* *Menbigium* habet. Et sic quoque in Gloss. Copto-Arabico *ιεραπλις* per *منبج* redditur, at ubi vitiose *منبج* excusum est. Vetus nomen *منبا* *Menba* seu *Manba*, quod ab Orientalibus urbi attributum diximus, non adeo dissonum est à Bambyce, quo nomine Hierapoli fuisse appellatam Plinius testis est lib. v. cap. xxiii. ut non alterum ex altero natum videri possit. Atque illud forte Syriacum idem est, quod Lucianus allegati libri sui initio innuit, antiquitus Hierapoli, hoc quippe Græcum est, inditum fuisse. Famosissimus ibi Atargetæ, quæ Syra & Hieropolitana Dea, olim viguit cultus, de quo Lucianus consulatur dicto libro, & doctissimus Seldenus de Dîs Syris syntagm. ii. cap. iii. Idemque illud nomen Manba sive Menba servatum videtur tempore Persarum, postquam illi urbem suo subdiderunt imperio, & superbum illud delubrum ad suas cerimonias velut *πυρῆιον*, seu prout Strabo vocat *πυροθηνεῖον*, *sacri ignis adem* usurparunt. A *منبج* *Menbigz* autem, ut de ea dicere desinam, gentile sive locale nomen fit, communem citra derivationis normam *منبجاني* *Menbe gianus*, unde notum vestium genus *الثياب المنبجانية*. Oppidum ipsum nunc esse collapsum, & pagi seu vici tantum forma spectari, narrantes audivi vicinos.

Ibid. lin. 2. *سومفاتا* (perperam nonnulli primam per *ش* scribunt) *Sumeifata* scil. *Samofata*] Plurali numero, atque etiam singulari Samofatum dicunt Græci & Latini. Hæc Syriæ urbs est, parvæ regionis Commagenæ (*كمامح* *Camach* Arab.) sive regni Commageni quondam caput, uti Strabo, Plinius, aliique testantur

stantur difertis verbis. Urbs naturæ beneficio benemunita, deinde facta Romæorum provincia, Strabo libr. XVI. qui ætate Tiberii scripsit ; unde & Samofata legio nuncupata Ptolemæo. Imposita quippe illi, inquit in Itinerario Antoninus, cujus tempore Ptolemæus vixit, contra Perfârûm incurfiones & affultus legio Romana fuit, at quota fuerit illa, variantes in Codd. MSS. numeri incertum relinquunt. Sita namque fuit Samofata in Occidentali Euphratis parte, quæ imperii Romani terminus erat. Ita refert in Chronologia Theophanes Heraclium, ab expeditione in Perfâs fufcepta reducem trajecto flumine, Euphrate nempe, Samofata veniffè, & superato Tauro Germaniciam appuliffè, tranfitaque Adana Sarum fluvium attigiffè; prope quem cum adveniente feu inſequentè Perfârûm exercitu Imperator confligit. Et ſicuti Abulfeda de Syriæ limitibus agens, Samofatum collocat in extremitate ejus boreali, ita terminos Meſopotamiæ deſcribens idem oppidum iſtic conſtituit loci, ubi in ortum declinare incipit Euphrates; & commodè navigia ferre Bagdadum verſus Meſopotamiam oblique ſuccincturus ab aſtro. Tradit autem idem auctor ex Ibn Haukel, Samofatum & pontem Menbigz, de quo ante, duo parva tunc temporis, at munita, fuiſſè oppida, quæ tanquam vicina ſimul memorat; ita ut Strabo citato libro Samofatis propinquum ponit Zeugma, id eſt, ad Commagenam Euphratis pontem. Duobus autem illis, Samofatis & Ponti Menbigz hoc tribuitur commune, quod, uti & ante dixi, fertilem habeant agrum, & arva, quæ rigentur ex Euphrata. Eſt quoque ibi *Marſyas amnis*,

de quo Plinius libr. II. cap. 24. à *Samosatis*, *latere Syria*, *influit in Euphratem*. Cavendum vero ne *شوميسات Sumeisât*, de qua agimus, & *شمشاط Ximxât*, de qua antea actum, ob Scripturæ Arabicæ similitudinem confundantur, quod tamen subinde apud scriptores fieri contingit; quippe differentia ex iis, quæ utriusque dicta, satis evidens est & distincta. Inclaruere Samosata duobus præcipue alumnis, Luciano & Paulo illo, qui Paulicianorum hæresi & sectæ nomen dedit.

Ibid. *ملطيا Malathia*] Keuxiân Gilæus, & vix alius, *ملطيا* scribit, doctiores per *Ie* simplex efferunt, penultimam corripientes, teste Iacuto; vulgus per *Ie* duplicatum, penultima producta, *Malatija*. Est hæc omnem citra dubitationem, Græcorum & Latinorum *μελιτινή* seu *μελιτινή*; utroque enim modo legitur apud Ptolemæum *Melitene* & *Militine*. Cum autem *Syria* incolis nomen *ملطيا* sit notissimum, incitiæ fuit, vocem hanc Græcorum *μελιτινή*, in Menologio ad VII. Aprilis occurrentem, Syris iisdem Ecclesiæ Græcæ addictis Arabice redditam esse per *مېلتيني*; & è contrario scriptores quosdam Arabes *ميليسي*, à *μιλησις* gentile nomen, interpretari per *ملطي*, quod profus est *μελιτινός*, & non per *مېلتيني*: plurimum quippe interest *Mileto* *Ionix* hæc *Melitine*. Quæ quidem aliis *Cappadociæ* esse urbs dicitur, aliis *Armenix* minoris sive secundæ. Leonis Augusti novella de thronis *Melitenum* *Armenix* secundæ metropolin facit: minus ergo convenit à Strabone scribi libr. XII, quod nec *Cataonia*, nec *Melitene* ullam habeat urbem: sed munita tantum in montibus castella. Arabum plerique
Mala-

Malathiam ad بلان الروم *regionem Romæorum* referunt, ut quæ juxta eos & Cappadociam comprehendit: quidam vero Syriæ accensent, ut quoque Zonaras: ita Ibn Haukel Syriæ longitudinem designat à Malathia, ceu extremo ad Boream termino, usque رفح *Refah* velut extremitatem à meridie oppositam; quæ mansio quædam est in arenoso tractu, qui Syriam intercedit & Ægyptum, الفجار *Alfjiâr* vocatus. Ibn Chordadeba Malathiam ثغر الجزيرة *Thagr al-Jazīra*, Φράειον *præsidiarium castrum* Mesopotamiæ appellat; eo namque situm est loco, unde in prædictas regiones omnes facile excursions & impetus fieri possent. Ut non immerito Ibn Saïd de Malatia, considerata etiam magnitudine, dicat eam قاعدة الثغر *præsidiariorum* omnium, quæ istis in locis tunc plura erant, *primarium, ac veluti metropolis esse*. Ea propter Chalifa Abu Giafar Almanfor, Abbasidarum secundus, oppidum hoc, quod Constantinus Leonis Isauri filius ex Arabum potestate recuperaverat, imperii sui anno undecimo, ut Cedrenus testis est, id est A. H. 136, denuo occupatum, quadriennio post egregiis munimentis instaurari jussit, validoque præsidio instruxit. & quidem in Muslimorum sive Arabum potestate permansit, Romanis infestum admodum & grave; ita ut Cedreno Sarraceni sive Arabes præ cæteris celebrentur Meliteni: donec tandem A. H. 322, prout ex annalibus refert Iacutus, Romanorum sive Romæorum viribus expugnatum fuit. Quod & Cedrenus affirmat, idque contigisse imperante Constantino, Leonis Philosophi filio, Domestico scholarum Syriæ existente Ioanne Curcua. Excidii illius spectator Poëta quidam inquit:

لا يسكن

* لا تكفي على ملطية كلما ابصرت سيفا او سمعت صهبل

* هدم الدينستف سورها وقصورها فسمعت لنسا عويل

Flere me juvat Malatiam, quoties videoensem, vel audio hinnitum.

Diruit Domesticus murum ejus & arces, unde audiui editum mulieribus ululatum.

Perperam itaque hæc ab Almacino in Hist. Sarac. atque inde, ut videtur, ab Abu-lpharagio in dynastiarum historia referuntur ad A. H. 223, & Theophilo Michaëlis Balbi Filio, tribuuntur: cum ne quidem 40 annis postea Basilius Macedo præcipuis copiis, viribusque & machinis adhibitis, ut idem diserte narrat Cedrenus, Melitenam potuerit occupare. Cæterum de Malatia urbe Geographi Arabes notant, quod tribus quasi à سيواس *Sivväs*, id est, *Sebastia*, mansionibus locata sit in planicie, quam remoti paulum montes cingunt; quorum qui ad austrum est, الجبل الداير *Mons ambiens* vocatur, ad cujus occasum سيس *Sis* extat, quæ tunc Armenicæ gentis regia erat. Duobus autem miliaribus (ut Geogr. Nub. p. 5. clim. 4. habet) Malatia ab Euphrate abest ad Occidentem, neque tantillum intervallum impedit, ut non juxta Euphratem esse posita dici possit, quod de Melitena asseruit Plinius & Ptolemæus, quod & per se verissimum est, si ipsa intelligatur regio seu præfectura. Quin à parvo quodam flumine urbs Malatia alluitur: Euphrates autem ab Arzerum exortus كمنخ *Kemach* h. e. Cappadociæ Comanam, ut puto, seu Comagenam, deinde Malatiam præterlapsus, ad Samosata fertur, ubi *Παροισιὸν* diverticulum facit, in ortum inter & austrum. Ex prædicto rivulo etiam aliis rigantur rivis, qui

qui circumjacent, plurimi horti, fructuum domesticorum (& insignium, ut mala etiam Halebum longiusque mittantur, est quippe regio pro situ frigida) feracissimi, & tanto quidem proventu, ut iis cuique fere liceat pro arbitrio frui; Abulfedæis hisce aliorum quoque dicta consonant. Jacobus Gassotus Galus, qui A. C. 1548. expeditioni interfuit, à Solimano Turcarum rege in Persarum regem Tahmās susceptæ, & loca illa diligenter lustravit, edita eleganti epistola Malatiam velut parvam urbem describit, (quæ tamen magna satis fuit Ibn Saïd teste, cum præsidio potens esset) prope quam finiunt Taurus, Amasius & Amanus: unde & quatuor dierum itinere per montes asperos & difficiles transeundæ occurrunt in summo pylæ Amanicæ, quæ portam referunt, & propter contractum vetustate colorem *قرو قرو* *Nigra porta* hodieque Turcis dicuntur. Ut cum dictis hisce veterum testimonia comparentur, Plinius libr. VI. cap. III. inquit: *Cappadocia pars præterita Armenia majori, Melitene vocatur: Comagena, Cataonia.* Et enumerans ipsa Cappadociæ oppida, post Sebastiam meminit Melitæ à Semiramide conditæ (Iacutus Malatiam ab Alexandro M. esse structam tradit) quam haud procul ab Euphrate esse sitam ait; uti & Abulfeda Euphratem describens eum prope Malatiam ferri testatur. Vixque dubium est, quin ibi Melita aut designet ipsam Melitenæ regionis urbem, aut mendosa sit lectio pro Melitena; quam inter Cappadociæ urbes alias non recenset, cum tamen eidem subjiciat. Libro autem v. cap. XIII, quo de Euphrate agit, eum à *Pastona ad Melitenam Cappadocia navigari* inquit, regionem

intelligere videtur. Quemadmodum & Ptolemæus Armeniam minorem exhibens, Melitenæ regioni includit ejusdem nominis civitatem. Strabo libro XI docet regionem eandem Melitenam sub Cataonia fuisse positam, quæ subjuncta esset Cappadociæ. Et libro XII eandem Melitenæ præfecturam inter Cataoniam & Euphratem sitam, attingere Comagenam, ac partem Cappadociæ decimam haberi; ut quidem in decem hæc divisa tunc erat provincias. Libro autem XI idem Auctor notat, Amanum, qui à Cilicio Tauro avulsum frustum est, ad Melitenem progredi & Euphratem; atque excipere montes trans eundem fluvium sitos, contiguos prædictis, nisi quantum abscindit ille per medios transiens. Atque ita videntur existere ibi Euphratis cataractæ, inter Melitenem & Samosata: ultra illam quippe navigatio è superioribus procedit, ut ex Plinio liquet; à Samosatis, ut ante dictum, incipit alia. Denique libr. XII docet Melitenem per omnia similem esse Comagenæ: totam enim domesticis conseri arboribus, solam ex omnibus Cappadociæ partibus; ita ut Oléam quoque ferat. Celebratum est adagio vulgari Malatienſe purpurissi genus: *Hand infecerit eum rubore purpurissum Malatia*, quod in homines strenue impudentes jaci solet. Malatiam condecoravit natalibus suis præclarus ille Medicus Gregorius Abu-Ipharajius, seu, ut efferre meus mos est, Abu-Iferegius, Historiæ Dynastiæ Auctor, quam Arab. & Lat. egregia certe & accurata opera nobis dedit V. Cl. Eduardus Pocockius, ob ingenuam virtutem, & eximiam eruditionem longæva vita, bonorum amore, laude omnium

mnium dignissimus. In illa Dynastiæ IX historia memorabile est inter cætera, quod de servata à Tartaris per parentem patria urbe idem Gregorius narrat. Eandem postea Soltani Ægyptii *ديوار*, i. e. *summo præfecto*, Turcarum Rex Bajazid Iilderim, *fulminis* cognomento superbus, potestati suæ expugnando subjecit A. H. 800.

Ibid. *ذطرة*; Zanthara, mendum MS est pro *ذطرة*; Zebatra Abulf.] vel, ut Iacutus & Camus, Zibatra. Oppidum hoc fuit seu castellum, circa Almamonis Chalifæ tempora, quando Alferganus vixit, celeberrimum, qualia fere hic noster in medium afferre solet; inter Malatiam & Samosata locatum, in Romæorum extrema Syriam versus ditione, diei quasi geminæ vel unius magnæ à Malatia intervallo versus austrum; ut allegati jam Scriptores affirmant. Neque ambiguum puto, quin hæc Zapetra & Soropetra sit Cedreni, quam Imperator Theophilus Michaëlis Balbi filius, A. H. 223, uti & Almacinus in Hist. Sarac. & Abu'lpheregus in Dynastiarum epitome testes sunt, cum magnam Syriæ, à Saracenis sive Arabibus tunc infestæ, partem prædando vastaret, expugnavit; patriam, inquit Cedrenus, *Amerumna* (id est *امير المومنين* Imperatoris Fidelium, seu Chalifæ, qui tunc erat Moatasem Billa, inclyti Almamonis frater) *multum illo per litteras deprecante, ut patria parceretur.* Quæ & Zonaras lib. III. iisdem pene verbis confirmat. At vero ita supplicem fuisse Chalifam haud fit verisimile; aut nativitatem ejus vel educationem huc posse referri, nisi forte de matris ipsius, quæ *ام ولي* concubina seu ancilla fuit, Maridæ, natalibus res fit intelligenda. Atta-

men Zapetram ab Arabibus haud multo post recuperatam fuisse ex eo constat: quod idem Cedrenus refert, Basilium Macedonem, qui 40 inde annis imperavit, selectorum militum manum misisse Zabetram & Samosata, qui per angustias primo aditu penetrantes, illam quidem de improvise captam cæde complerunt, & circumjacentibus incendio vastatis Samosata perfumdederunt. Lexici Geographici Auctor quidam, qui Solimanis Imperatoris Turcici tempore scripsit, de Zebetra sive Zapetra agens de suo addit:

بظرة اليوم خراب خالصة عن الساكن ولم يبق بها غير
 زبتره Zebatra hodie diruta est, incolis vacua, neque
 de ea quid superest præter muri ipsius rudera. Primo dictam fuisse puto Sozopetram, ob munitionem & præsidium, quasi *Salutaris rupis* nomine, & deinde, brevitatibus & lenitatis gratia, Zapetram, nam quod ex Kelebeo adducunt, ita vocatam à بنت الروم بن يغن
 زبتره بنت الروم بن يغن pro figmento habendum, qualia etiam notata sunt antea: & videtur quidem ipsius Melitenæ regionis castrum esse; uti eam, at civitatis expertem, multa continuasse castella tradidit Strabo. Vel dubitari posset, annon sit Zoparistus Ptolemæi: nisi quod hanc semigradu borealiorem faciat, quam urbem Melitenem, cum Zapetram esse Australiorem constet: sed non adeo exquisita est Geographorum in hisce mensura, ut tantillæ differentiæ magna sit habenda ratio.

Ibid. حلب Halebum.] Posteriorum temporum scriptoribus Græcis *Χάλεπ*, ut asper exprimi posset litteræ ح spiritus; Europæis, recepta primum ab Italis voce, Aleppo, & Alapia quibusdam: magis depravate Roberto Monacho Galapia, ob ejusdem litteræ

Ha aspirationem. Syriae Commagenam versus primaria civitas (qualis قصبه *Kasaba* Arabibus dici solet) in ea regione sive parte, quam Giund Kinnesrîn vocavi pag. 125. Olim quidem ejusdem regionis Metropolis censebatur cognominis urbs Kinnesrîn, dici itinere inter occasum brumalem & austrum ab Halebo distata, de qua dicendum postea. Sed declinante hac, quod præfidiariis Christianorum & Muslimicorum confiniis magis vicina esset, & expeditionum, quæ circa ea loca fierent, injuriis obnoxia; Halebum tantundem incremento profecit, & evectum fuit: præsertim quod situ suo fere omnibus ab Euphrate & Oriente ad prædictos limites, & mare mediterraneum tendentibus opportunum esset. Quæ commoditas majores habuit tunc effectus, quando Syria & Cilicia sub unius Domini potestatem redactæ fuerunt. Explorata autem Halebi latitudo, est 36, 46; longitudo Orientalior quam Alexandriae Ægypti 10, 35. Ad designandum ejus situm quoque facit & altera Alexandria, scilicet Syriae, ad Issum dicta, utpote in ipso sita sinu Issico, quæ, Arabibus etiam اسکندرونه vocata fuit, & post peculiariter اسکندرونه *Scanderona*, & باب اسکندرونه *Porta Scanderona*; pro quo Turcæ, & hodie etiam Arabes, اسکندرونه *Scala Alexandrona*, Europæi fere veteres imitati, quibus Alexandria minor vocata dicunt *Alexandretta*. Est vero hic navium ex Ægypto, Cypro, & ulteriori mari venientium tuta ac fida statio in Issico sinu. Halebo distat occasum versus exigua cum declinatione ad septentrionem quindecim circiter parasangis, occurrente ad viam, quæ inde Halebum ducit, fere trientem montis اللسکام *Allo-*

cām, id est, *Amani*, parte *بيلام* *Beilām* à cognomini
 istic oppido vocata. Alexandria hæc tempore Abul-
 fedæ ditionis Muslimicæ terminus erat; cui proxime
 ad Septentrionem succedit cum portu suo oppidum
باياس *Bajás* seu *Pajas*, & paulo post aliud cum suo
اياس *Ajás*, quod Veterum Iffus, & in mediterraneis
 prope Pylas Amanicas *بغراس* *Bagrás*, Pagra Strabo-
 nis lib. xvi. Hæc tunc Christianorum erant, qui
ارمن *Armeni* dicebantur: eorum portus erat *Ajás* an-
 te dictus, unde in Cyprum, & alias Christianorum re-
 giones navigari solebat. A nomine *Ajás* est Marci
 Poli, & aliorum, qui circa Belli sacri tempora scripse-
 runt, *Giazza*, quo modo Itali efferre solent, uti &
Gioanni pro *Ioanni*; quidam *Layace* scribunt, quasi
 Articulum præfigentes. In maritimis hisce, quæ enu-
 merata sunt, locis, nota atque notata est peculiaris
وحمه *Insalubritas aëris*, ob interceptum per montes ab
 Ortu & Septentrione ventorum flatum; quin etiam
 aquæ & terræ inest *salsugo* quædam; unde nec lon-
 gæva adeo nec commoda incolis vita est. Melius apud
Haleb, ut eo redeam, tribus iisdem Elementis
 consuluit *Natura*. Est quippe urbs in plano sita per-
 flabili loco, à mari & montibus remotiori: gleba soli
 pinguis est & rubicunda, ut bolum *Armenam* referre
 videatur, pluvix tempore gratum quoque odorem
 spirans; unde & fictiles canthari fiunt, è quibus, velut
 salubrior, etiam commendatur aquæ potus. Pluvix
 per sua veris tempora benigne favent, &, quod vix ali-
 bi istis locis videre est, ut *Iacutus* prædicat, *gossipii*,
sesami, *panici* & *similium*, fructuumq; terrestrium &
 arboreorum foecundissimo sufficiunt proventui. Tum
 &

& rigandis, qui longe lateque circumjacent, hortis ipse inservit Euphrates, cujus inde à bidui intervallo per قناوات *subterraneos canales* huc derivantur aquæ. Adhæc urbem præterfluit amnis قويق *Kouvaic*, à Ranarum sono, quæ verno ibi tempore spectantur, ita dictus: is ab aquilone circa oppidi عينتاب *Aintâb* vulgo *Antâb*, exortus, juxta Halebi portam Antiochenam delatus per رساتيف *agros & arva* progreditur, vetus Kinnefrin versus, ultro quod apud locum مرج الاحمر nomine *prati rubri* Jacuto appellatum in arundineta & junceta demergitur. Ipsa vero urbs est amplissima, vivi saxi muro turribusque munita, & siccæ licet, fossæ cavitare, per IV horarum circuitum. Portæ apud antiquiores recensentur octo, hodie decem numerantur; quibus & sua sunt suburbia: unam si quis forte exceperit, quæ باب الاتم *Babo-litm* i. e. *porta obscura* dicitur, quod soleat semper esse clausa. Cæterum & urbs & suburbia discreta sunt in سوايح *Savvaish vicos* suos, qui illic plures viginti, hic plures decem sunt. Vici in محلات *Mehellât* & حارات *Harât*, id est, *compita* dividuntur: in quibus خانات *Mercatorum* fere, & exterorum quidem, *hospitia* continentur, nempe areæ quadratæ habitaculis undique & apothecis instructæ, seclusæ à publico porta, quæ nocte clauditur, & custode tutæ & securæ. In aliis fere regionibus قناريق, uti hinc etiam Europæis *Fondica* vocantur. Sunt quoque compitis اسواق *fora*, sive, ut alias dicuntur قبه ساربان *Caifaria* i. e. *plateæ* quasi mercatorix, quæ utrinque دكاك *Officinas* habent, superne contra æstum & pluviam coopertæ, suis in ingressu & exitu portis custoditæ. De aliis

aliis mitto dicere ædificiis, tum publicis, tum privatis. Inter omnia maxime memorandus exstat in urbis medio mons rotunditate sua, mole, & altitudine spectabilis; nimirum arte factus, ingenti columnarum multitudine. Auctor libri *جريدة العجايب*, qui eundem Halebi castellano dicavit, octo millibus inquit, intus suffultus: hinc & ipsi castello, quod in vertice exstructum, muro, domibus 500, vivæ aquæ puteis, palæstra, templo præditum, *قلعة العواميد Castellum Columnarum*, nomen est. Fossa montem circumdat lata admodum & profunda, quam partim aqua, at impurior, etiam serpentes alens, partim arundines, eæque & cervorum cubilia, per orbem implent occupantque. Duobus inde millibus passuum ad septentrionem magnificum est *جامع Muhammedica religionis templum هلوبى Helevvium* nomine, cui cognomine in propinquo *مدرسة Gymnasium* celebre fuit, nunc collapsum. Apud portam Urbis, quæ olim Judæorum dicebatur, ut à Melico-ddâhir, fil. Saladini, qui restauraverat *باب النصر Babo-nnafr* appellata est, utrinque, & juxta murum intra urbem degunt Judæi, extra urbem Christiani, Armeni, Romæi, i. e. Melikitæ, Maronitæ, & Syri, vulgo Syriani, i. e. Jacobitæ, qui omnes junctim in propinquo sua foris cœmeteria habent, alibi nulla, cum Muslimici ad omnes portas habeant. Loca extra urbem sacra, sive in universum incolis ab omnibus, Judæis, Christianis, Muslimicis, sive ab hisce vel illis peculiariter cum religione culta, enumerare prolixum foret: uti quoque de adjacentibus hortis, agris pagisque. Tantum quia huic loco propria pene sunt *الفستق Phistic*, i. e. *Pistacia*, alibi rarif-

rarissima, obiter notandum, quæ prope Halebum urbem nascuntur, hortensia esse, & *سقية* *educata rigando*: alia esse montana, & *عديّة*, hoc est, *per se nata pluvia solius ope*, qualia mons Kinnesrinæ vicinus fert *سبعان Sem*, aân dictus, pars Amani, alteris illis minora minusque succulentâ. Halebum porro quod attinet, Justiniani Junioris tempore, teste Abulfergio, cum Romani debellandis occupati essent Slavinis Romæ vicinis, Persarum Rex Cosra sive Cosrhoës Kobadis filius, cum Arracca & Antiochia hanc quoque urbem cepit, & imperatori Mauritio ob amicitiaë officia benigne redditam, paulo post, propter ejusdē Mauritii cædem, vi Phocæ ademptâ recepit. Sub imperii Muhammedici initia facta deditioe eam occupavit dictus nobis antea Ijâz Ibn Ganem, cum Mesopotamiæ arma inferret. Exinde fere semper Muhammedanis Syriæ Regibus subjecta fuit, paruitque. A. H. 517. ut Almacinus refert Hist. Sarac. auctor in parte nondum edita, cum Halebum *بنوا ارتق* *Ortokide* tenebant, Franci, comitante Hillæ Satrapa Seifodino, urbem obsederunt, quæ præsidio destituta & comætu terminum deliberandi petiit in decem dies. Eo impetrato, & die jam existente nono, fluvius Kowaic, de quo paulo ante verba fecimus, tanto derrepente auctus torrente fuit, ut, abreptis Francorum territoriis, plurimi homines submersi maximæque perierint opes. Quadriennio post, teste Niceta Choniæ, Joannes Commenus Imper., cum principe Antiochiæ Raimundo firmata amicitia, novam est molitus obsidionem, sed irrito conatu. A. H. 658. cum Syriæ & Commagenæ præesset Melic Ennasir, Melic

Addähiri frater, fil. Saladini, in fine mensis Muharram, dierum 10. exacta obsidione, urbem invasit Dux Tatarorum Holacou, occisisque incolis compita oplevit & civitatem diruit: 10. mensis Sapher arx quoque dedita fuit, quam simul cum urbis muri subvertit. Imbelles foeminas & pueros ingenti multitudine, plus quam 100. millia avexit, atque inter Francos, Armenos, per varios tractus & insulas divendi iussit, teste eadem Histor. Sarac. part. M.S. A Syriae & Ægypti regibus non multo post recuperata, instaurataque A. H. 803. haud minorem ab altero Tartaro Tamerlane desolationem passafuit. Pristinis denuo Dominis vindicata in eorundem potestate permansit, donec post cæsam in propinquo, à Turcarum Imperatore Selimo, Kansau Gaurium Ægypti Syriaeque Regem A. H. 922, cum thesauris opibusque omnibus in ejusdem victoris potestatem concessit. De ipsa origine urbis non una est Orientalium scriptorum opinio, quorum alii à حلب *Haleb mulgendo*, aut *mulso lacte* nomen petunt, quod, cum ex propinqua Haran in Syriam primo migrasset Abraham, hic aliquandiu subsistens, antequam terram Canaan adiret, accolis & vicinis pauperibus gratificaretur impertito liberaliter pecorum suorum lacte. Sunt qui ab Amalacitis conditam volunt, cum ex primis suis circa عمان & ارثحا *Ammon & Hiericho* sedibus à Josua expulsi & profligati, hisce in locis mansiones, quanto possent presidio, firmarent. Conditorem vero fuisse quendam ex iis nomine Haleb, scil. حلب بن الهرم بنى ditiois Kinnésrinæ, quæ tunc صوبا *Soba* diceretur, regulum. Illorum vero posteros deinde

de à Davide debellatos pulfosque fuisse. Et Halebensium Judæorum Doctiores unanimi consensu etiam hodie ratum habent, hanc esse Aram Soba, cujus rex à Davide percussus fuisse dicitur Sam.

prope Salinas, *ملاحه Salina* autem hodieque notæ, versus Kinnefrinæ partes paulo ad austrum sitæ.

Ideoque & in contractibus Judæi similibusque scriptis suis hoc Aram Sobæ titulo Halebum urbem designant. Super argumento hoc videre & expendere operæ prærium est, quæ Vir Doctissimus diligentissimusque Samuel Bocharus differit Geogr. Sacr. libr. cap.

Quemadmodum vero Kinnefrin dictum olim fuisse Sobam Arabes scribunt, ita & montem propinquum, qui nunc vocitatur Sem, aan,

ut ante memini, olim appellatum *جبل نوبو Montem*

Nobo, nempe ab Idolo, de quo in loco *كفر نوبو Kefr*

Nobo, uti etiam hodie dicitur, antiquitus coli solito;

prout, quæ visuntur ibi reliquiæ, arguere, ut ajunt,

videntur. Halebi nomen plerique cognomento au-

gent *حلب الشهبا Halebum fuscum*, quod tali colore,

ut mea est opinio, sint urbis muri. Errant toto cælo,

qui Halebum cum Antiochia eandem faciunt, & à

via quoque, quibus esse veterum Hierapolis videtur.

Hanc enim esse *منبج Menbigz*, bidui itinere distan-

tem ostensum est pag. Quin Berœa sive Berrhœa

sit, scilicet Orientalis & interior, uti quibusdam di-

citur, id est, Syriæ (nam & alia Macedoniæ est) haud

dubitare sinunt sequentia: Abu Nasr Ibn Hazir, Me-

dicus Tecritensis ex Mesopotamia narrat, allegante

Jacuto, à Seleuco Nicatorum exstructam esse Laodi-

cæam, Apamiam, & *حلب و هي بئر الحام Berrhæam que*

Halebum est. Ad Orientem Antiochie, inquit Strabo libr. xvi. *adjacent Euphrates, Bambyca, & Berrhæa, oppida quæ Dionysius tyrannus Heracleonis F. olim tenuit.* Ubi oppida præcipua intelligit, quorum uti Bambyca est Hierapolis, ita Berrhœa cum Halebo quadrat. Nuroddinus (Scil. Mahmûd Ibn Zengi, qui A. H. 546, mortuo patre, Halebum occupaverat, ut refert Abu-I feregius) Cinnamo dicitur libr. 4. Satrapa Berrhœæ. Ita Nicetas Choniates inquit: *χάλεπ ἡ λεγομένη Βερρῶϊα, Haleb quæ olim dicta Berrhæa.* Quo modo & Cedrenus, Procopius, Zonaras, aliique istorum temporum scriptores, illam Syris & Arabibus frequentatam vocem Haleb interpretantur. Item ad A. M. 6543. Cedrenus habet: *Berrhæenses, qui & Chalepita, præfectum ipsis ab Imperatore datum expulerunt.* Condonabor, spero, si urbis hujus, ubi vixisse me aliquando, & in hisce profecisse studiis lubens recordor, descriptioni plus satis instituisse videar.

Ibid. *قنسرين Kinsarina*, potius ut Geographi, & ipsi vicini efferunt, *Kinnesrin & Kinnesrina*]. Etiam *Kinnesronna & Kinnisrouna* in casu recto, prout Jacutus & Camus docent. Urbs antiqua fuit de *قواعين الشام* *primariis Syriae* una, diei unius intervallo ab Halebo, qua *حمص* Emesam itur, circa eas partes, quæ *العواصم* *Præsidia* vocantur, quare & ad illa à quibusdam refertur: sesqui autem diei fere itinere abest ab altero nobili oppido *معرة* *Maarra*; eidemque imminet fluvio, quo perlui suburbium Halebi diximus, Kowaico nempe, duodecim infra urbem milliaribus finem capienti. Quum primis Islamismi temporibus prope eam militiæ Syriacæ pars in statione collocata esset,

esset, unde & universa regio hæc *جند قنسرين* *Giund Kinnesrin* dicta fuit; uti & ante monitum, (nam cum Kinnesrina ante pertinuisset ad Emesam, à Jezide Muaviae filio ex illa, Menbigio, Antiochia aliisque quibusdam quædam Giund sive provincia constituta fuit) tunc Halebo ad hanc comparato urbem vix gloria, aut clari aliquid nominis erat; prout apud Abulfedam aliosque legitur. Kinnesrina autem regio convenit, saltem ex parte, cum Cyrestica Strabonis, quam libro xvi. agrum Antiochenum & Commagenam interjacere inquit, sive Cyrrestica Ptolemæi: in hac quippe & Berœa & Hierapolis ponuntur, quas esse Halebum & Menbigz, Kinnesrinæ oppida, supra ostensum est: eidem etiam *قوريس* *Kouris* accensetur, utpote ditionis Halebinæ oppidum vetus & collapsum, quod non aliud quam ipsa Cyrus est, quæ Cyresticæ nomen dedit. Ad hanc refertur & civitas & castellum Gindaras à Strabone, quæ pro suæ à Berœensi longitudinis & latitudinis differentia, quam illi Ptolemæus tribuit, maxime congruit cum Kinnesrin. Hoc autem nomen (de antiquiori regionis ipsius nomine vide sis in iis, quæ paulo ante super Halebo dicta sunt) quod attinet, *قنسر* *Kanferon* & *Kannesron* Arabice *Senem* notat, *قنسر* *consenuit*: hinc pluralis forma factum Urbis nomen ita uti Jacutus inquit, & innuere videtur Camus: unde quis esse Gerasam Ptolemæi forte dixerit ob notionis consensum, nisi hæc illi Syriæ interioris & cavæ esset. Apud Jacutum alii volunt à *قنسر* *Nido aquila* ita fuisse nuncupatam tempore obsidionis, ob quandam cum illo, quam tunc habere videbatur, similitudinem.

Nam cum ea primo Græcorum esset, A. H. 17, ab Abu Obeid-alla Algierragii F. obsessa fuit: deditioe facta tributum solvit, donec religioni Muhammedicæ sese addixisset. A. H. 355. quando circa eam Romæorum grassatus diu esset exercitus, & Seifo-ddaula, Fil. Hamdân, summus ibi militiæ præfectus, cum illo congregari nequens, interea vitam cum morte commutasset, incolis Halebum & alio migrantibus, urbs facile capta, mox diruta, neque post reædificata fuit, prout memorat Jacutus, qui suo tempore tantum ibi superfuisse خان *Chân* quoddam *viatorum*, illac transeuntium *diversorium* subjungit. Eam tamen celebriora inter loca merito hic recenset Alferganus, quod eandem tunc florentem nosset. Gentile nomen inde duplex fit, & كينسري *Kinnesrita* & كينسريني *Kinnesritina*, ut idem Jacutus & Camus tradunt.

Ibid. ادطاكه *Anthákia*, uti Arabes proferunt, h. e. *Antiochia*] Et cum multæ hoc nomine urbes sint, ita ut plures XII. numerentur, hic ea duntaxat intelligitur, quæ distinctionis gratia, nam etiam in Syria circa Euphratem alia est, Straboni apud Daphnem, Ptolemæo super Oronte dicitur. Ab Arabibus autem haud cuiquam Antiochiæ alteri, quod norim, illa Anthákia vox tribuitur. Hanc, de qua agimus, *pulchrum Orientis apicem* vocat Marcellinus, *Syria caput* Strabo, ubi, *qui regioni præerant, regiam haberent*. Urbs quippe grandis provinciæ fertilis, irriguæ, bene cultæ & amænæ, limpidis intra se fontibus prædita, propinqui maris mediterranei commoditatibus gaudens, etiam per subvectionem, quæ flumine urbem alluente, adverso licet, uno die fiat, uti Strabo libr. XVI. habet;

Con-

Contra ardentiores æstus contiguas urbi, sive partim inclusis, qui quinque sunt montibus utcunque velata, murisque ex saxo amplis & validis, per montium quoque partem ductis, & numerosis turribus munita 12. milliarium circuitu. Quemadmodum vero Tetrapolis, quadriurbis, erat Antiochia, ut Strabo refert, in quatuor urbes, diversorum auctorum opera, Seleuci auspiciis distincta; ita & ipsa regio Seleucis eodem illo nomine Tetrapolis vocata fuit, à quatuor inter alias, erant enim plures etiam, illustribus, Antiochia apud Daphnem, sc. sacrum genti lucum, Seleucia in Pieria, Apamia & Laodicea. Eas Seleucus Nicator condidit: maximam à suo Patre Antiochiam denominavit, Seleuciam munitissimam à se ipso, Apamiam mediterraneam, ab uxore Apama, Laodiceam suo portu instructam à Matre. Arabum Geographis اقليم عرقى *Clima notorium*, ut loquuntur, id est, *Provincia Antiochie العواصم Praesidiorum* nomine insignitur; quorum illa Abulfedæ dicitur esse *Metropolis* *Jacuto* قصبه *Kasaba* (ut duas hasce voces tunc idem denotasse constet) *Damascus* absolute *Caput Syrie* *universæ*; qualis quondam Antiochia fuit. *العواصم* vero, à sing. *عاصم* i.e. *mañic*, à *prohibendo, tuendo, propugnando*, appellata fuere *Haroni Arraxîdo Chalifæ*, in septentrionali *Syriæ* parte oppida quædam, ut *دولوك* *Dulouc*, *رعبان* *Raabân*, *قورس* *Corus* seu *Cyrrhus* *تزين* *Tezîn* quod ante *Kinnefrinæ* fuerat, prope *Euphratem* *Menbigz* sive *Hierapolis*, & ipsa *Antiochia*: quemadmodum vicinæ *Ciliciæ* cum *Cappadociæ* parte, quæ *بلان ابن لاون* *Regio filii Leonis*, & *بلان الارمن* *regio Armenorum* Abulfedæ dicitur,

oppi-

oppida Romanis sive Romæis paulo post devictam Syriam adempta, ut Ajâs, Tarsus, Adana, Mifsîsa, Pagra, *زربة عين زربة* *Ain-zarba*, nempe *Anazarbus*, Dioscoridis patria, & haud procul Euphrate *مرعش* *Meraax* & *حدوت* *Hadatz* aliaque, nomine *التغور*, quod *limitanea*, *hosti opposita*, loca designat, vocitata fuerunt, ipsi Syriæ accensa tamen. Unde copiis in hosticum excursiones facientibus vel laborantibus aliæ illæ *العواصم* supra dictæ urbes præsidio erant. Hæc ad Historicos & Geographos intelligendos obiter notare visum est. Quis fuerit belli sacri tempore Antiochiæ status & habitus, ex opere, *Gesta Dei per Francos* insignito, cognoscere cuique licet. Olim cum extiterit quadriurbis, ut supra ex Strabone allatum, mihi quidem, cum illic essem, potius quadricampis spectata fuit, utpote mœniis suis arva, pascua, hortos, & reliquæ urbis loco quasi pagum complectens, Christianis fere & Judæis, Muhammedanis seu Turcis paucioribus, habitata. Non *ياشا* *Paxâ*, non *سجاق* *Sangiâk*, non *بک* *Beg* præest; verum *صوباشي* *Soubaxii*, i. e. inferioris ordinis præfectus, tantum Halebo mittitur, at Constantinopoli *قاضي* *Kadii*, *Iudex*. Sedes Patriarchalis, qua eminebat olim translata Damascum; qui tamen nunc ibi se pro Patriarcha gerit, vix acolytho par est. Sed è contrario haud minorem mihi admirationem peperit superstes ipsa veterum murorum forma & integritas, ea latitudine, ut vel quadrigæ circumvehi possent, nisi ob occurrentes colles & montes via per graduum ascensus & descensus interrupta esset. Superfunt & antiquitatis Christianæ vestigia & reliquæ, circa eam muri partem, quæ boream respicit,

spicit, templi seu loci sacri, ubi Apostolus Paulus prædicasse Evangelium creditur, & qui ante Nazareni, unde Arabibus النصارى dicebantur, Christiani hoc suum à Christo nomen accepisse, juxta Act. Apost. cap. xi. Hinc ejusdem lateris Porta, & quæ inde ad interiorem urbem platea sive lithostratum ducit, & ad sinistram piscina albo incrustata marmore hodieque ejusdem D. Pauli nomen servant. Hic & Apostolus Petrus Evangelio operam dedit, originem cepere Lucas & Theophilus; in urbe hac celebratum est concilium, primus creatus Patriarcha. Quapropter ea potiti Christiani Franci Balduino, Godefrido, Boamundo ducibus, inde ab A. H. 491. etiam religione impulsæ, eandem constanter tenuerunt. Eripuit iis A. H. 664. بيبارس *Beibarsus*, Ægypti & Syriæ Dominus, qui cæsis Christianis Ecclesias delevit, Fluvius Orontes, unde & Arabibus الارذط sive الاردى scribitur, à boreali tractu descendens præterlabitur urbem, ad cujus ripam, ubi planior & depressior urbis locus, fornicati hodieque extant magni roboris structuræ, condendis machinis factæ quondam. Orontem peculiari nomine Arabes النهر المقلوب *Flumen inversum* vocant; quod, cum alia ex Septentrione ferantur in austrum, hic contra incedat ab austro in septentrionem. Namque circa بعلبك *Balebec* i. e. *Helipolin* exortus ad Occidentales Emesæ partes labitur in بحيرة القدس *Lacum Alkades*, è quo egressus deinde profluit ad ipsam Emesam, alluens eam à septentrione, & postea حماة *Hamâtam* ab ortu; supra quam effunditur in بحيرة افامية *cognominem Apamea lacum*, eoque relicto progreditur ad Orientem montis

Allocâm i. e. Amani, & inflexus cursum capeffit occafum inter & auftrum, tranfiensque præter Antiochia murum, apud oppidum سويدية *Swveidia* (quod nomen à سلوقية *Seleucia*, oftio Orontis proxima, cui nempe idem tribuere Veteres, detortum puto) exit in mare. Etiam idem amnis الميماس *Almeimâs* nuncupatur, at rariori ufu; frequentiffimo autem العاصي id est, *rebellis & inobsequens* dicitur, propterea quod non nifi grandium rotarum ope extra alveum sublatus rigandis arvis inferviat, ubi ex alveo fuo alii facile fe duci patiantur. Ex illo autem Orontis per lacus tranfitu patere videtur, quomodo explicanda fint, quæ de ejuſdem fluvii, uti & Tigridis ac Nili ſub terram demerſione, ac nova emerſione Strabo & alii prodiderunt. Simile exemplum præbet ipſe etiam hic dicendus بحيرة انطاكية *Lacus Antiochia*, tribus ab urbe milliariſibus ad ſeptentrionem conſpicuus, 20. millia paſſuum longus, 7. latus, in amplo terræ tractu, qui العمف *Alaamk* nomen habet; in quem tres diſtincti fluvii labuntur, ſcil. نهر عفرين *Fl. Iſrin*, qui orientaliſ, نهر الاسون *Fl. niger*, qui occidentalior, atque inter utrumque means نهر يغرا *Fl. Iagra*, à quodam Chriſtianorum pago, quem ſecat, ita dictus, qui & eidem huic lacui nomen dedit, ut بحيرة يغرا *Lacus Iagrae* vulgo appelletur. Hi omnes à ſeptentrionali latere ſe in eundem Lacum infundunt, & commiſcent, atque inde unus ad auftrum ſe effundit, uno cis Antiochiam milliari ſe Oronti conjungens. Sed de hiſce ſatis.

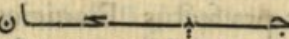

• *Ibid.* طرابلس *Tarâbolis* i. e. *Tripolis*] Quamlibet enim inchoatam à gemina conſonante ſyllabam, unde

de Arabes abhorrent, in duas dirimunt; atque etiam pro frequentiori usu Alif præponentes طرابلس *Itrapolis* scribunt dicuntque: quanquam aliqui hoc modo Tripolim Syriæ, Italis Tripoli di Soria, illo Tripolim Africae provinciæ إفريقية *Ifrikia* peculiariter vocatæ, Italis Tripoli di Barbaria, significari velint; alii è contrario statuunt: quod tamen revera per se profus est indifferens. Neque Arabes præter duas hæcæ maris mediterranei urbes, Syriaci & Africani, videlicet طرابلس المغرب & طرابلس الشام eo nomine alias notant: licet Stephanus enumeret alias septem. Hic intelligitur prior illa, quæ Phœnicia est; ut quæ climatis quarti sit, in quo explicando versamur, cum altera illa Africae proprie dictæ, sive ditionis كايروان *Kairovan* pertineat ad Clima tertium. Syriacam hanc ita appellatam Veteres docent, quod à tribus populis, Sidoniis, Tyriis, & Aradiis vel condita sit, ut Strabo libr. xvi. vel tanquam colonis inculta; in urbes revera tres distincta, unius stadii intervallo invicem distantes, uti libr. xvi. Diodorus. Tale quid & de Africana proditum, atque verisimile est Tripoles quoque ceteras similem aliquam nominis sui causam habuisse. Sita est in littoribus Emesæ sub monte Libano, cui ad septentrionem adjacet mons rotundus hodie à Cruce denominatus; una inde ad austrum parasanga promontorium, quod Græcis olim Δεισας *Deisacias* dictum: inter utrumque locata Tripolis fuit, prope eam occurrente planicie, utrinque mœnibus & castello munita, portu prædita, per fontes atque etiam aquæ ductus rigata. Eam Amrus Al-aasi F. duorum

obsidione mensium in potestatem redegit; recuperare sæpe conati sunt Romani, sed frustra. Quando mercimoniis, populi frequentia, viris doctis, ut Hist. Sarac. habet, egregie floreret, A.H. 502. (503. mense Du-lhizgiæ Abulf.) à Francis capta fuit, plurimisque annos post sub eorundem dominatu mansit: à Muslimicis interea pro *السلطنة* *ditionis* sive *præsidii* sede assumpto castello natura & arte munitissimo, quod *حصن الاسكرا* *castrum Kurdorum* dicebatur, super monte, qui Libano adhæreat, constructum, medio inter Emesam & Tripolim loco, unius diei intervallo utrinque distans. Hoc à Kurdis nomen accepit, sive quod Ajobitæ, origine Kurdi, structores fuissent, vel possiderent, sive quod à milite Kurdo, præ ceteris bellicoso insideretur. Tandem, A.H. 688. Ægypti rex Kalawôu, cognomine Almêlic Almanfor, obsessam expugnavit die Rabææ posterioris quarto, feria tertia. Narrat in annalibus Abu-lfeda incolas ad portum fugisse, quem efficiebat objecta urbi insula, ubi D. Thomæ dicatum templum erat: at cum Christianorum vix pauci in naves confugere possent, equitibus Saracenis natando prosequentibus, plerique omnes fuere cæsi, fœminæ & pueri in servitutem abducti. Venit in insulam tunc ipse Abu-lfeda, qui scribit se eandem repperisse cadaveribus oppletam, quorum fœtore expulsi fuerint ipsi Muslimici victores. Hi postea diruta prorsus urbe, ut inquit Jacutus, novam exstruxere uno inde milliari, quam eodem nuncuparunt nomine. Adjecta sunt arbuta & caneta saccharifera. Ea autem, ut nunc visitur, juxta clivum se porrigit potiore sui parte, à dextra habens

planiciem moris consitam ad pascendos bombyces, quorum ibi copiosum est lanificium; à sinistra continentur oliveta, atque in eodem clivo, qui velut bifissus fluvio (qui nunc *sanctus*, olim, ut videtur, *fons Paradisi* dictus) viam præbet è Libano in urbem mananti, arx eminet, credita residuorum Francorum opus; ubi degit præfectus. Planicies quoque ante urbem jacet juxta mare. Haud prorsus quidem muro cincta est urbs, domibus nunc quasi bis mille constans, sed area, quæ à portu ad eam ducit, quadratis vallata est turribus sex vel septem ad loci securitatem & tutelam.

Lin. 3. المصصة, & sine Articulo *Missisa*, *Massisa*, & *Masifa*: tot quippe modis exprimitur]. Hæc Cilicia urbs est, Syriae tamen à Geographis Arabum aggregata & inclusa, cum aliis limitaneis oppidis nomine الثغور insignitis, de quibus ante dictum. Clima ejus *عربي* notorium ab Abulfeda statuitur بلان الارمن *Regio Armenorum*, prout Ciliciae & minoris Armeniae partem continebat, etiam dicta بلان ادمون *Regio filii Leonis*, cui nomen proprium Leo erat, qui Armenis imperans circa A. H. 610. Massifam, Tarsum, & Adanam tenebat, teste Jacuto. Geographus Nubiensis inquit quoque vocatam esse مامسترة *Mamestram*, juxta Armenorum, ut puto, qui vocabula peregrina propria mire contorquent, pronuntiationem. Ita autem, uti & Malmestra, Mamistra, Mamista, Mamesta; etiam Mansista in itin. Burdig. à posterioribus Græcis, & Wilh. Tyrio, aliisque belli sacri scriptoribus appellatur, quæ Ptolemæo & Straboni *Mopsesia* dicitur, unde recentiora illa nomina,

& hinc Arabum Masîsa formarum videtur. Stephanus distinctius signat *Μόψα ἐστία Mopsi Lares*, nempe conditum à Mopso, vate & rege Argivo, oppidum; uti Cicero libr. 1. de divin. habet. Estque hoc ipsum, de quo Plin. libr. v. cap. 27. *Mopsos liberum; Pyramo fluvio impositum*. Sic & Misîsa ab austro & occasu assidet fluvio *Gieihân*, qui Pyramus est, cum à Græcis & Arabibus idem utriusque & ortus, & cursus, & exitus describatur. Is postquam rigavit urbem quatuor inde parafangis occurrit mari, ubi, inquit Nicetas, navi imposuit Imperator Michaël Comnenus cadaver patris Joannis Comneni Constantinopolim deferendum. Famosior quoque evasit Mopsuestia Episcopi sui Theodori hæresi, una cum Nestorio statuentis duas in Christo esse personas, & Paulicianorum, de duobus principiis opinionem Christianæ religioni miscentium, Ecclesia, quam in illa urbe Ephesinam vocabant, uti & alibi speciosis nominibus alias suas. Recte Ibn Haukel apud Abulfedam ait, Misîsam fuisse geminam urbem, intermedio amne divisam, quarum altera, è regione Misîsæ proprie dictæ, nuncupata esset *Kefr-beija*, id est, *pagus vicusve Beija*, tanquam conditoris. Tempore Chalifæ Abu Giaafar Almanfor diruta erat, tradente Jacuto, Kefrbeija, cum ante magna civitas exsistisset: quæ ab eodem Chalifa instaurari cœpta, à successoribus Almahdi, Raxido, Almamone, porro exstructa & amplificata fuit, atque post Almamonis mortem ab Almutaâfemo perfecta. Ambæ egregii operis ponte faxeo, eoque longo (nam cum Euphrate à quibusdam

dam Pyramus confertur) inter se junctæ fuerunt, quas uno Mafsifæ nomine delignant. Erat in urbe clivus, ut apud Abulfedam legitur, unde, qui in exstante ibi delubro consideret, propinqua maris intueri posset. In suburbio vel prope urbem complures degebant in Sacellis suis religiosi viri, ceu Anachoretæ, quod per رابطوا فبهها exprimit auctor; atque inde Morabitis, id est quasi Anachoretis, suum nomen. Quod etiam Tarfi & in aliis limitaneis oppidis spectatum fuit, ut ejusmodi hominum zelo & hortatu militum animi ad Sacri, ut ipsi vocant, belli officia magis impelli ac confirmari possint. Atque ita inter limitanea ac præsidiana Islamici regni oppida hoc quoque clarum evasit. Sed A. C. 1114. terræ motus vehemens Syriam, imprimis Ciliciam, quassans, Mamistram cum Maresia, معرش Arab. aliisque oppidis solo æquavit, Wilh. Tyr. lib. xi. neque postea reædificatam fuisse constat. Inter rudera hodie pastores quidam degunt, qui ibi bubalorum, trahendis tormentis bellicis destinata, illud intelligo genus, quod corrupte buffelos vocant, regia armenta curant. Talibus quippe locis hoc animal gaudet, & extremum usque os prorsus aquæ immergi, ut ferventis sanguinis æstum, ex quo laborare dicitur, utcunque restinguat. Integer vero, arcuum 24, ni fallor, superest pons ante dictus; per quem A. C. 1627, ex Syria Constantino-
polim tendens, vectus fui; urbe, quæ nunc Mifsîsa dicitur, clivoso loco dissecta & jacente ad sinistram.

Ibid. صيدا Saida, id est, Sidon] Est quidem صيدا terra crassa Lapides in se continens, unde forte nomen hoc petatum ad notandam صيدا Sidon, non alieni adeo
foni

soni vocem. Urbs in Syriæ littore, trium à præcedenti Tripoli dierum itinere ad austrum distans, nobilissima quondam & potentissima, simulque cum vicina *سور Sour Tyro* artium multarum nutritrix & propagatrix, navigandi studio excellens. Sidon autem Phœnicia urbs est, Iudææ terminus, à filio Cenaani nomen habens, & quidem, antequam à Persis caperetur, Phœnicia maxima, ut Pomponius inquit. Eam à Tyro, quæ Climati tertio adscripta fuit, atque memorata ibi, Antonini itinerarium sejungit XXI V m.P. &, quod proxime consentit idemque est, Strabo cc stadiis. Quod & res ipsa confirmat: nam Tyro pervenitur sex horis ad pagum *سارهندا Sarphenda*, quæ est antiqua urbs *سارپتا Sarepta* I Reg. XVII, 10. quadrante horæ mari distita, atque hinc duabus horis Sidonem, cui Sarepta suberat quondam; sicuti & innuit citatus locus, & Scriptoribus Romanis Sarepta Sidoniorum dicitur. Cæterum eadem illæ Tyrus & Sidon prædictis à Deo ruinis suis æque celebres evaserunt, ac olim splendore suo & gloria inclytæ exstitissent: cujus utriusque fortunæ admirandum hodieque exemplum præbent: nam quæ de superbis, materia, mole & arte operibus ætatem ferre potuerunt, circa Sidonem, ut de hac nostra dicam, passim, & quidem longe lateque, reliquæ inveniuntur, sed terra obrutæ ad denum duodenumque pedum altitudinem, super extantibus arboretis, arvis & hortis; ita ut, nullum licet de se res illæ indicium faciant, fodienti tamen ubique occurrant, & si quis incolarum ædificare domum velit, inde paratam lapidum materiam petat. Quicquid vero structum ibi nunc conspicitur, vix aliam, quam vilis oppiduli sive
 pagi,

pagi, sua tamen arce instructi, formam refert. Unius hinc diei itinere, juxta littus instituto Tripolim versus, بيروت *Beirut*, i. e. *Berytus*, clara quoque olim urbs maritima, portu & duplici castello prædita, aditur. Hinc Antilibanus procedit جبل شوف *Mons Xouf* ibi dictus; ita uti à Tripoli Libanus assurgit جبل لبنان *Mons Lubnân*, à Syriaco *Lebônâ*, quod album notat, ob candentem perpetua nive verticem, quasi Alpes Syriæ. Inter utrumque montem comprehenso terræ tractui, conveniens rei nomen, Cœlesyria inditum fuit. Collapsa similiter, ac de Tyro & Sidone dictum, etiam illa Berytus est. A. H. 504, seu A. C. 1111, Balduinus Danorum & Norvegorum classe adjutus, Sidona eripuit Muslimicis: qui A. H. 583. duce Saladino recuperarunt, uti & Berytum, & quoque Tyrum, sed hanc quadriennio demum postea. Habent autem tria illa oppida, tribuente Abu-l fedâ, pro climate notorio suo سواحل دمشق *Littora Damasci*, quæ Sidone abest milliaria circiter LXVI. Gentile ab urbe صيدا *Saida* nomen est صيداني *Saidanijon Sidonius*, sed ab الصيدا *Saida*, ut tribum notat Arabum صيداوي بنى اسديين *Saidavvijon*, prout docet Usjouthæus.

Ibid. كنيسة السودا *Kenisato-ssanda*, h. e. *Templum nigrum*, sive *Synagoga nigra*.] Et simpliciter الكنيسة *Alkenisa*, ea scilicet voce, quæ اليهود *Synagogam Iudaicam* notat. Iacutus de ea scribit in hunc modum: الكنيصة بلد بئر المصبصة يقال لها الكنيصة السودا وهي في الاقليم الرابع طولها ثمان وخمسين درجة ونصف وربع وعرضها اربع وثلاثون درجة وخمسون درجة سميت السودا لانها بنيت بحجارة سودا

هون بناها الروم قديما وبها حصن منبع قديم اخرج
 قديما اخرج منها امر الرشيد بيناها واعانتها الي
 ، *Kenisa oppidum est*
in limitaneo tractu Mafsise, quæ dicta Kenisato-ssanda,
longitudinē habens 58 graduum cum $\frac{1}{2}$ & $\frac{1}{4}$, latitudinem 34
& 50 scrup. Vocata est nigra, quod nigris constructa esset
lapidibus, (quam ob causam & Amida dicta fuit nigra)
olim nempe condita à Romanis, & antiquum in ea castellum
fuit bene munitum, quodcum ex parte dirutum esset, rea-
dicari jussit Raxidus Chalifa, & in pristinum statum re-
duci. Itaque Alfragani ætate urbs hæc Kenisa sat clara
fuit, imprimis Chalifa instauratore, ut non potuerit
ejus inter alias non meminisse. Abu-Ifeda autem in
additamentis Syriæ de ea agens regione, quæ Ciliciæ
& Armeniæ minoris parte constat, collimitanea Ro-
mæis & Syris inquit: ومن الاماكن المشهورة الكنبسة
والهارودية وهو من جملة بلان الارمن نسبة الى بانيها
هرون الرشيد والهارودية صغيرة مما يتصل بالحدود
الجزرية وبينها وبين الكنبسة السوا اثنا عشر ميلا،
De locis celebribus est Kenisa & Haronia, quæ ad Arme-
niam minorem pertinet, denominata à Conditore suo Ha-
ron Arraxid Chalifa. Est autem Haronia, seu Haronopolis
oppidum parvum, de eo tractu qui ad Mesopotamia limites
late sumptos pertingit. Inter eandem vero & Kenisato-
ssanda duodecim sunt milliaria. Ubi autem de الثغور
agit Iacutus, i. e. de limitaneis Syriæ locis ditioni Ro-
mæorum proximis, quæ ait suo tempore, بلان ابن لهون
alibi لهون بنى بلان بنى لهون regionem Leonis & Leonidarum
vocatam esse, inter cætera inquit: ومن بياس الى
الكنبسة السوا وهي مدينة اقل من يوم ومن بياس
الى الهارودية مثله ومن الهارودية الى مرعش وهي
الثغور

الثغور الجوزية اقل من يومين
A Beijâs seu Baijâs (quæ Bais in itineralio Antonini, XVI. m. p. ab Alexandria minori distans) ad Kenisato-ssauda, quæ civitas est, minus die intercedit, & à Baijâs ad Haroniam tantundem; ab Haronia autem ad Mar, aax, quæ de limitaneis Mesopotamiae locis est, minus uno die. Quo etiam facit, quod in Geogr. Nub. Clim. v. parte v. legitur: ab الحدث *Hadâtz* circa Taurum; quæ ad Samosata & Melitenem vergit, castello & oppido, ad Haroniam esse unius diei iter, hinc ad Kenisato-ssauda iter diei levius interesse, ab hac ad Tarsum i. d. Ex quibus quidem trium melioris notæ scriptorum dictis manifestum satis esse arbitror, quod de hoc loco Kenisato-ssauda, cujus alioquin rara fit mentio, ejusque situ sit habendum. Ubi tamen animadversionem requirunt Jacuti verba de ejusdem loci hujus latitudine, quam non posse esse 36. gradibus minorem omnes circumstantiæ evincunt, ita ut vel librario, vel auctori imputandus sit commissus error. Erat itaque, cum staret, Kenisato-ssauda, nunc incognita ac si non fuisset, in Ciliciæ, Armeniæ minoris Syriæque confinibus munitum oppidum cum castello, sive castellum cum oppido, circa quod, & de quo Romanos inter & Muslimicos bellis & pugnis sæpe decertatum fuit.

Ibid. ان دد, plerisque cum Medda, & quoque cum Onudo, Adana seu Adena] Et Vrbs Adenorum quibusdam in ea veteris Ciliciæ parte, quæ sexto imprimis Higzræ sæculo Arabibus, بلان بنى لپون, بلان لپون, بلان الارمن, Regio Armenorum, Regio Leonis, Regio Leonidarum dicta fuit (sicuti & urbes præcedentes) etiam بلان شپس *Sisiana*. Est quippe Sisium Cedr. & Guil. Tyr.

Tyr. munitum cum oppido castellum 24. mill. à Massisa ortum versus distans, ubi Regis Armenorum sedes erat, uti etiam, prout hodieque est, Armenii Patriarchæ sive primarii Metropolitanæ. Quemadmodum vero olim Armenorum & Leonidarum regio vocata fuit, quod iis paruisset vel pareret, ita nunc ob similem causam *ارض قرامان Terra Caramanorum*, quæ clara Turcarum gens fuit, & *Caramania* appellatur. Antiquis autem cognita Carmania, Persidi ad austrum contermina, nomine *كerman Arab. Perf. & Turc. celebratur*. Illud Adana nomen, ut pleraque Orientalium omnia, apud Belli Sacri Scriptores valde depravatam legitur, Adama, Ademne & Azara, & ut *ر* elato, quod facile fit, & pro *n* scripto *r*. Quod porro ad situm ejus spectat, Ptolemæus Adanam recenset in Cilicia proprie dicta, sub eadem latitudine cum Mopsuestia, id est, Missisa præcedenti, nempe grad. 36. & scrup. 35; Abulfeda vero Adenæ tribuit grad. 36. scrup. 50; Missisæ 36, 15; ita ut ipsi 36. scrupulis sit septentrionalior quam Missisa: attamen Jacutus, ubi de Tarso agit, eandem senis tantum parasangis disjungit; revera unius intercedit diei iter. Adanam præterluit fluvius Arabibus *سيحان Seihân* dictus, Ptolemæo aliisque Geographis antiquis Cydnus, qui, Strabone testante libr. XIV. *per mediam labitur Tarsum*, mox commemorandam, ortus è jacense supra urbem *Tanro*; nempe etiam supra Adanam, quæ per gradus quasi semissem Tarso Orientalior est juxta Abu-lsedam. At vero fluvius alter Gieihân i. e. Pyramus, qui Massisæ est, ut multo amplior existit, ita quoque è remotioribus scatebris initium capit. Manifestus autem

tem Abu-Ifedæ error est, etiam in uno M.S. docti Arabis manu notatus, cum scribit duos hosce fluvios sub Adana & Mafsîfa conjungi, unoque deinde alveo deferri in mare; cum tamen distincta esse eorundem ostia manifestum sit. Cavendum quoque ne duo flumina hæc Gieihân & Seihân confundantur cum duobus similium vocabulorum aliis Gieihûn & Seihûn, quæ sunt Oxus & Jaxartes, ut pag. monitum. Urbem ipsam in plano locatam, muro circumdatam, si magnitudo spectetur, dimidiæ Massifæ, prout hæc gemina intelligitur secundum ante dicta, æquiparat Ibn Haukel, qui & incolis ac comœatu bonisque divitem prædicat, nec non insigni lapideo ponte super flumen posito spectabilem. Cum apud Armenios pluribus Ecclesiæ suæ conciliis hic celebratis clara sit; tum apud eosdem & Græcos, cujus utriusque gentis incolas habuit potiori parte, atque etiam alios laudatur ob hætenus servatam maxime præ vicinis oppidis pristini status formam. Equidem memini satis, placuisse mihi; forsitan eo magis nomine, quod una cum familiari istuc amico veni, qui novus civitatis Judex solenni ibi ritu exceptus, humanitatis & benevolentiæ, quam in paterna familia toto commorationis meæ tempore Halebi expertus fueram, postremis officiis me delibutum inde dimisit.

[Ibid. طرندوس *Tarsus*.] Quidam cum damma primæ efferunt *Tursus*: occurrit & cum gemino ش vel alterutro, sed utrumque vitiose. Stephanus Ταρσός & Τερσός. Ejusdem cum præcedentibus notorii climatis sive provinciæ urbs, & quidem Ciliciæ metropolis, Græcorum & Romanorum scriptis decantata ut antiquis-

tiquissima, à Perseo condita; tum & ut libera, eruditionis ac Philosophiæ studiis, uti apud Strabonem videre est, nulli alteri secunda. In gratiam Julii Dictatoris, eodem Auctore, Juliopolis vocata fuit. Eam Cydnus Fl. prout ante dixi, mediam secat; *at intus*, inquit Plin. lib. v. cap. 27. & paulo post, *procul à mari*, quanquam subinde maritima dicatur. Non tamen adeo longe ostium habet; sex mill. pass. interponit Jacutus, quo loco Cydnus in paludē incidat, quæ ipsum sit urbis navale: ut citato loco Strabo ita docet. Tarsum hanc & Tarsis, cujus in S. S. litteris gemina mentio, interesse multum vult Cl. Bochartus Geogr. Sacr. l. III. cap. 7. non video tamen, quare pro alterutra Tarsis Sidoni proxima, non hæc Ciliciæ Tarsus haberi possit, vel saltem nomen ejus à Tarsis, ut filio Javan Gen. x. petitum esse. Arabibus reputatur maxime aquilonare esse oppidorum, quæ الثغور الشامية appellacione designant: atque ita Alazizij apud Abulfedam intelligi potest cum ait: طرموس اطعن بلان الثغوري *Est Tarsus urbs limitanea maxime penetrans ditionem Romæorum: nisi quis interpretari ibi malit vocem اطعن qua maxime faciat excursiones.* Abulfedæ tempore, ut testatur ipse, in Romæorum potestate erat. Inde à primis imperii Ismaëlitici auspiciis una cum reliquis vicinis urbibus occupata fuerat ab Abu-Obeidalla, cum Heraclium persequendo per *بدر* *Angustiam Pagararum*, id est, *Portam Amanî*, penetrasset: unde tenendæ Asiæ minoris spem concepere, non minus quam olim cepisset Alexander de Asia majori, cum contra ex minori per eandem portam egressus esset. Qua quoque de causa imperator

Haron

Haron Arraxîd Tarsum diligenter instaurandam muniendamque jussit. Duplicem ejus turribus instructum, murum, fossam, arcem prædicat Jacutus. Neque aliter accipiendum, quod scribunt quidam Haronem exstitisse Tarfi, uti & Adanæ, conditorem. Hinc itaque præcipue ejusdem & filiorum in illas Romæorum ditiones susceptæ sunt expeditiones. Ex quibus celebris ille Almamon, eo consilio exercitum ducens, cum forte ad pagi البذذون *Bedendûn*, qui una mansione à Tarso distat, se oblectaret, morbo correptus, & 19. mensis Regjeb A. H. 216. in pago illo mortuus fuit, Tarfi autem sepultus. Vide sis Hist. Sarac. lib. I I. cap. 8. at, qui versus ibi exstant, ita corrige ex Jacuto:

هل رأيت النجوم اغنت عن المامون في عز ملكه
الماسوس،

غانروه بعرضتى طرفوس مثلما غانروا ابا بطوس،
*Num vidisti sidera supersedisse Almamone in potentia
regni sui stabilita, vel ti, vel to?*

Destituerunt eum in campo Tarfi, sicut destituerant patrem ejus in urbe Thûs.

Respicit Poëta Astronomica Almamonis studia, & similem, procul etiam imperiali fede sua, Raxîdi Haronis casum, quo decessit in Chorafân. Eadem urbs tribus quoque imperatoribus Romanis, fatalis fuit, Floriano, ut Abu-lpheregius refert, Constantio item & Juliano, ut Marcellinus: qui omnes expeditionem agitantes, hic vel mortui sunt vel sepulti: verum hoc nomine benigna & beata Christianis habita est, quod ipsi, tanquam patriæ, debeatur magni Apostoli D. Pauli, vita. Postquam sub Ismaëliarum jugo fuit
Tarsus,

Tarsus, sæpe ejus, at frustra, à Romanis sive Romæis Christianis tentata fuit liberatio; donec A. H. 354. narrante Jacuto, occupata fuerit à Nicephoro Imperatore, per duorum, qui à Seifo-ddaula ibi erant liberti, deditionem sive proditionem; quando Christianis, Græcis & Armenis sua reddita libertate, multi Ismaëlitæ dulce Christi jugum subiisse scribuntur eidem Jacuto. Tum in edito urbis colle castellum Lulum nomine ædificarunt Romani, ex quo excursiones hostium, teste Zonara, per accensos continuata ferie nuncios ignes significatæ fuere Imperatori. Sic etiam inde à limitibus Barbarorum fiebat: hodieque fit è littoris Hispanici turribus contra piratarum ex Africa insultus. Postea tamen ab Ismaëliticis sive Muhammedanis recuperata fuit & possessa; donec circa A. H. 500. à Tarcredo, Boamundi nepote, capta per deditionem fuerit.

Ibid. *عمورية* Amonia lege *Amoria*, potius *Ammoria*, ut cum aliis Abu-lfeda.] Is urbem esse inquit *بلاد الروم* *Ditionis Romanae*, quo nomine Arabibus dicebatur tota fere Asia minor; seu peninsula illa, cujus Isthmus est tractus ille Tarsum & Amisum Ponti, Arab. *سامسون* *Samsun* interjectus; & quidem magnam, castello præditam, intus munitam, quæ potiozem partem à Turcomanis, Turcarum scilicet gente, quæ cum Salginkidis, ex remotiori Oriente in illas partes venerat, habitata esset: fontes & flumen habuisse, hortos paucos: tum & grandem ibi domum existere, creditam Balkisæ fuisse, ut populus est credulus, quæ conjux erat Salomonis fil. Davidis. Denique addit idem Abu-lfeda: *ولهان كرفى التاريخ وهي التي*

الذي فتحها المعتصم, *Ejus mentio fit in annalibus; est- que ea quam expugnavit Almotasam Chalifa, Al- monis frater. Hac de re locus amplus & illustris ex- stat apud Cedrenum, edit. Basil. pag. 434, qui refert Amira-Imoumenin seu Chalifam ira accensum ac vin- dictæ cupidum propter patriæ urbis Sozopetræ sive Zipatræ excidium, de qua pag. egimus, simile quid in Amorium parasse, jussis militibus ut scuto quisque suo inscriberet Amorium. De patria Chalifæ historici Arabes nihil: sed hoc tantum referunt, eum fuisse mo- tum querelis & lamentis Muslimiorum, & quidem, inquit Almacinus ad A. H. 223, foeminæ cujusdam, dum captiva abduceretur, opem implorantis hac ex- clamatione واامعتصم, hoc est, ut hiatus impleatur La- tinæ versionis, O vel hei Motásame! Exercitus Chali- fæ apud Tarsum convenit, inde in Phrygiam movit, ut Cedrenus; suum eo etiam adduxit Theophilus Im- perator: quo victo & in fugam coniecto, Amorium partim obsidione & vi, partim proditione captum fuit, & urbs Orientalium pulcherrima, ut Cedr. lo- quitur, cæde, raptu, incendio excisa fuit. Unde gravi dolore ac indignatione concepta Theophilus haud multo post vitam finivit. Amorium vero Phrygiæ majoris civitas erat, nota Ptolemæo & Straboni, ita ut non potuerit condita esse, quod alibi Cedrenus tra- dit ab Imper. Zenone Isaurico; qui demum circa A. C. 470. cœperit regnare: refici, ampliari ab illo potuit & muniri, & quidem merente id ipsum situs opportunitate, quia inde regiones & urbes aliæ vi- cinæ & longius distitæ commode adiri possent: quod ipsum & Geogr. Nubiensis indicat hisce ver-*

ومدينة عمورية رصيف سائر البلاد المهاجرة لها
 المبتاعة: *Quin vetustius esse Amorium idem Scri-*
ptor innuit, cum dicat ab omni antiquitate ibi vixisse
Judæos: quorum etiam consuetudine corrupti fuerint
incolæ Christiani, ut qui didicissent Judæizare: quo
nomine etiam male audivit Imp. Michaëlus Balbus,
in urbe illa natus. Neque illo primum anno Higzræ
223 Amorium in Arabum potestatem redactum fuit:
sed jam ejusdem epochæ anno 52. ab iisdem fuerat
subjugatum; quando à Chalifa Muavia missus Jezid
filius, futurus successor, cum ingenti exercitu, tran-
sita per longum Asia minori, frustra tentasset Con-
stantinopolim: quippe in Syriam rediens Amorium
cepit, & militum 5000 præsidio munivit. At sequen-
tis hyemis commoditate usus Imperatoris Constantis
cubicularius nocte invasit urbem, & milites ad unum
omnes occidione delevit. Super Ammoriæ latitudi-
ne variant Scriptores; cum Alfragano, qui climati
quarto eam adjungit, Jacutus aliique faciunt, tribuen-
tes 38. grad. absque vel cum aliquot minutis: Climati
quinto eandem subjicit Geogr. Nub. cum Ptol. qui
grad. 40. cum quadrante assignat. Abu-lfeda autem
ad clima VI. refert, licet non majorem, quam 43.
grad. latitudinem alleget, cum tamen initium Clima-
tis sexti exigit gradus 43½: ita ut, quod desit, sua vi-
deatur opinione Abulfeda supplevisse. Sed frequens
plus satis in hisce occurrit Auctorum dissensio.

Lin. 4. *لان قبة Laodicea*] Arabibus pro suo effandi
 more *Ladikiâ*. Quatuor hoc nomine urbes Stephanus
 recenset: de quibus illa, quam Mediæ esse inquit,
 nunc prætermissa, cum ad rem præsentem non faciat,
 reli-

reliquarum unam Syriae sive Coelefyriae adscribit, alteram Lycaoniae, tertiam Phrygiae. Quae quidem omnes praesenti accommodari possent expositioni. Neque enim dubitandum de prima, utpote inter Tripolim & Antiochiam sita; Straboni Laodicea ad Libanum dicta, urbs maritima, amplo portu gaudens, ut Abulfeda refert, & uti Jacutus, ante se habens castellum بلاتنس quod est *Platanus* Antonini. Haec à Laodice, Seleuci Nicatoris matre nomen accepit. Secunda Galatiae est, & à Ptolemæo ac Strabone cognominatur *κατακεκαυμένη Combusta*, procul dubio quia terrae motum cum erumpente igne conjunctum quondam fuerit perpeffa: de quo genere ejusque causa egregie differit Strabo l. xii. circa finem. Quale quid etiam haud ita pridem, scil. anni hujus 1667. sexto Aprilis accidit antiquae & celeberrimae in Dalmatiae littore civitati Ragusae, quae creditur Ptolemæi esse Epidaurus, (nisi haec Ragusa vetus sit, decem mill. ab hodierna ad austrum in littore distita) Sclavonicae linguae ibidem usitatae vocabulo *دوبرو بنادق Dobro Benadic.* i. e. *bona sive pacata Venetiae* Turcis dicta, postquam pendendo quotannis tributo se submisit. Tertia Laodicea Phrygiae seu Lyciae est, quae Laodicea (vicinae gentes hanc Laudikia seu Lafdikia potius dicunt) super Lyco fluv. vocata, urbiumque ibi omnium olim maxima fuit, opus Antiochi fil. Stratonicae, cujus uxor nomen Laodice erat, ut Stephanus tradit. Apud Ptolemæum latitudo Laodiceae primae definitur grad. 33, min. 45; secundae grad. 39, min. 40; tertiae grad. 38, min. 40. Juxta quam Ptolemæi mensuram consisteret Laodicea quidem prima paululum infra climatis

hujus quarti initium, secunda vero nonnihil supra, denique tertia ejusdem intra climatis terminos iustos. At cum in quibusdam aliis locis non tam exacta observetur mensuræ ratio, vix video quare duarum urbium dictarum alterutra hinc sit excludenda: quin secundam, quæ videatur maxime discrepare, non æque esse septentrionalem atque est tertia, itinerum experimenta docent. Existimo tamen ab Alfragano hic designari non quidem eas omnes, sed peculiariter unam, quæ tunc temporis apud Muslimicos cognita, ipsi in proposita recensiois serie occurreret. Inde autem, hoc est, ubi jam versatur Alfraganus, longius remotæ videntur & Laodicea prima & tertia, proximaque esse secunda. Nam ex Geographo Nubiensi, ubi Clim. V. parte V. viam describit, qua Amorio petenda sit اذطالمة *Anthalia* i. e. *Attalia* veterum, in mediterranei maris littore locata, manifestum est ab Amorio ad لان قبة *Laodiceam* esse quatruidi iter, & à Laodicea ad قو ذبة *Coniam*, id est, *Iconium*, quæ Lycæoniæ est metropolis, iter diei unius; *Iconium* vero *Adana* distat itinere duorum. Ita me quoque processisse memini ab urbe *Adana* ad ار قلة *Aregla*, ut nunc efferunt, i. e. هر قلة i. e. *Heracleam*, itinere d. i. hinc ad *Coniam* spacio æquali, similiterque hinc ad لادق *Ladik*, prout *Ladikîa*, *Laodiceam* illam hodie Turcæ appellant, terminationem ultimam, uti & alias faciunt, refecantes. Nunc tantum pagus sive vicus est cum publico diversorio & xenodochio suo, qualia illis خان *Chân* & امارت *Imarèt* vocantur: in propinquo urbis quondam insignis ruinæ & rudera spectantur. Sunt etiam notæ ibidem thermæ, quæ opinio-

nem

nem confirmant de antiqua, quæ hic olim fuerit, terræ subversione combustioni junctæ. Equidem merito hæc pro Laodicea Lycaonia censeri debeat, quæ ejusdem provinciæ metropoli tam sit propinqua: neque enim alia existit illic, quæ eodem nomine nuncupatur. Hic medium quasi viæ est, quæ Halebo per Ciliciæ partes Constantinopolim ducit. Quæ tamen in Alfragano sequuntur: *deinde Maris mediterranei sive Syriaci insulas, Cyprum & Rhodum transit: haud minus facile persuaserint, Laodiceam Syriæ hic intelligi, atque paulo ante ex præcedenti nomine Amorium, conjecturam fecimus de Laodicea Galatiæ sive Combusta.*

Ibid. *بحر الشام Maris mediterranei*] proprie Syriaci: à Syriâ scilicet petito hoc nomen tam amplo significato apud Arabes obtinuit, etiam Jacuti ætate; quia ex hac regione primum adiissent hoc mare atque cognovissent. Postquam deinde frequentatæ quoque sunt vel direptæ Romanorum sive Romæorum ditio- nes proprie dictæ, mare mediterraneum etiam *بحر الروم Mare Romanum* sive *Romaum* dici cœpit, uti & Abulfedæ tempore vocatum fuit. Præterea tam hæc, quam illa regio magnam valde maris mediterranei partem, pro se quæque, subcingit terminatque. Alioquin sicuti peculiare maris ejusdem partes à terris, quas alluunt, nomina accepere peculiaria apud Græcos & Latinos; ita & hodieque fit apud Arabes & Turcas. Sic & hoc loco mare Syriacum particulariter intelligi potest, ad quod duæ sequentes insulæ, Cyprus & Rhodus, à quibusdam ex æquo referuntur, scribentibus etiam Rhodum esse *بحر الشام* *delimitaneis Syria præsidis.*

Ibid. قبرس & per ص ult. *Cyprus*] *Kubrus* pronunciant Arabes, & nunc Turcæ plerique *Kibris*. In Maris mediterranei exteriori sive extremo recessu insula magna est, ortum inter & occasum longius se exporrigenz; parte occidentali, quæ latior, paulum declinante in austrum. Eam Pamphiliæ, Ciliciæ, Syriæ & Ægypti littora præcingunt: ab insula Creta, Arabibus à Græco nomine κρήνη seu κρήνης, pro eorum & sua elocutione, اقریطش & اقریطت *Ikrit* & *Ikritis* dicta, in ortum distita miliaribus 500. sub eodem fere 35. grad. parallelo; nisi quod potiore sui parte magis vergat in austrum. Longitudini quidem ejus tribuit Abulfeda miliaria ducenta (magis exacte alii 225) latitudini autem miliaria sexaginta. Estque illi, ut idem subjicit شرقبها في شرقبها *cauda tenuis in Orientali sua parte ad septentrionem*, in qua promontorium, quod hodie S. Andreae vocatur, olim Carpassium, aut Clides extrema Ptolemæi dictum, respiciens finus Issici interiora, ubi urbs Ajâs sive Issus exstat. Inde, aut è propinquo Aphrodisio, inquit Ibn Saïd apud Abulf. الى الكرك من بلان الارمن نصف مجري *ad Curc seu Curic de regione Armenorum* (quo nomine dictam fuisse illo tempore Ciliciam monui) *dimidium cursus*, id est, *dimidia diei navigatio*: Neque dubium videtur, quin Curc extrema Armenorum urbs, ut in marium descriptione testatur Abulf. sit Corycus veterum. Insulae totius circuitus in libro العجايب & in Geogr. Nub. statuitur dierum sedecim iter; stadia numerat Strabo libr. xi v, si etiam sinus intrentur, 2420; Thomas Cacchius ex recentiorum fide miliaria paulo amplius 600: quæ omnes sat bene inter se

congruunt mensuræ. Sed cum notissima hæc sit insula, & à duobus proximè laudatis auctoribus accurate descripta, ab Anton. uti & Magino posteriorem secuto, pauca duntaxat ab Arabibus & Turcis accepta hic apponam, simul & exponam. Illi quinque tantum, quod sciam, memorant ejus urbes, novis fere omnes nominibus insignitas: Plin. lib. v. cap. 31. quindecim recenset. Ita apud Geogr. Nub. clim. IV. parte V. hæ tres occurrunt, كربة *Kerebnia* seu *Kerabnia*, لفسوسيا *Lefkosia* seu *Lifkosia*, & المنسوس *Elinmeson*, seu potius, quia videtur redundare Alif, *Linmisson*: quarum prima, in septentrione situm habens, est veterum *Ceraunia*, permutari facile solitis B, F, & V. litteris; hodie *Cerines* dicitur: secunda, in penitiori insulæ parte, eadem, quæ recentioribus Græcis & Italis *Nicosia* & *Licosia* est, metropolis antehac sede regia & Archiepiscopali præ cæteris eminens, prioribus ævis *Λατρεών* vocata: tertia denique in australi insulæ parte existens, non alia est, quam quæ hodieque *Limisso* & *Limissol* nomen habet; istic loci sita, ubi *Prolemæi Amathus* fuit, quam totius Insulæ esse antiquissimam *Stephanus* scribit. Alibi etiam duæ aliæ celebrantur, quarum una in occasu insulæ est, altera in ortu: illa quidem بافا *Bafa* nominatur, nautis *Baffa* & *Baffo*, quæ *Taphus* veterum, nova scilicet; fuit enim illis & antiqua, uti ex *Ptolemæo* & aliis liquet: altera in ortu sita est, nomine منكوسيا *Mankoufa*, quæ, pro annalium indiciis ipsa est præcedentibus & præsentis sæculo nominata *Famagusta*: (quasi *Fama Augusti*) unde per aphæresin illud *Mancoufa* seu *Mangûfa* nomen (nam & K Arabibus aliis-

aliisque sæpe ut G effertur) prorsus effectum videtur, ut ita contrarium quid ac Famagusta Arabice notaret. In hanc ex Antiochia, Laodicea, Tripoli & vicinis Syriæ locis fit in Cyprum trajectus, ita uti quondam in urbem Salamina, quæ & Constantia vocata, unde forte Famagustæ nomen, fieri solebat. Est quippe ibi portus commodissimus, & quidem hodie insulæ totius unicus; quanquam & tria reliqua oppida, ante dicta, ad septentrionem, occasum, & austrum in littore exstantia, tutam quodque præbeant navibus stationem: minus recte Famagusta hæc quibusdam creditur esse Ptolemæi Tamassus, quippe quam ipse tradat mediterraneam esse. Inter Famagustam & Limisso occurrit ملحلو melouha, salinarum locus, sua etiam navium statione præditus; ab utroque illo ad austrum loco frequens etiam fit in Syriam transvectio: non tam vero oppidum quam exiguus vicus est prope quem salinæ sunt. Quemadmodum hic salis purissimi copia colligitur; ita aliis in locis uberrimus est frumenti, leguminum, fructuum, olerum, olei, vini, gossipii, esset &, si vellent, qui olim fuit, sacchari, proventus: metallorum insuper, & diversarum specierum eo pertinentium, (ut ex Diosc. libr. v. constat) divites venæ. Earum rerum quidlibet fere, laudandæ præstantiæ ergo, Cyprium denominatur. Quin hoc nomine aviculæ, nempe Cypriæ, aceto conditæ, ut rarum quid & singulare, exportantur in Italiam, & alio ad delicias mensarum. Id genus سداب Tyana dicitur, à ficu, uti Latinis *Ficedula*, Græcis σικαλίδες, & Italis Beccafigi: nam in ficus & uvas turmatim involant; ita quoque capiuntur illo saginatæ exquisito pastu.

stu. Cyprus planta à Diosc. libr. 1. cap. 124. descripta, Arabibus حياء *Hinná*, vulgo cum Articulo *Alhanna* dicta, cujus expetuntur, ob suaveolentiam quidem, candidi & muscoli flores, folia autem ad tingendos colore fulvo capillos, & rubeo ungues, quem morem gratiæ & ornatui deputant mulieres Orientis, in hac insula ita vegeta assurgit, sicut de Ascalone Syriæ & Canopo Ægypti prædicat Diosc. utque hodie Beryti in Palæstina, & بلبيس *Bilbeisi* i. e. Bybli in Ægypto spectatur, ut Stephanus existimarit, ipsam ab hac Cypro herba Insulam idem suum accepisse nomen: at vero similis videatur forte contrarium esse. Cæterum in plures insula hæc quondam ditiones divisa fuit, quarum sua quæque urbs peculiarem habuerit tyrannum, ut Strabo inquit, sive regulum Satrapamve; quam sicut illis eripuit Ptolemæus Lagus, primus Macedonum Ægypti Dominus; ita Ptolemæo ultimo, Cleopatrarum patruo, ademerunt Romani. Ab hisce ad Imperatores Constantinopolitanos devoluta, ab Arabibus haud semel occupata fuit; sicuti A. H. 26 à Muavia, Syriæ tunc præfecto, qui post Chalifa evasit, instructa, ut Græci scribunt, 1700 navium classe, & A. H. 290 auspiciis Raxidi Chalifa: sed recuperata semper à Græcis, & ab iis servata fuit. Qui autem in eam ab Imperatoribus missi erant præfecti, paulatim suo dominio, ducum nomina vindicaverunt, donec post captam à Saladino Hierosolymam, Richardus Britanniarum Rex exercitum in terram sanctam ducens, ob acceptam ab Isaaco Commeno Cypri duce injuriam A. C. 1180 insulam suo imperio subjecit. Is post captam à se Ptolemaida Cypri regiam Templariis

venditam, & ob eorum vitia retractam, Guidonio Lusignano Ierosolymæ Regi, facta titulorum commutatione concessit. E cujus familia tandem per affinitatem cum Marci Cornari patricii Veneti familia contractam, in Reip. Venetæ potestatem venit A. C. 1489. At annis uno & nonaginta post, id est, A. H. 978. missus à Selimo II. Turcarum Rege Cara Mustafa Vezirus cum potentissimo exercitu, quem ex Ciliaciæ & Syriæ vicinis partibus transvexit, insulam invasit, regiamque urbem Nicosiam, quam Turcæ لفقوشم & لوكوشم *Lefkouxa & Lenkouxa* in suis scriptis nuncupant, 45 dierum spacio expugnat; captisque aliis locis & castellis Famagustam præ cæteris omnibus maxime munitam aggressus post plurium mensium (18 inde ab initio numerant Turcæ) obsidionem, & urbe hac & tota insula potitus fuit. Promissa quidem incolis à Veziro salute dedita fuit, sed longæ obsidionis molestiis irritati milites, ut causabantur, quoscunqueprehendere poterant, interneceione ferociter atque injustissime mulctarunt.

INDEX

I N D E X

RERVM & VERBORVM

in Notas super

ALFERGANVM.

A tter tractus Arabia.	35. 226. Pyreum Aderbigiana. 227
pag. 84	Aden oppidum maritimum celeberr.
Aba mons 246	dictum Arabia & felix. item no-
Abbadân, arx Basren-	men filii Saba, fil. Abraham. 83.
sis, ad Tigrim. 94.	nomen Paradisi. ibidem.
118.	Egypti nomen. 44
Abbasopolis Tebriziorum, civitas	Egyptiorum menses Diis cognomines.
Parthia. 217	42.
Abi Kuren fluvius. 218	Aër insalubris. 272
Aborra, Abora, Chabora (& as) flu-	Era vox unde. 53
vius. 243. 244. 255. ejus fontes ad	Era Iezdagirdica. 48. Martyrum, 60.
300 quatuor celeberrimi. 243	Perjarum, 56. Vide Epocha.
Abulla amnis, & Obulla. 120. 121	Ethiopia duplex. 89
Abulpharajius seu Abulferegius,	Africa. 91. 105. ejus etymon. 161
Gregor. Medicus. 168	Ahmed Astronomus. 71
Acabene provincia Mesopotamia, an	Abvâza, tractus Susiana, ejusque
eadem cum Accad. 237	Metropolis, qua & Forum Abva-
Acacia proveniens. 85	za. 118
Acca, Accaron, Acra, urbs mariti-	Ajâs, oppidum Syria, veterum Iffus.
ma. 131. 132	272. 280.
Accad. vide Acabene.	Aidab portus ex adverso Mecca. 100.
Achfiket oppidum Fergana. 168. 169	145.
Adana, Adena, urbs Cilicia. 291. 280	Ain Xems, Heliopolis. 157
Adarbigiân, Aderbigiana. provincia.	Aintab, Antab, oppidum Syria. 273

I N D E X.

<i>Ain-zarba, Anazarbus oppidum Syria.</i>	280	<i>Almansora diversarum urbium nomen.</i>	93
<i>Air mons.</i>	97	<i>Almeimâs fluvius (Orontes)</i>	282
<i>Alaamk latus Antiochia.</i>	281	<i>Almucattem mons.</i>	101
<i>Alapia. Aleppo. vide Halebum.</i>		<i>Alvond mons Parthia.</i>	210
<i>Alâs fons fluvii Aborra.</i>	243	<i>Amanus mons. 267. 268. 282. vide Allocam.</i>	
<i>Albategnius, Albettanius.</i>	252	<i>Amanica pyla.</i>	267
<i>Albeted urbs, eadem qua Nefes; Keregi; Meruaruda.</i>	236	<i>Amasius mons.</i>	267
<i>Albirûn Almirân, Sindia oppidum.</i>		<i>Amathus urbs Cypri.</i>	303
93. 94.		<i>Amid, Amida, Amido, corrupte Emed, Mesopotamia urbs. 233. 239. seqq. non eadem cum Ammâa, potius cum Doberta Ptol.</i>	242
<i>Alcaira, Cahira, urbs Ægypti maxima 101, unde nomen 153. aliâs Fustata dicta.</i>	ibid.	<i>Amol fluvius.</i>	194. 196
<i>Alexander M. bicornis.</i>	58	<i>Amol. Taberistana interioris metropolis.</i>	194
<i>Alexandria, hujus nominis urbes octodecim.</i>	110	<i>Amol alia ad Oxum.</i>	195. 181
<i>Alexandria civitas triplex, Ægypti metropolis ab Amro expugnata & vastata.</i>	160	<i>Amonia, Amoria, Ammoriam urbs Asia minoris.</i>	296
<i>Alexandria Syria, dicitur Scandersona, Scala Alexandrona, Alexandretta.</i>	271	<i>Amouvia (rectius quam Ommauia) Hircania urbs ad Oxum fluvium. 181. 182. ead. Amol.</i>	
<i>Alferganus (auctor noster) ob doctrinam celebris. 1. 2. ejus patria Fergana, eruditorum ferax urbs. 1 ejus atas, alia scripta.</i>	2	<i>Anachoreta.</i>	287
<i>Alferganus Norimberga editus ante centum annos.</i>	67	<i>Anazarbus. vide Ain-zarba.</i>	
<i>Algebra nomen.</i>	11	<i>Anbâr Iraca urbs.</i>	224
<i>Algexira, Mesopotamia pars.</i>	233	<i>Andugân. vid. Fergâna.</i>	
<i>Alhagiar. vide Hagiar.</i>		<i>Annus ab Arabibus in partes sex distinctus.</i>	5. 6
<i>Alhummo, Ain Alhummi navale oppidum Taberistana.</i>	194	<i>Anni lunaris & Solaris coquatio.</i>	12
<i>Alis martyrûs Caba.</i>	123	<i>Annum lunarem observant Arabes, ceteri populi solarem.</i>	3
<i>Alkenisa, vide Kenisa.</i>		<i>Anni Persici forma.</i>	27. seqq.
<i>Alkin municipium.</i>	84	<i>Annus Iulianus olim vitio laborabat.</i>	51.
<i>Allocam mons, id est, Amanus.</i>	271	<i>Annus Ægyptiorum civilis duplex.</i>	46. 47.
281.		<i>Anni Ægyptii & Persici consensus.</i>	47. 48.
<i>Almanach strenam notat.</i>	22	<i>Anni Ægyptii principium cur in 29. Augusti desixum.</i>	49
<i>Almamam, regni Arabici Imperator, Astronomia instaurator.</i>	66	<i>Anni intercalaris forma tardius ab Ægyptiis admissa.</i>	47
<i>Almansor.</i>	214		Annus

RERUM & VERBORUM.

<i>Annum Ægyptiorum Hermes reformavit.</i>	45	<i>Aria eadem qua Hera</i>	180
<i>Annorum supplementa.</i>	11. 12	<i>Arias fluvius.</i>	111
<i>Anni auspiciū dicitur Persis novus dies, fuitque sex dierum solennitas.</i>	21.	<i>Arius fluvius.</i>	180
<i>Anni initium Regibus solenne.</i>	5	<i>Armenorum regio.</i>	291
<i>Anni novi ritus ap. Pers.</i>	22. 23	<i>Arras fluvius. id est, Araxis.</i>	245
<i>Anni caput Curais, Sabis, Chaldais, Syris, Iacobitis, Nestorianis, Christianis.</i>	19. Ægyptiis.	<i>Arregiân, Argiân, pars Susiana.</i>	118
<i>Anni caput æquinoctio verno adstrihum.</i>	33	<i>Arseica. vid. Cazvin.</i>	
<i>Ansina oppidum Thebaidos.</i>	103	<i>Arsuf. vid. Orsuf.</i>	
<i>Anthakia, id est, Antiochia, multa hoc nomine urbes. Syria super O-vonte.</i>	278. seqq.	<i>Arud tractus Arabia. 95. 79. vid. Iemâma.</i>	
<i>Antiochia, dicitur Tetrapolis, etiam Seleucis.</i>	279	<i>Arx cereorum.</i>	152
<i>Antiochia quadriurbis, quadricampis. 280. Reliquia ibi templi, ubi Ap. Paulus prædicaverit.</i>	280. 281	<i>Arzen, Arzeroum, Arzroum, urbs Armenia, an eadem cum Calicala.</i>	246. 248.
<i>Anthalia, id est, Attalia urbs maritima.</i>	300	<i>Ascalone, Pa'asina oppidum.</i>	141
<i>Antilibanus, mons, Xous dictus.</i>	289	<i>Asfat castellum.</i>	86
<i>Antifistum veneratio.</i>	232	<i>Asfehân &c. vide Isfehân.</i>	
<i>Apamia, civitas Antiochena.</i>	279	<i>Asiatica tempe.</i>	120. 121
<i>Aqua insalubris correctio.</i>	208	<i>Asna oppidum ad Nili partes, laudatum ob palmeta, vineas, arva, balnea, mercatus.</i>	103
<i>Aqua exundatio.</i>	273	<i>Aspa Parthia urbs.</i>	215
<i>Arabân oppidum Rasitarum.</i>	244	<i>Asphetira, Aspitra, fluvius, & oppidum.</i>	77
<i>Arabes ascititii, genuini.</i>	3	<i>Assa foetida ubi provenit, pro condimento adhibetur.</i>	112
<i>Arabes veri & meri.</i>	85. 86	<i>Assur vide Atur.</i>	
<i>Arabum religio Muhammedica.</i>	3	<i>Astracanium Russia urbs.</i>	209
<i>Arabia in quinque regiones divisa; Iemen, Higjâs, Tehamam, Negjd & Iemamam seu Aarud.</i>	79	<i>Astrologica prædictio.</i>	253
<i>Aracca. &c. vid. Racca.</i>		<i>Astronomia instauratio.</i>	66
<i>Aram Soba. vid. Halebum.</i>		<i>Aswan, & Vsvan, urbs ad Nilum emporctica, palmarum ferax, eadem cum Syene.</i>	104. 105
<i>Arafat mons.</i>	99	<i>Atargeta Dea cultus.</i>	262
<i>Ararat, sive Masius, mons.</i>	200. 237	<i>Athletas Persæ antiquos suos Heroas vocant.</i>	179
<i>Araxis fluvius.</i>	113	<i>Attalia, vide Anthalia.</i>	
<i>Araxis & Euphratis fontes.</i>	246	<i>Atur, seu Assur oppidum.</i>	235
<i>Arbela. vid. libil.</i>		<i>Avicenna Medicus, ejus plura opera, quam anni vita.</i>	177
		<i>Auranitis provincia.</i>	133
		<i>Auri vena.</i>	192

I N D E X

B.

B abylon Ægyptia, vid. Fustāta.	
Babylonia dicitur Irāca Persarum.	119
Bacca Zelem.	128
Bactra urbs eadem videtur qua Balchum.	175
Bactriana regio.	176. 121
Bactrus fluvius.	175
Badachxān, Batachxān oppidum & provincia.	176
Bafa, Bassa, Basso, urbs Cypri, veterum Paphus.	303
Bagdad, Bagdādum, urbs Islamica, Iraca metropolis. 121. confunditur cum Babylona. 123. urbs imperialis.	214
Bagrās, Pagra, oppidum Syria.	272
Bahat fluvius.	107. 108
Babrein regio maritima, insula, & urbs.	96
Bajās, Pajas, oppidum Syria.	272
Bakao, campus Mausli.	235
Balachxān, vide Badachxān.	
Balauisium, hyacinthi sive rubini genus, ubi eruitur.	176
Baleech fluvius.	254
Balchum, Cherosana metropolis, videtur esse Bactra veterum.	175
Balis, Syria oppidulum.	259
Balkisia conjux Salomonis Regis.	296
Bambyca, Bambyx, id est, Hierapolis. 261. 276.	
Barbari seu exteri.	2
Barbarorum nomen generale & speciale, unde ortum.	91. 92
Barbarorum tribus quinque.	92
Barbaria.	92
Basilica Cazbiniana.	203
Basilica Persepolitana excidium.	113
Baslinpha fluvius, idem qui Nymphans.	240
Basra emporium sinus Persici 94. urbs Iraca, dicta Irāca Persarum. 119. 120	
Bauvanisarum rivus.	120
Becca, vid. Mecca.	
Becr, Mesopotamia pars.	233
Bedendoun rivus.	253
Bedendum pagus Cilicia.	295
Begia vel Buggia, aethiopes.	89
Begler beg dicitur Prator Mesopotamia.	241
Beirut, id est, Berytus urbs Phœnicia.	289.
Bēleda, Beled, Belath, Mesopotamia oppidulum. 235. aliud.	236
Bendamis fluvius.	113
Bene precandi formula in Alcorano.	98.
Berkaid oppidum Mesopotamia.	235
Berœa sive Berrhœa, civitas Syria, alia Macedonia. 275. vid. Halcubum.	
Besa, vid. Phefa.	
Bettān, Bittān, tractus ditionis Harrān.	252
Bīr, Birsiria, Mesopotamia castellum.	249.
Bislām, Bestām oppidum Comisena.	192.
Bochāra, vid. Buchāra.	
Bolus (terra) candicans, contra venenatos ictus.	246
Bombyx, vermis serici, sacer, vermis Iob.	109
Bombycum lanificium.	285
Bona urbs Africa al. Hippon. Augustino incluta.	105
Boreā lapidis seu Turcoidiū mons.	196
	189.
Bouxengh, Bouxach, Fouxach, oppidum Heratense.	179
Brutorum genius.	37
Buchāra seu Bochāra urbs Transoxiana.	177
	Buggia,

RERUM & VERBORUM:

<i>Buggia, vide Begia.</i>		<i>Candabil vel Candavil urbs regionis Nedha vel Sindia.</i>	108
<i>Bulkis Regina Arabia, qua ad Salomonem videndum Hierosolymam profecta. 87. ejus palatii rudera in urbe Mareb; illam Æthiopes suam contendunt.</i>	ibid.	<i>Candahâr, vel Condohar, urbs cognominis provincia celeberrima, ad diversa regnavelata.</i>	107
<i>Buxengh vel Bouxach & Fouxach, oppidum Heratense.</i>	179	<i>Canthari sicciles Halebici.</i>	272
<i>Byng Gecul mons.</i>	247	<i>Capo bianco promontorium.</i>	132
		<i>Capo Carmel promont.</i>	ibid.
		<i>Capotes mons.</i>	246
		<i>Cappadocia in decem provincias divisâ.</i>	268
		<i>Cavel, insula.</i>	77
		<i>Carkisia, Mesopotamia regio. & urbs, alias Cercusium, Circesium, Circessum.</i>	256
C <i>aba, Sacellum Meccanum, ab Abrahamo vel potius Ismaele condita.</i>	99	<i>Carmania, Kermân regia Persiæ contermina. 110. 292. ejusdem oppidum, itemque aliud.</i>	110
<i>Caba Alii martyris.</i>	123	<i>Carmelus vel Cirmel, mons.</i>	132
<i>Cabul vel Cabulistan, regio, itemque urbs regionis metropolis, olim India Regum sedes Derbend in Cabul 109.</i>		<i>Carmina Arabica. 15. 38. 53. 126. 129. 174. 180. 225. 266. 295.</i>	
<i>Cadisia urbs Assyria.</i>	223	<i>Carpasium, Clides, promontorium S. Andrea.</i>	302
<i>Casarea, Palastina urbs, olim Pyrgos Stratonis, altera Cilicia.</i>	134	<i>Carra vid. Harrân.</i>	
<i>Cabira, vide Alcairim.</i>		<i>Castellum columnarum Halebi.</i>	274
<i>Caipha oppidum ad radices montis Carmel.</i>	132	<i>Cazaron urbs Sabura.</i>	115
<i>Calamus aromaticus verus ubi proveniat. dicitur culmus Parthicus. 222.</i>		<i>Cazvin, Cazbin, oppidum Parthia. 200. an veterum Arsaica 201. incolarum numerus. 204. Basilica Cazbiniana.</i>	203
<i>Calâr oppidum Deilem.</i>	206	<i>Ceraunia, Cerines, vid. Kerebnia.</i>	
<i>Calendarium Gregorianum.</i>	34	<i>Cercusium, vide Carkisia.</i>	
<i>Calendarium solare.</i>	3	<i>Chabora, vide Abora.</i>	
<i>Calicala Mesopotamia civitas, vel Armenia. etymon. 245. seqq. vide Arzeroum.</i>		<i>Chalcanti fodina.</i>	100. 192
<i>Callirrhoe Mesopotamia. 243. vid. Edeffa.</i>		<i>Chaldai, nomen sectæ.</i>	17
<i>Cambalu seu Chanbalic, urbs, qua & Pechinum.</i>	106. 107	<i>Chaldai supersticiosi.</i>	18
<i>Cameli Guveticî præstantes, ut & coria. 85. Cameli Mahriticî celebres. 86.</i>		<i>Chalifa, Imperatores Arabici dicuntur.</i>	230. seq.
<i>Cameli libidinis castro caudas quantitat.</i>	7	<i>Chân viatorum diversorium.</i>	278
		<i>Chanbalic, vide Cambalu.</i>	
		<i>Characene pars Susiana.</i>	118
		<i>Charec insula.</i>	78
		<i>Chargerâ oppidum Heratense.</i>	179
		<i>Char-</i>	

I N D E X

Charpurt, Chartobirt, vid. Hif-
zyad.
 Charra &c vide Harrân.
 Charvas fluvius. 250
 Chataorum regio, Chatai. 106. 107
 Chavarnac palatium peculiari arte
 constructum. 124
 Χείμα υox unde. 64
 Chemmis Rex, conditor Pyramidu
 Memphisitica. 102
 Chemmis urbs Thebaidos, eadem Ich-
 mim & Panopolis. 102
 Chenereth. vide Iberias.
 Chogenda urbs Transoxiana. 167
 Chorasâna, tractus terra magnus, 165
 166. etymon. 166
 Chosroës Persarum Reges. 260
 Chozistân, Choristân, regio. 216. di-
 citur Abvâz. 118
 Christiani judaizantes. 298
 Chysorrhœas amnis. 128. ejus rivi
 quatuor. 129
 Circesium, vide Carthia.
 Cirmel, vide Carmel.
 Cissia, vide Cossiana.
 Clides vid. Carpasium.
 Clima notorium & verum. 105. 179
 Cœle-Syria. 289
 Colzum, Cólzuma, oppidum ad mare
 Erythraum, quod prope Pharao
 submersus. 88. 144. 145
 Coma, Kom, Kommum oppidum Irâ-
 cæ. 218. seqq.
 Comagena provincia. 167. 168
 Comana, vide Kemach.
 Comes, potius Comes vel Comis, &
 Comisene, provincia. 191. mala Co-
 misena. 193
 Condohar, vide Candahar.
 Conia, Iconium, Lycaonia metropolis.
 300.
 Coria camelorum Guretica laudan-
 tur. 85

Corycus, vide Curc.
 Corus seu Cyrrhus oppidum Syria.
 260. 279.
 Coseir, castellum & portus Cusanus.
 102.
 Coufi castellum. 234
 Couxa, Nubia urbs. 91
 Cossiana, vel Cissia, pars Susiana. 118
 Crecci proventus. 223
 Cubiti nigri seu regii. 73. 74
 Cûsa, urbs Irâca, dicta Iraca Ara-
 bum. 119
 Curc, Curic, urbs Armenorum, Co-
 rycus veterum. 302
 Curdi, Giurdi, Chaldaorum reliquia.
 17. gens barbara. 227
 Cûsa, sive Kus urbs Thebaidos caput.
 101.
 Cydnus fluvius. 294
 Cyperi ejculenti, bacca. 229
 Cyprus, Kubrus, Kibris, insula. 302.
 ferax omnium rerum. 304
 Cyprus planta, ejus usus. 305
 Cyrestica, Cyrrestica. vid. Kinsatina.
 Cyrrhus, vide Corus.
 Cyrus opp. vide Kouris.

D.

Dactyli Gilanici, id est, mespila.
 209. dactylorum copia. ibid.
 Damonicus, qui Damonem vicerit.
 216.
 Dazar. civitas. 80
 Dakouka oppidum Assyria. 235
 Damascus, Dimese arab. Syria me-
 tropolis. 128. 279. Romani eripitur.
 129. Templum Muhammedicum
 Damasci. 130. Viridarium Dama-
 sci. 121
 Damedân, Comisene metropolis. 192
 Damiata, Dimjat, urbs antiqua.
 148

RERUM & VERBORUM.

148. ejus expugnationes celebres.
 149. 150.
 Daphnes lucus sacer. 279
 Daras oppidum. 241
 Dauxar castellum, alias Giabar. 259
 Dehach fluvius. 176
 Deibul, oppidum Sindhia. 94
 Deilem regio. 204
 Deilemita, vel Dolemita, latrones. 205. 206.
 Deilemitarum Reges. 207
 Deilemistân pagus Deilemitarum. 206.
 Deinevvar, vide Dinor.
 Derbend, Regum India sedes in Cabul. 109.
 Derdext pagus Parthia. 216
 Dergez in urbs Parthia. 221
 Deum multitudine nominum sanctius coli existimatum. 41
 Deus est scientissimus veri, formula circa dubia. 222
 Diâr, dicuntur partes Mesopotamia. 233.
 Dies hebdomadis. 15
 Dies caniculares. 49
 Dies novus, anni auspiciu dicitur. 21.
 Dies ἐπισημοῦ, assumptitii appendices, accessorii, furtivi κλοπιμαῖοι. 44 45.
 Dihistan Taberistana oppidum. 194
 Dimefc. vide Damascus.
 Demsat. vide Damiata.
 Dinavenda, Dunbavend, Dubavend, Debavend. Dumavend, &c. regio montosa. 197 ejus descriptio, seqq. Rex Salomon ibi Diabolū vinclum tenuisse vulgo putatur &c. 198
 Dinavvend mons perruptus ob fluvium ducendum. 218
 Dinór, Deinevvar, Dinevvar, urbs Parthis, 222, multorum doctorum

virorum patria. 213
 Dioscoridis patria. 280
 Disdân, al. Mim Ezraja, it. Nim rah, urbs Parthia. 227
 Dobera. vide Amid.
 Dolomita. vide Deilemita.
 Doulab, urbs Gilanica, vel Deilemitica, al. Gesker. 210
 Dubbo pagus Mesopotamia. 250
 Dugjeil fluvius. 236
 Dulcehini bacca. 229
 Dulouc, oppidum Syria. 279
 Dunavvend mons vastissimus. 198. 200.
 Duncala, Dumcala, Dungala, urbs Nubiensium. 90. 91
 Duneisir oppidum Mesopotamia. 242

E.

Ecbatana veterum num Hamedan Parthia. 220
 Ecliptica obliquitas 23 grad. 35 min. vel potius legendum 23. 31. ejus observationes. 69—71.
 Edessa urbs Mesopotamia, dicta Callirrhoe, & Roha. 244-249. Templum Edessa. 130
 Elinmeson, Linmeson, urbs Cypri, hodie Limisso, & Limissol. 303
 Emet. vide Amid.
 Ἐπισημοῦ vox. 43. 44
 Epocha Higre seu migrationis Muhammedica, Arabum. 53
 Epocha Arabum ante Higram. 54
 Epocha Romanorum, potius Gracorum, ab imperio Seleuci. 56. 57
 Epocha Philippi. 58
 Epocha Augusti & Diocletiani. 60
 Epocha Aegyptiorum semper deducuntur à neomenia Toth. 60. 61
 Epocha cujusque initium ipsum caput anni. 52

R r

Erpe-

<i>Erpenius.</i>	216
<i>Ejshrefoppidum Regium Taberistana.</i>	196.
<i>Eftirabad, vide Iftirabad.</i>	
<i>Euphrates fluvius.</i>	123. <i>ejus fontes.</i>
	246. 247. <i>Cataracta.</i>
<i>Exterabâd oppidum Gilanicum.</i>	208

F.

F <i>amagusta urbs Cypri.</i>	303. <i>vide</i>
	<i>Mankoufa.</i>
<i>Fascinata locusta & culices,</i>	238
<i>Ferah abâd oppidum Gilanicum.</i>	209
<i>Fergâna, regio, & urbs, Autoris patria, eruditorum ferax, alias Andugân; item Pagus Persidis.</i>	169
<i>Ferhabad sedes regia in Taberistano regno.</i>	196
<i>Ferhala urbs India.</i>	107
<i>Festum Arabum magnum.</i>	8
<i>Festum Boucat, id est, Baccharum.</i>	18
<i>Festum ignium.</i>	37. 38
<i>Festum virorum & foeminarum.</i>	39
<i>Festa sex, quinque dierum à Zoroaste præscripta.</i>	24
<i>Festa Solis sex dierum, illorumque ritus.</i>	24. 25
<i>Ficedula Cypria.</i>	304
<i>Ficuum regina.</i>	224
<i>Firuscou oppidum Taberistana.</i>	196
<i>Fluvius niger.</i>	282. <i>fluvius sanctus paradisi.</i>
	285
<i>Fodina. vide Mineralia.</i>	
<i>Foeminarum castarum genius.</i>	39
<i>Fons prope Tyrum.</i>	131
<i>Fons rubicundus argentum vivum in petram convertens.</i>	192. 193
<i>Fontes medicati.</i>	133. 224
<i>Fouxach, oppidum Heratense.</i>	179
<i>Fractionum (fractionum numerorum) notatio.</i>	10
<i>Fredaches montes.</i>	247

<i>Fructuum hortenſium copia.</i>	267
<i>Fungi, populi Æthiopia.</i>	88
<i>Fuſſâta, Ægypti metropolis dicta, Cahira, & Ægyptia Babylon.</i>	151. 153
	<i>vide Alcaira.</i>

G.

G <i>alapia, vide Halebum.</i>	
<i>Galla optima.</i>	235
<i>Galva, Nubia urbs.</i>	91
<i>Gariman, sanctus Habassinorum, ejusque monasterium.</i>	90
<i>Gaza Palaſtina oppidum.</i>	142
<i>Gazna urbs Zabliſtana præſidiaria.</i>	110.
<i>Gazvân mons.</i>	
<i>Gebradâd Parthia civitas Magufarum.</i>	217
<i>Geli, vid. Ghil.</i>	
<i>Genius brutorum.</i>	37
<i>Gennâba oppidum Persidis.</i>	117
<i>Geodatica instrumenta.</i>	74
<i>Georgiâna provincia, & oppidum, geminum.</i>	190. 191
<i>Gerdexir caſtellum Iraca.</i>	219
<i>Germa vel Gurma, Habassinorum Rex, qui vulgo Presbyter Ioannes.</i>	89.
<i>Gesker, vide Doulâb.</i>	
<i>Ghil, Ghilêc, Gil, Geli, Gela populi.</i>	207.
<i>Ghilân vel Gilân regio.</i>	207
<i>Giabar, vide Dauxâr.</i>	
<i>Giaſeria oppidum & palatium Samira appendix.</i>	231
<i>Giaur, Giour, urbs Persidis.</i>	114
<i>Giaurva, vide Jemama.</i>	
<i>Giebel ſacerdos.</i>	238
<i>Gieihân fluvius.</i>	286. 292
<i>Gieihoun Gieihûn fluvius, al. Oxus.</i>	181. 182. 293.
<i>Gieyum, Gieux, oppidum Parthia.</i>	216
	<i>Giem-</i>

RERUM & VERBORUM.

Gienxidiusus, Persarum Rex. 220
Giozira, Algiezira regio Mesopotamia. 232
Gilán 193. 208. *uid. Gh.*
Gilai doctrina celebres. 210
Gindáras civitas Syria. 277
Gioubara pagus Parthia. 216
Girefi vel Girufi Carmania oppidum. 112.
Gjudda, trajectus Mecca, ubi hodie telonium celebre. 100
Giulab fluvius. 250
Giulfa nova, civitas Parthia, alia Armenia. 217
Giurbadikán oppidum. 220
Giurdi, vide Curdi.
Giurgianus fluvius. 191
Giza, oppidum ex aduerso Fustata. 156
Goliath Thaluth dicitur. 230
Gomara, Barbarorum tribus. 92
Gór, regnum. 109
Gordiaus mons. 237
Gosen terra Ægypti. 149
Goffpii provenus. 272
Goutha, viridarium Damasci. 121
Graci Romani dicti. 16
Gurex oppidum Iemen. 85. Cameli Gurefici & coria. *ibid.*

H.

H*abassini, populi, cur sic dicti.* 89
sub tentoriis degunt. 90
Habassinorum regio. 88
Hadatx oppidum Syria. 280
Haditza oppidum Iraca, qua & Haditza Mausili. 234. *Haditza ad Euphratem.* *ibid.*
Hadamúta provincia thurifera. 82
Harefis Theodori, Nestorii. 286
Hagiar oppidum Bahreinum. 96. *item regio ipsa vel pars ejus.* 97
Halebii, حلباء, Aleppo, Alapia, Gala-

pia, Syria civitas. 270. *seq. originatione.* 274. *dicitur & Aram Soba.* 275
non est eadem cum Antiochia vel Hierapoli, sed cum Beræa sive Berhæa Syria. *ibid. castellum columnarum Halebi.* 274. *Pistacia Halebica.* 273. 274
Hamedán urbs Parthia, Regum diuerticulum, num veterum Ecbatana. 220
Hamedán tribus Kahthanitarum. 221.
Hamjarita, Homerita, populi, eorum sedes. 86. 87
Hamnadab, vide Jemenhou.
Hamza tumulus. 224
Hanifita Xaphiai. 213
Harlemensis urbis insignia qua & unde. 150
Harounia oppidum & palatium, Samira appendix. 231
Harrán, Charra, Carra, Mesopotamia civitas & regio, Charracena antiquis; Romanorum cladibus insignis. origo nominis. 249. 250
Harranita Mathematici. 251
Hafencala oppidum Mesopotamia, idem quod Calicala. 248
Haximaus fons fluv. Aborra. 243
Heccár regio & urbs. 234
Heliopolis al. Ain Xems. 157
Hera (non Hira) sive Herát & Heri urbs Chorasana, olim Aria. 179.
180. aliud oppidum hujus nominis.
181. Pyreum Heratense. 179
Heri fluvius. 189
Hermes trismegistus. 43. annum Ægyptiorum reformavit. 15
Hexapolis, dicitur Spahanum. 218
Hierapolis & Hieropolis, Syria urbs, alias Menbigium, item Bambyca dicta. 261. 262. 276. 279. suntque plures hujus nominis urbes. 261

R r 2 Hiero-

<i>Hierosolyma à Constantino M. sacro Dei cultui restituta & praclaris operibus ornata. 135. cetera ejus memorabilia. usque 140.</i>	<i>Iaxartes fluvius. 167. 293. ejus fontes. 176</i>
<i>Higjáz Arabia pars. 98</i>	<i>Ibn Marusio fluvius. 109</i>
<i>Hijár terra tractus in deserto Kinjarina. 126</i>	<i>Ichmim, vide Chemmis.</i>
<i>Hims, regionis cognominis metropolis. 127.</i>	<i>Idololatria mater. 251</i>
<i>Hind & Sind populi. 77</i>	<i>Ielác, Nubia urbs. 91</i>
<i>Hindmend fluvius. 111</i>	<i>Iemáma fluvius. 95</i>
<i>Hinná planta Cypri. 305</i>	<i>Iemáma urbs Arabia, olim Giaufadicta. 95. Iemama etiam totius tractus nomen, qui & Arud. ibid.</i>
<i>Hippodromus Gazbinianus. 203. Isfahamicus. 217</i>	<i>Iemáma oculatior. proverb. ibid.</i>
<i>Hippon urbs Africa, Augustino inclyta, al. Bona. 105</i>	<i>Iemen regio Arabia. 79. unde dicta. 83</i>
<i>Hira urbs Iraca. 124</i>	<i>Iemenhou urbs, Sindia caput, post Hamnadab. 93</i>
<i>Hircania, vid. Taberistána.</i>	<i>Ifrin fluvius. 282</i>
<i>Hirmás urbs. 238</i>	<i>Ignes nuptiales. 38</i>
<i>Hirmás fluvius. 245</i>	<i>Ignis perpetuus Magorum. 227</i>
<i>Hish-Zyád castellum Mesopotamia, alias Chartobirt, & nunc Charput. 248</i>	<i>India, Sindia, regna. 77</i>
<i>Hir oppidum Iraca. 124</i>	<i>Indus fluvius. 77. dicitur alicubi Sindus. ibid.</i>
<i>Homerita, vide Hamjaritæ.</i>	<i>Inferia. 26</i>
<i>Hoguet swang pars montis Tauri. 239.</i>	<i>Insula Arabum. 78. 79</i>
<i>Hortorum quadraginta millia. 238</i>	<i>Insula occidentalis. 91</i>
<i>Hulván Parthia urbs. 223. etiam pagus Ægypti, item oppidulum in montanis Nisabour. 224. Palma dua Hulvani, proverb. ibid.</i>	<i>Intercalandi modum Romani ab Ægyptiis didicerunt. 51</i>
<i>Huvvara, Barbarorum tribus. 92</i>	<i>Intercalaris anni forma tardius ab Ægyptiis admissa. 47</i>
<i>Hyacinthus lapis, vid. Balasium.</i>	<i>Intercalatio, Muhammedicâ lege antiquata. 13</i>
<i>Hyems vox unde. 64</i>	<i>Ioctanida populi. 82</i>
	<i>Ionas ubi à pisce eiectus. 236</i>
	<i>Iraca tractus late patens, eadem cum Babylonia. 118. qua & distinctius Iraca Persarum. 119</i>
	<i>Iraca Arabum, id est, Assyria. 230. item Cúsa urbs. 119</i>
	<i>Iraca Persarum, id est, Basra. ibid</i>
	<i>Irbil seu Arbela oppidum Assyria. 235</i>
	<i>Isferoud fluvius Deilemitarum. 196</i>
	<i>Isfehân, Ibehân, Asfehân, Asbehân, Isphahân, Ispahân, Spahân, Suffihân, urbs Parthia. 203. 214. seqq. Indao.</i>

I.

Iagra fluvius. 282
Iáirib, urbs regionis Higiazæ, receptaculum Muhammedis, ab ipso bona dicta, & incole adjutores, post civitas propheta & Medina. 97. 98

RERUM & VERBORUM.

Inuadorum sedes. 216. urbs major, minor. 216. sedes regia. 217	Kirân, pagus Parthia. 216 Kirmisin, Kirmânâ urbs Parthia. 223.
Iffus, vide Ajâs.	Kolin, arx Hamedân. 221
Istachvâ urbs Persidis, structura eximia ibi, qua demonum opus creditur. eadem cum Persepoli nunc pagus. 113	Kom, vide Coma.
Istirabad, Estirabad, oppidum Taberistana. 194	Korus, munimentum Syria. 260
Isthmus sinus Arabici brevissimus. 74. 145.	Kosair portus maris rubri. 145
Itrabolis, vide Tarabolis.	Kouhad pagus Ræanus. 212
Iuliopolis, id est, Tarsus. 294	Kouris, oppidum Halebinum idem quod Cyrus. 277
	Kovvaic amnis. 273. ejus exundatio. ibid.
	Koxec pagus Parthia. 216
	Kozdâr urbs praesidiaria regionis Thurân. 108
	Kubrus, vide Cyprus.
	Kuhistân dicitur Taberistana montosa. 195
	Kumdân, pagus Iraca. 219
	Kus, vide Cula.
K.	
Kahthanitarum tribus. 221	
Kairevân Africa metropolis. 162 etymon. 164	
Kelâr oppidum Taberistana. 194	
Kemach, Comana Cappadocia. 266	
Kenisato-ssauda, Kenisa, Alkenisa, oppidum interlimitanum olim, nunc omnino incognita. 289—291	
Kerebnia, Kerabnia, urbs Cypri, Ceraunia veterum, hodie Cerines. 303.	
Kermân, vide Carmania. 292	
Keroch, oppidum Heratense. 179	
Kesh, oppidum Samarcanda vicinum. 167. 173.	
Kexil agâtzg oppidum Gilanicum. 208.	
Xianita populi. 216	
Kibris, vide Cyprus.	
Kinsarina, potius Kinnesrin, & Kinnesrina, Kinnesonna, Kinnesrouna, urbs Syria. 271. 276. & regio. convenit cum Cyrestica vel Cyrestica. 277. originatio. ibid. Soba dicta. 274. desertum Kinsarina. 226.	
	Lacus Tiberiadis. 133
	Lahigian, Leginum, oppidum Gilanicum, vel Deilemicum. 209. 210.
	Labor, regio & urbs India. 107
	Laodicea, Ladikiâ, quatuor urbes hoc nomine. 298. 299. civitas Antiochena. 279
	Lapides molares. 179
	Leskosiâ, Lifkosiâ, Likosiâ, Nicosiâ, urbs Cypri. 303
	Lenger cunân oppidum Gilanicum. 209.
	Libanus mons, Lubnân. 289
	Linmesôn, Limisso, vide Elinmesôn
	Lithargyri fodina. 100
	Locus salubris. 272. 273
	Logmân fluvius. 109
	L.

M.

- M**aara oppidum Syria. 276
 Magica figura contra scorpiones. 127.
 Magusa, vide Mankoufa.
 Madaia urbs Africa. 162
 Mahr regio Arabia. 86. Cameli Mah-
 ritici. ibid.
 Mabruban oppidum maritimum. 117
 Mala (poma) Comisena. 193
 Mala Punica. 224. 234.
 Malathia, Malatia, urbs Cappadocia
 vel Armenia, eademque qua Me-
 litine seu Melitene. 264. seqq. pur-
 purissimum Malatia. 268. vid. pro-
 verb.
 Malin oppidum Heratense. 179
 Mamestra, Malmestra, vid. Miffilla.
 Manba, vide Menbigium.
 Manichaeorum origo. 40
 Mankoufa, Magusa, urbs Cyprae, nunc
 Famagusta. 303
 Mara urbs regionis Iemen. 84
 Marab, Maraba, Sabaorum metro-
 polis. 86
 Mare Deilemicum, Gilanicum. 208.
 Giurgianum 190. Hesperium 92
 Mare mediterraneum dictum Roma-
 num & Syriacum. 92. 301
 Maris viridis & Basrensis concursus.
 94. vide Oceanus.
 Mareb, urbs; vicus; & territorium.
 87. vide Bulkis.
 Marfyas amnis. 263. 264
 Martyrium S. vide Mexhed.
 Martyropolis, urbs Mesopotamia. 233
 Masis, Masis mons, al. Ararat. 200
 237.
 Masisa, vide Mifsisa.
 Matharia pagus puteo & horzo cele-
 bri. 157
 Mausopolis oppidum Parthia. 202
- Mausel, Mausil, urbs Mesopotamia.
 232. seqq.
 Mazenderan regio, ita dicitur Taber-
 ristan. 195. 208
 Mecca urbs celeberrima. 98. dicitur
 etiam Becca. 99. aqua inopia labo-
 rat. ibid. Caba & templum Mec-
 canum. ibid.
 Media nomen varie usurpatum. 220
 Medina urbs, vid. latrib ibi Muham-
 medes mortuus & sepultus. 98
 Medain Iraea oppidum. 226
 Medjan sive Midjan, oppidum ad ma-
 re rubrum. 143
 Melas fluvius. 249
 Melitene, urbs & regio. 264. 267. vid.
 Malathia.
 Melouha, salinarum locus in Cypro.
 304.
 Menathir, vide Menthir.
 Menba, sanum Persicum. 260
 Menbigium, Menbigz, Menba, Man-
 ba, urbs Syria, qua & Hierapolis.
 260. seqq. 279.
 Menha, alveus Nili. 158
 Menses Arabum genuinorum 4. Men-
 ses Arabum quatuor vetiti seu sacri,
 reliqui liberi seu profani. ibid.
 Mensis primi dies primus, seu ini-
 tium anni Regibus solennis. 3.
 Mensis Reges inter sacros religio-
 sissime cultus. 6. Mensis naturalis,
 artificialis. 13. Mensium nomina
 ad Deos spectare videtur. 17
 Mensium Syrorum & Romanorum
 quando obtinuit congruentia. 19
 Mensium angeli ex Persarum & Ma-
 gorum religione. 20
 Menses Curdorum. 19
 Menses Aegyptiorum, Diis cognomines.
 42.
 Mensium Aegyptiorum detorta nomi-
 na. 43
 Men-

vend, Nukavvend, oppidum Parthia. 221
 Nilometrium. 156
 Nilus fluvius Ægypti. 89. 156. 157. ejus tres alvei, quibus Phaijuma regio includitur. 158
 Nili ostia quatuor. 149. Nili exundatio. 49
 Nilus Nigritarum, seu niger, brachium est Neli Ægyptici. 89
 Nimrab, vide Dildan.
 Ninive, oppidum. 234
 Niphates mons. 237
 Nisabor vel Neisabour, Chorasana metropolis. 188
 Nisibin, Nisibin, Nabisia, urbs Mesopotamia, Diar Rabea caput. 233. 236. scqq. Nisibinica Rosa alba. 238. Nisibinici Scorpiones maxime lethales. ibid.
 Nivis de montibus Dinavend lapsus. 200.
 Nobo, idolum. Kest Nobo, ejus locus. 275.
 Nonkan, vide Thufa.
 Nuba, Nubei Æthiopes. 88
 Nubia urbes. 91
 Numeri distinctiones. 8
 Nuvala, Nubia urbs. 91
 Nymphæus fluvius, al. Baslinpha. 240.

O.

O bulla fluvius, & Abulla. 120. 121.
 Oceanus, dictus mare circumfluum, & tenebrosus. 93
 Ohod mons. 97
 Oliveta. 285
 Omân, Omanum, emporium regionum Iemen & Bahrein terminus,

filio Sabæ cognomine. 80. 81. Omanicus calor. proverb. 81
 Omanita, secta. 81
 Onmarvia, vide Amouvia.
 Onmiadum Synagoga. 130
 Ormuz in, ula. 112
 Orontes fluvius. 127. 278. 281. dicitur refractarius, inversus. 127 flumen inversum, item Almeimâs, rebellis &c. 282
 Orsif seu Arsif oppidum Palaestina. 135.
 Oryza copia. 196. 209
 Osmanica Turcarum domus origo. 259.
 Osruxena urbs Transoxiana, provincia cognominis caput. 167
 Oxiana regio illustrium ingeniorum mater. 169
 Oxus, fluvius. 167. 293. aliâs Giehoân. 181. 182. ejus fontes. 176
 Ozâl nomen antiquum urbis Sanaa, quod Sanaa Ozali filius. 84

P.

Pagra, Bagra, oppidum Syria. 272. 280.
 Pagus pro urbe, & contra. 244
 Pajas, Bajás oppidum Syria. 272
 Palma cerebrum, ejusque virtus. 224
 Palma dua Hulvani. proverb. ib.
 Paludes Vafith. 121
 Panopolis urbs Thebaidos, eadem Chemmis & Ichmim. 102. 103
 Paphus, vide Bafa. 303
 Paradisus, Aden. 83
 Parveterum. mons. 108
 Patria dulcedo. 144
 Pechinum, Pequin. vide Cambalu.
 Pelusium, oppidum ad Nilum. 145. 146
 Peregrinatio religiosa ad Cabam. 8. 9. 123.

Perſa

<i>Rhais, potius Raxis, vel Raxem, Medicus.</i>	213	<i>Salina.</i>	275. 304. <i>Salis vena.</i>	192
<i>Ribesia, planta.</i>	189	<i>Salou, vide Xaloux.</i>		
<i>Rivus Bauvanitarum.</i>	120	<i>Salsugo aqua & terra.</i>		272
<i>Roha, vide Edessa.</i>		<i>Salubris locus.</i>	172. 273. <i>saluberrima regio qua. proverb.</i>	180
<i>Rosa alba Nisibinica.</i>	238	<i>Salvus, oppidum Gilanicum.</i>		208
<i>Romai, Romani.</i>	265. 280. <i>Romai, Melikita, Maronita, &c.</i>	274	<i>Samarcanda, metropolis Transoxiana.</i>	
<i>Rothas, urbs India.</i>	107	167. 171. <i>eius descriptio & laus.</i>		172. seqq. <i>Sogd Samarcanda.</i>
<i>Roudebâr metropolis Deilemitarum.</i>	207.		<i>Samarcanda fluvius.</i>	173. 174
<i>Rouyan, Taberistana montosa metropolis.</i>	194	<i>Samerra, vide Setmentæa.</i>		
<i>Rubinus, vide Balauftum.</i>		<i>Samira, oppidum Assyria.</i>		230
<i>Rufâsa urbs Iraca.</i>	122. <i>alia Mesopotamia.</i>	253. <i>qua & Haxiemi, alia Basra, Corduba.</i>	254	<i>Samosata, Sumoisata, Syria urbs.</i>
				262
S.				<i>Sánaa, metropolis Iemen, primitiu dicta Ozâl.</i>
<i>Saba urbs, dicta à Saba filio Iexhab.</i>	86. <i>Saba nomen unde. ibidem.</i>			83. 84
<i>Saba provincia, vide Seba.</i>		<i>Sangia fluvius.</i>	130. <i>pons Sangia. ib.</i>	
<i>Saba Harranii.</i>	17	<i>Sanguinis profluuii cura.</i>		224
<i>Sabai. Dispersi Sabaorum instar. proverb.</i>	87	<i>Sanhagia, Barbarorum tribus.</i>		92
<i>Sabaica secta. Sabita stellarum cultor.</i>	251.	<i>Saphar urbs.</i>		80. 84
<i>Sabura, urbs Persidis, itemque provincia.</i>	115. <i>misera etiam urbs huius nominis. ibid.</i>	<i>Sapor, Rex Persarum.</i>		115. 188
<i>Saccharifera cannetæ.</i>	284	<i>Sarchas, vide Sarchas.</i>		
<i>Sacellum Meecanum.</i>	99	<i>Sarepta urbs Sidoniorum.</i>		288
<i>Sabarizæ structura putuorum.</i>	202. 203.	<i>Sari, Saria, Saru, oppidum Taberistana.</i>		194
<i>Saida, regio ad Nilum, alias Thebais dicta.</i>	100	<i>Sarnew fluvius.</i>		191
<i>Saida, id est, Sidon, urbs Syria, seu Phœnicia, artium multarum nutritrix.</i>	288	<i>Sarphenda, pugus Phœnicia.</i>		288
<i>Saidabad, Saidopolis, oppidum Taberistana.</i>	194	<i>Sarrâr fons.</i>		243
<i>Salemmia oppidum Emessa.</i>	126	<i>Sarus, fluvius.</i>		263
		<i>Satrub, urbs Sinarum.</i>		106
		<i>Scanderona. vid. Alexandria.</i>		
		<i>Schikardi, V Vilhelmi, encomium.</i>		169
		<i>Scorpiones Nisibinici maxime lethales.</i>		238. <i>in urbem obsessam injecti. ibid.</i>
		<i>Figura magica contra scorpiones.</i>		127. <i>Territorium scorpionibus & serpentibus vacuum. ibid.</i>
		<i>Seba vel Saba, particula regionis Iemen.</i>		86
		<i>Sebastia, vide Sivrâs.</i>		
		<i>Segisân, vel Sigisân, regio.</i>		110
		<i>Seihân fluvius.</i>		292
		<i>Seihân fluvius.</i>		167. 293
		<i>Seir, vide Str.</i>		

RERUM & VERBORUM.

<i>Seleucia, civitas Antiochena.</i> 279. <i>op-</i>	<i>Sinus Persicus.</i> 94. <i>ejus distinctio.</i> 112.
<i>pidum Syria.</i> 282	113.
<i>Seleucia dicitur Antiochia.</i> 279	<i>Sir vel Seir, urbs Curdorum.</i> 228
<i>Sem anan, mons.</i> 273. <i>olim mons Nobo.</i>	<i>Sirás, urbs Persidis.</i> 116
275.	<i>Sirchas, Serchas, Sarchas, oppidum</i>
<i>Semirán castellum regium Deilem.</i>	<i>Chorasana.</i> 185
207.	<i>Sirgián, urbs Carmania.</i> 112
<i>Semnári poena. proverb.</i> 124	<i>Sis, Sissum, regium Armanorum cum</i>
<i>Senaroud fluvius.</i> 111	<i>oppido castellum.</i> 266. 291. 292
<i>Sephar, mons, regio thurifera.</i> 81.	<i>Sirvás, Sebastia, Cappadocia oppi-</i>
<i>item urbs.</i> 83	<i>dum.</i> 266. 267
<i>Sepulcrum Christi.</i> 135	<i>Soba, vide Kinneftina.</i>
<i>Sepulcrum Alí Takai.</i> 231. <i>Muham-</i>	<i>Sogdiana Samarcanda tempe Asia,</i>
<i>medis Medina.</i> 9. 98	120. 121. 174. 175. <i>Sogdiana divi-</i>
<i>Serchas, vide Sirchas.</i>	<i>ditur in XII. agros.</i> 175
<i>Serici copia.</i> 96. 209. 285	<i>Sogdus fluvius, ejus origo.</i> 178. 171
<i>Sermenraa, potius Serramenraa, vel</i>	<i>Sohar arx.</i> 80. 81
<i>Surro-men raa, aut raj, urbs Af-</i>	<i>Solsmán Xah submersus.</i> 259. 260
<i>syria.</i> 230. 231. <i>Samerra contra-</i>	<i>Solis symbolum Osiris & Adonis.</i> 18
<i>te.</i>	<i>Solis Templum Sabais sanctissim-</i>
<i>Serpentes, Terra Serpentibus vacua.</i>	<i>um.</i> 88
127.	<i>Sophorum Rex primus.</i> 217
<i>Σαύγε[⊙] urbs.</i> 228	<i>Soropetra, Sozopetra, vid. Zanthara.</i>
<i>Sidon, vide Saida.</i>	<i>Spahanum, Tetrapolis, Hexapolis, di-</i>
<i>Siffin campus, pugná inter Alim &</i>	<i>midium mundi.</i> 217. 218
<i>Muarviam memorabilis.</i> 253. 254	<i>Spelunca famis, ubi 40 Propheta ab</i>
<i>Sigistán, vid. Segistan.</i>	<i>Israëlitis inclusi & mactati.</i> 128
<i>Signatorium lutum optimum ubi in-</i>	<i>Spelunca sanguinis, ubi Abel à fratre</i>
<i>veniat.</i> 222	<i>peremptus creditur.</i> 128
<i>Simnán oppidum Comisena.</i> 192	<i>Stella cadens. tunc malum aliquem</i>
<i>Simxát, Ximxát, oppidum Mesapo-</i>	<i>Damonem caelo expelli Arabes cre-</i>
<i>tamia, & regio.</i> 248. <i>hac σήμυ[⊙]</i>	<i>debant.</i> 65
<i>Ptolemai.</i> 249	<i>Stellarum nomina.</i> 63. 64
<i>Sin desertum, unde dictum.</i> 146	<i>Stibii fodina.</i> 200
<i>Sinai mons, unde dictus.</i> 146	<i>Strena, donaria sub anni auspiciis.</i>
<i>Sinceu, urbs Sinarum.</i> 106	21.
<i>Sind & Hind, populi.</i> 77	<i>Sulphuris vena.</i> 192
<i>Sindia, regnum.</i> 77	<i>Sumeissáth Syria oppidum.</i> 249. <i>vid.</i>
<i>Sindon, lintei genus.</i> 77	<i>Samalata.</i>
<i>Singiar desertum.</i> 245	<i>Sund, pagus Raanus.</i> 212
<i>Sinix & Xinix, oppidum Persidis.</i> 117	<i>Suna, Xejia, secta religionum.</i> 221
<i>Sinensis regni limites.</i> 106. <i>murus Si-</i>	<i>Sunnita, Xejita.</i> 213
<i>narum contra Tartaros.</i> <i>ibid.</i>	<i>Sur, vide Tyrus.</i>

Suvromenraa. Vid. Sermenraa.
Susa. vide Tustet.
Susiana regio. 118.
Susina urbs Christiana. 115.
Suvveidia, Syria oppidum. 282.
Synagoga misericordia Alexandriae. 60
Syria regnum. 125. *eius partes quinque.* 1. *Gaza, Rama, Palaestina, Ierusalem.* 2. *Iordanes, Tiberias, & Cæle.* 3. *Emessa, Hamata, Kinsarina, & Halep.* 4. *Damascus, & regio littoralis.* 5. *Antiochia, Adana, Mafisa, & Tharsus.* 125.
Syria nomen unde. 131. *dicta Sjâm.* 125.
Syrorum nomen Assyrios quoque & Chaldaos comprehendit. 17.

T.

Taberistana regio. *eius Etymon.* 193. *distinctio.* 194. *ei respondet veterum Hircania.* 193. *dicitur Mazenderân.* 195. *Taberistana montosa dicitur Kubistân.* 195. *Taberistanapro urbe Amol. ibidem.*
Tabula Astronomica Persica. 46. *Ptolemai.* 59. *Tabula probata Abmedis.* 66. 71. *Mamonica* 67.
Talâr cubilia. 208.
Tamgâggi dicitur Chætorum imperator. 106.
Tanis vel Tinnis, Ægypti urbs. 147. *& insula, avium pisciumque generibus abundans.* 148.
Tarabolis, i. e. Tripolis, qua & Irbolis, urbs Syria seu Phœnicia, in tres urbes distincta; alia eius nominis Africa. 281. 283.
Tarsus, Tursus, Cilicia metropolis, dicta Iuliopolis, tribus Imperatoribus fatalis. 295. *Tarsus oppidum Syria.* 280.

Taurus mons. 267.
Tebala, oppidum regium Tihama. altera Iemen. Tebala filia Amalekita. Vbertas Tebala. proverb. 85.
Tebet vel Tebetarum regnum, etiam Tiber, Tebet, Tebbus. 164.
Tehaman & Tihaman Arabia regio. 95. *nomen ab astu.*
Teihamert. alveus Nili. 158.
Teilamon mons. 101.
Tempe Asiatica quatuor: Rivus Bavianitarum; Sogd Samarcanda; Goutha seu viridarium Damasci; fluvius Obulla. 120. 121.
Templum Resurrectionis Christi. 135. *Ascensionis Christi Hierosol.* 138. *Sepulcri B. Virginis. ibidem. Templum Christianorum Edesse; Muhammedicum Damasci.* 130. *Templum & Caba Meccana.* 99. *Templum congregationis.* 202. *Templum Amri.* 154. *Templum Omari in monte Moriah: ibi fornicatum petra sanum, ubi Angelus percussor populi confederit, & David altare Domino erexerit.* 135 — 138. *Templum Meccanum, Caba dicta.* 8. *Templum Helcivium Muhammedicum Halebi.* 274. *Templum Solis Sabæis sanctissimum.* 88. *Vide & Basilica.*
Templarii. 306.
Termid seu Tirmid, emporium Transoxiana. 183.
Terra rubra. 250. rubicunda. 272. *Scorpionibus & Serpentibus Avæcia.* 127. *Terra motus Rama.* 141. *in Syria.* 287. *Terra subversio cum combustione.* 301. *Terra spiritus.* 39.
Tetrapolis. vide Antiochia, & Spahanum.
Tezâm, Tezân, oppidum Syria. 82. 279.
 Tha-

Thaberan. vide Thufa.
Thahân vel Thahôn, vicus, sedes regia in Taberistana. 196.
Thaïsa oppidum Higiazæ, ante Vegia. 99. 100.
Thairanaxh vicus. 238.
Thalabân oppidum Rasistarum. 244.
Taluth, Goliath dicitur. 230.
Thamis, Thamisa, Thamixa, oppidum Taberistana. 193. 194.
Thamudita, Thamudeni. 97.
Thebais, regio ad Nilum, alias Saïda. 100.
Theut Ægyptiis Mercurius dictus. 43.
Thurân regio. 108.
Thûsa, Thûs, seu Thoûs urbs Chorastana, gemina, Thaberân & Nonkân. ingenii nobilitata. 186. dicta Mexhed seu Martyrium Sanctum. 187.
Thus ab arboribus colligunt, & ad Principem deferunt Arabes. 80.
Thus collectum ad solis templum convehitur. 88. Thus ubi proveniat omne. 87. regiones Thûrifera. 80. 82. 87.
Tiberias, urbs Syria, olim Chenereth. 133. Lacus Tiberiadus. ibid.
Tibet. vide Tebet.
Tibrizium urbs Media. 203.
Tigris fluvius. 120. ejus fontes. 237. 239. 240. cognomen. 122. Tigridis ac Nili sub terram demersio, & emerfio. 282.
Tihamam. vide Tchamam.
Timar urbs Taberistana. 194.
Tinnis. vide Tanis.
Tirmid. vide Termid.
Tirtiâr Fluvius. 245.
Toberân oppidum Taberistana. 193.
Tyajanus amnis. 153.
Tripolis. vide Tarabolis.
Trogoditica regio. 88.

Turci nobiliores. 17
Turcois lapis. vide Boreas.
Tursus. vide Tarsus.
Tuster, urbs Chozistân, alias Susa. 216.
Tyana, avicula Cypria. 304.
Tyrus, Arabice Sur, urbs Phœnicia primaria. 130. 131.

V.

Vahend urbs Candahar, & Fluvius. 110.
Vallis violarum Damasci. 128.
Vâsith, Iracæ urbs. 121. Paludes Vâsith. ibid.
Vbertas Tebale. proverb. 85.
Vegia. vide Thaisa.
Vnionum piscationes celebres. 96. 78.
Vrbs pro pago, & contra. 244.
Vrbes Orientis laudata. 212.
Vrinatores. 243.
Vsuan. vide Asvan.

X.

Xaarân mons, alias Zelem. 228.
Xah Ismaël Haidar, Rex Sophorum primus. 217.
Xahrozour & Xahrozoul regio. 227. usurpatur inter titulos Imperatoris Turcici. 229.
Xaloux, Salous, oppidum Taberistana. 193. 194.
Xantum, urbs Sinarum. 106
Xaphiai, Hanisita. 213
Xarezôr, Xahrozour, oppidum Parthia. 226.
Xejta, Suna, secta religionum. 221.
Xejitica secta. 219. Xejita, Sunnita. 213.
Xemirem, castellum Heratense. 179.
Xervin montes. 194.
Xibân, mons, & oppidum. 82.

Xibo Bauvân. 120.
 Xihra vel Xohra, provinciæ thurifera. 80. 87.
 Xilmenar locus 40 columnarum. 113.
 Ximxât fluvius. 249. oppidum & regio. 248. vide Simxat.
 Xiniz. vide Siniz.
 Xirâz urbs Persiæ mediæ, dicta Islamica, facta regni metropolis. 116.
 Xirîna arx. 123.
 Xirriz montes. 194.
 Xiz urbs Parthiæ. 227. oppidum Deilem. 207.
 Xohra. vide Xihra.
 Xouf mons, i. e. Antilibanus. 289.

Z.

Zabelistân, regnum. 109.
 Zabus fluvius, duplex, item alii duo. 235.
 Zahiraus, fons. 243.
 Zanshara pro Zebatra vel Zibatra,

oppidum vel castellum Malitonicum, eadem qua Zapetra & Soropetra Cedreni. 269. Sozopetra primum. 270.
 Zelem mons, alias Xaarân. 228. bacca Zelem. alibi quoque proveniunt.
 Zelem planta baccifera. ibid.
 Zemzem puteus, ubi consedit Hagar cum infante. 99.
 Zenata, Barbarorum tribus.
 Zendaroud fluvius. 218.
 Zenith punctum verticale, vox corrupta ex Semt. 71.
 Zernegia urbs regionis Segistân primaria. 111.
 Zeugma oppidum. 261.
 Zingi populi Æthiopiæ. 88.
 Zoriaspes fluvius. 175.
 Zoroastes, unde dictus. 35. asseruit dari principium boni & mali. 39. Magorum propheta. 227. ejus patria, ibidem.

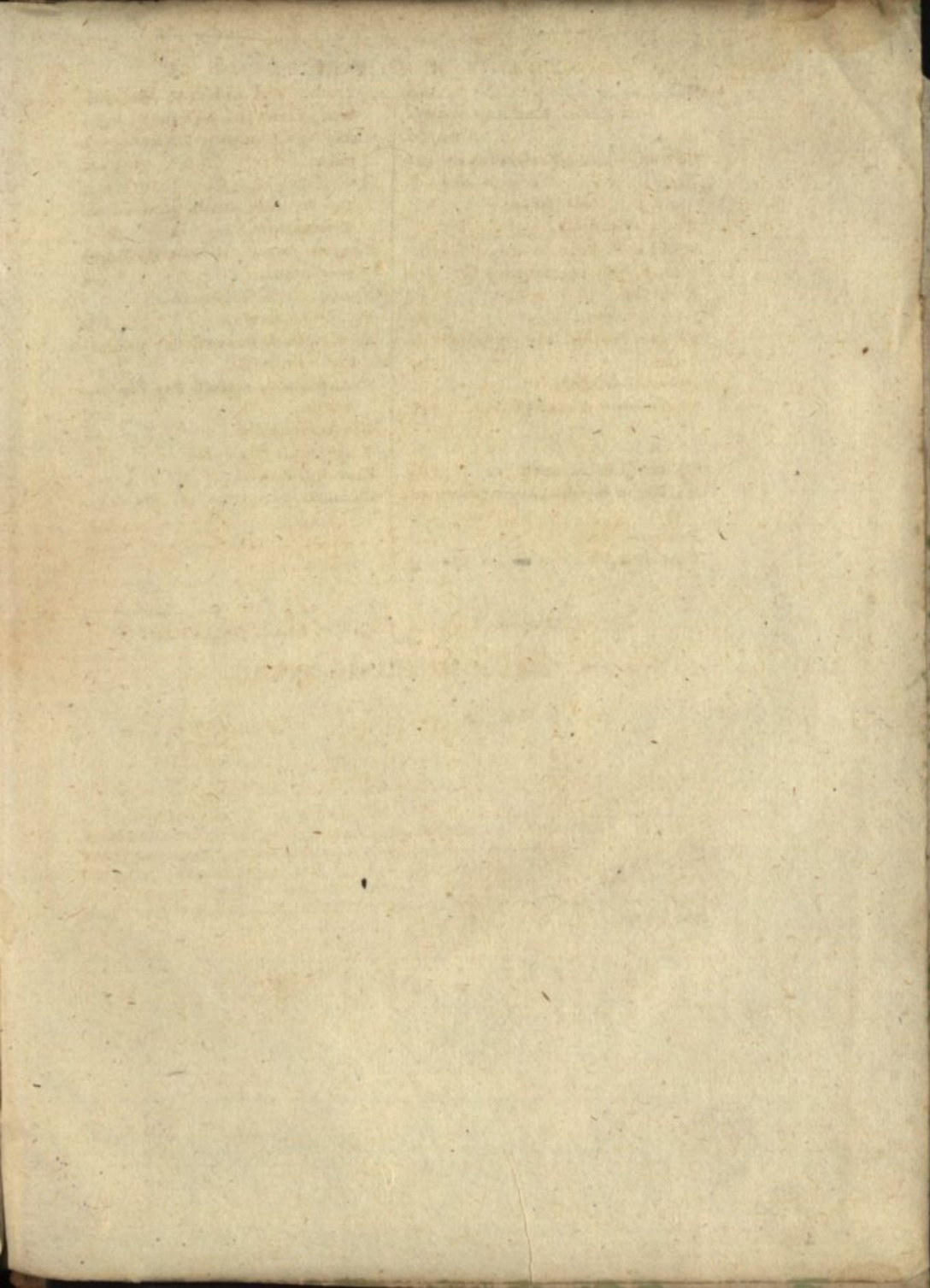
Sphalmata Typographica corrigenda.
 In Elementis Alfergani.

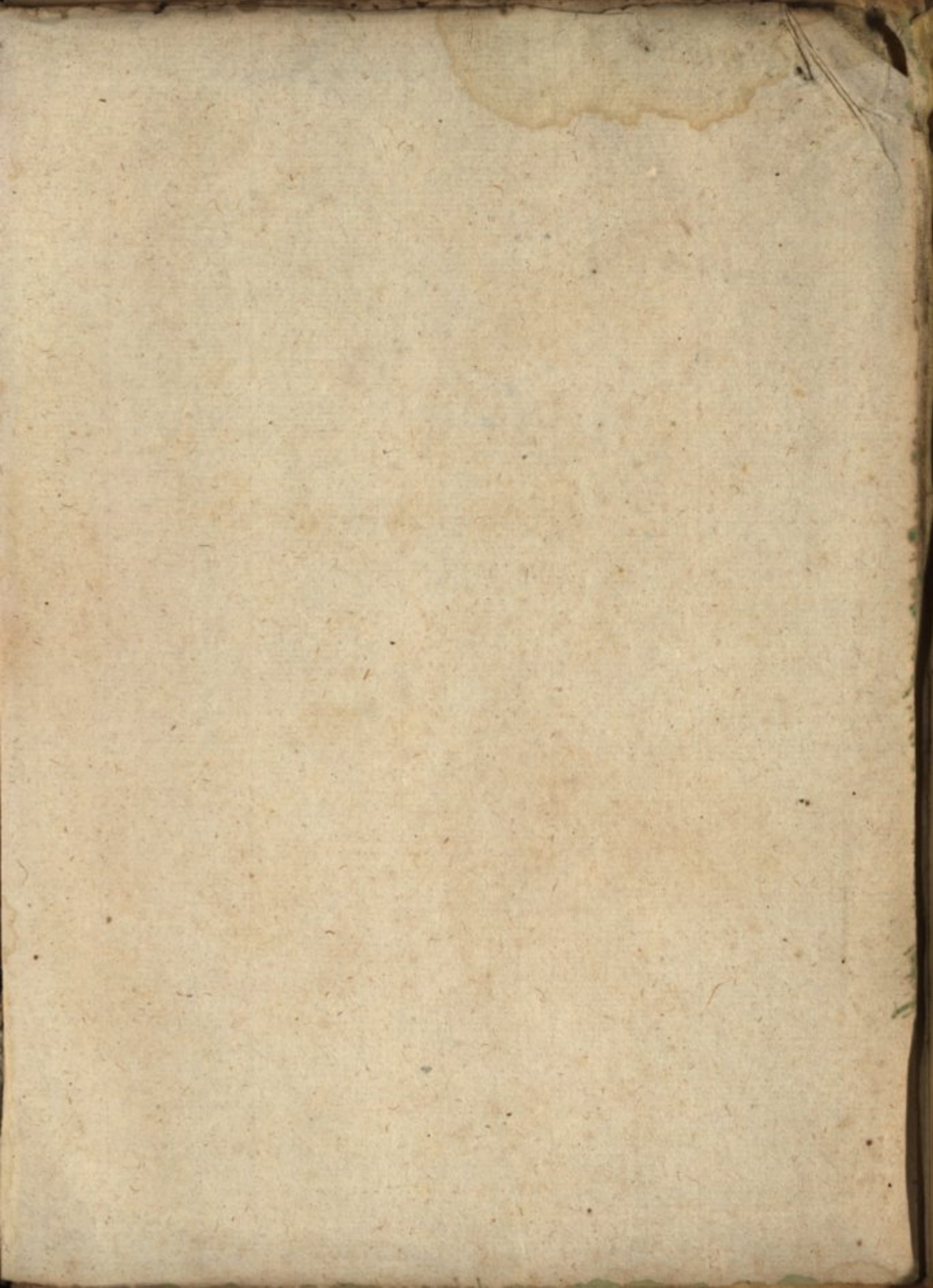
Pag.	5.	Lin.	20.	pro	repmus	lege	tempus
	8.		21.		supter		subter
	17.		7.		austriali		austral
	30		18.		terra in		in terra
	33.		11.		hora		horæ
	44.		1.		munittissimæ		minutissimæ.

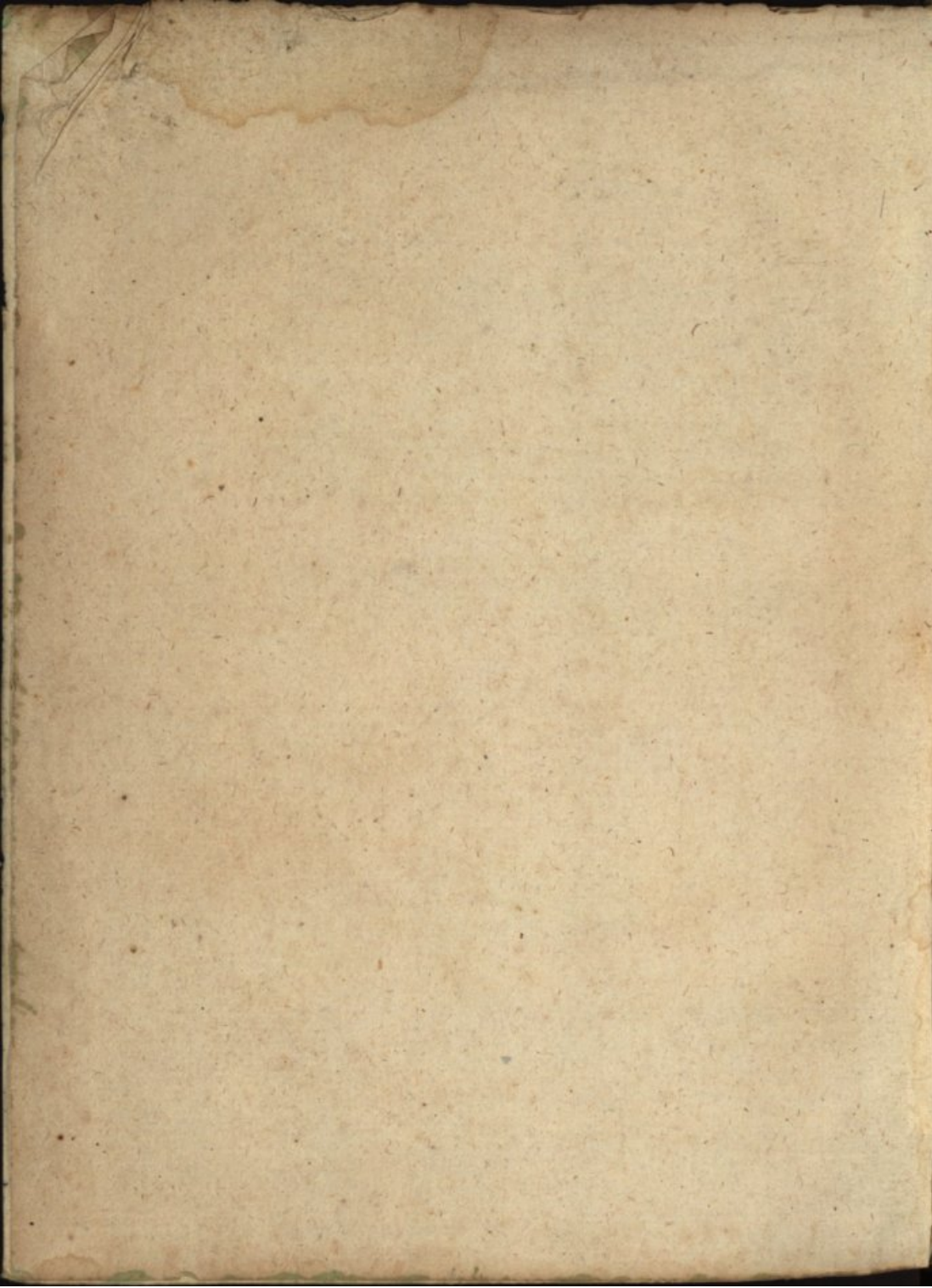
In Notis, si qua forte errata occurrerint, ea, uti non nisi levia fore speramus, ita Lectori Benev. pro discretionem emendanda relinquimus; paginarum duntaxat numeri nonnulli ut restituantur, monentes. Videlicet post pag. 133. & 229. Tum à pag. 256. ad 275. omnes quidem intercepti numeri mutandi forent: sed cum erroris nexus serò deprehensus sit, tantummodo duos hosce numeros, 273. 274. sicubi in hos incidit index, repetitò occurrere, notari poterit.

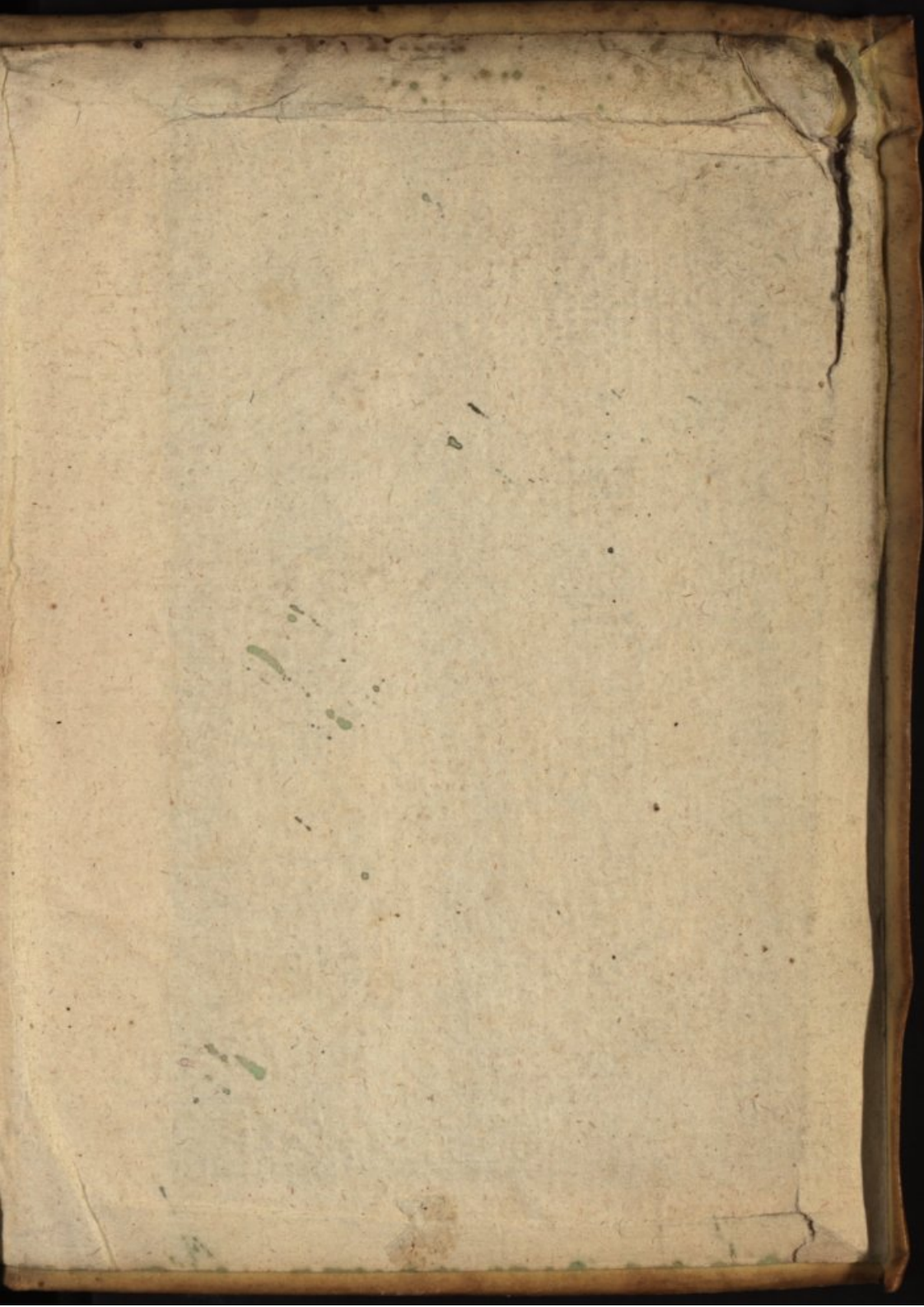
F I N I S.

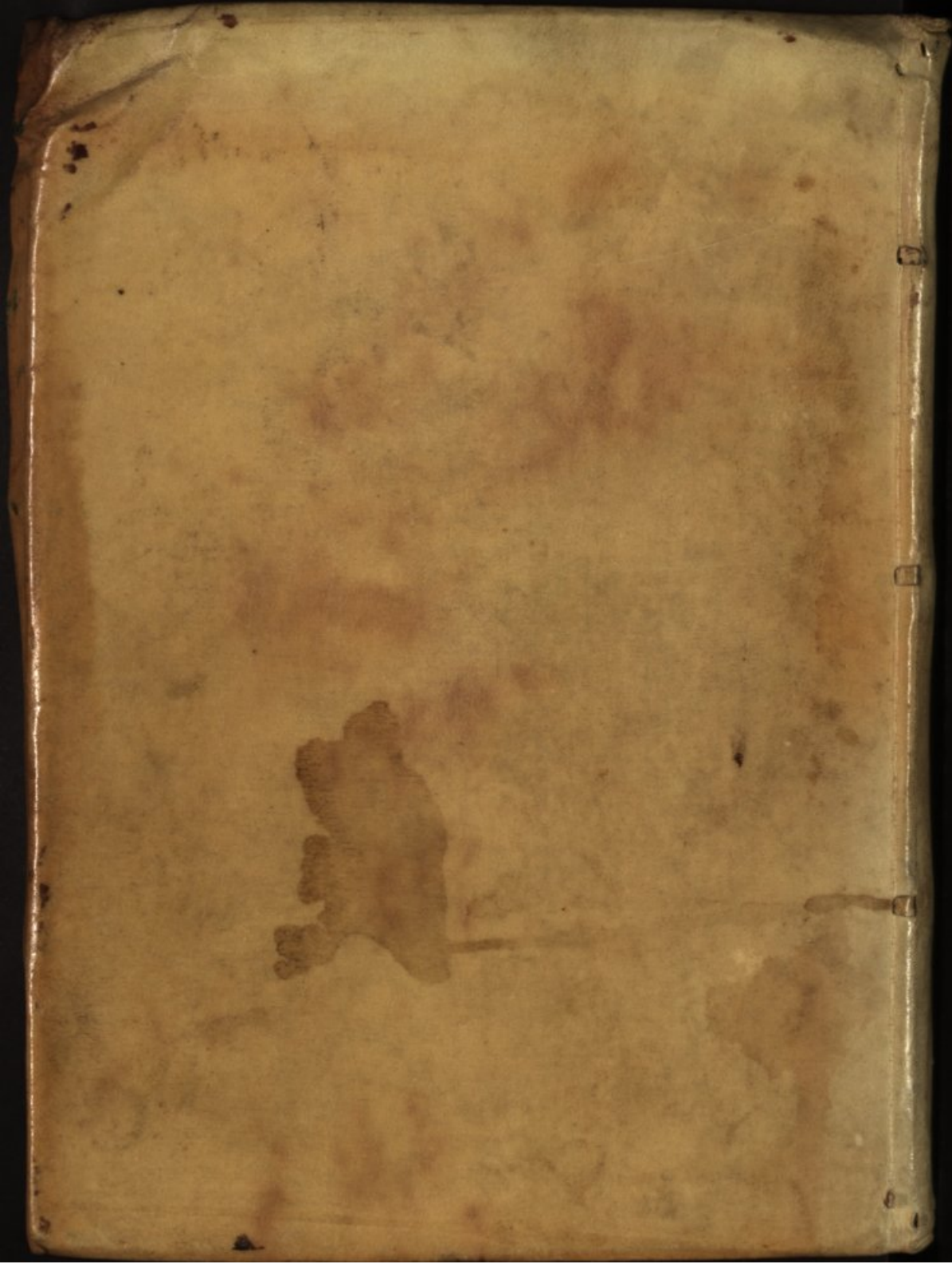

FRANCESCO

Sala

Gab. R

Est. 33

Tab. 18

N.º 18